

LIBROS

EGREGIOS CUMULARE

PRÆCLARA SUPPELEX.

BIBLIOTHECA CORTINA.

Ayuntamiento de Madrid

/

Par
510

1081-10500

XENOPHONTIS
GNOMOLOGIÆ,

Eiusdem Parabolæ siue
Similitudines.

*Illustres præterea sententia ex pro-
batis. cum Græcis tum Lati-
nis Autoribus excerpta per
Thomam Beconum.*

L V G D V N I,
APVD CLEMEN. BALDVINVM.
— 1 5 5 8 —

Cicero in Catone Maiore.

Multas ad res perutiles Xenophontis libri sunt: quos legite (quæso) studiosè, vt facitis.

Quintilianus lib. 10. cap. 1.
Institut. Orator.

Quid ego commemorem Xenophontis illam incunditatem in affectatam? sed quam nulla affectatio consequi possit, ut ipsa sermonem gratia finxisse videantur: & quod de Pericle veteris comædia testimoniũ est, in hunc transferri iustissimè possit in labris eius sedisse quandam persuadendi deam.

THOMAS BECONVS RO
dolpho & Leonarto pij ac integer
rimi viri, D. Cuthberti Vuar-
cuppi filijs, adoleſcen-
tibus præclara in-
dole, ac optima
ſpe præditis,
S. P. D.

EXPLICITER felices vos
ac perbeatos existimo, (a-
dolescentes optimi) & q̄
ea ætate vobis nasci conti-
git, qua elegantiores lite-
ræ non reuiviscunt modo, verumetiam
vigent, florent, regnant, triumphant: &
quod parentes habetis vt sinceræ au-
tæque religionis cultores maximos, ita
bonarũ disciplinarũ fautores eximios:
qui nihil carius, nihil antiquius habent,
quàm vt vestros animos à teneris (vt
Græci dicunt) vnguiculis doctrina, &
eruditione excolant: virtute ac pietate
imbuant: quibus rebus instructa, excul-
ta, ornata hominum vita plurimùm à vi-
ctũ & cultu bestiarũ distat. Quid enim
à Deo immortalis mortali hominum ge-
neri, siue iucunditatem, siue utilitatem

A 2

species, præstabilius, optabiliusve attributum, concessumque est literarum beneficio: quæ, ut inquit ipse Romanæ eloquentiæ princeps, nos primum ad Deum cultum, tum ad modestiam magnitudinemque animi, erudiunt: vitia radicitus extrahunt: medentur animis: solitudines detrahunt: cupiditatibus liberant: pellunt timores: docent ipsius fortunæ iniuriam modestè ferre: adolescentiam agunt: senectutem oblectant: secundas res ornant: aduersis per fugium, ac solatium præbent: delectant domi: non impediunt foris: pernoctant nobiscum: peregrinantur: rusticantur: quæ insuper hominis diuitiæ sunt ut pulcherrimæ, ita certissimæ: quæ præterea viatica sunt eiusmodi, quæ naui fracta, simul cū domino euatent: quæ denique diuitibus honestatis addunt plurimum, inopia uerò laborantibus unicum existunt vitæ præsidium, quippe quibus undique perinde ac auro suum est pretium. Hinc Lycon ille sapiens & meritò & iure eruditionem τὸ ἱερὸν ἄστυλον appellare solebat, utpote quæ res aduersas non minus adiuuet, quàm secundas adornet. Atque huc respicere videtur, qui doctrinam

τιν τῶ βίῃ βακτηρίαν nominauerit. Etenim
 quis ex musarū aliquādo alūnis eò reda-
 ctus est inopia, vt fame, qua nihil miseri-
 rius, confectus prorsus perierit? Memo-
 riæ traditum est, Aristippum naufragio
 eiectum ad littus Rhodiorum appulisse
 quorum gymnasium vt intrauit, de que
 Philosophia differuisset coram, hilariter
 acceptus, muneribus quamplurimis ho-
 norificentissimè donatus est, atque or-
 natus. idem ferè de Antisthene legimus.
 Nec quidem certè apud Getas Ouidio
 suus omnino defuit honos, laus, digni-
 tas: adeò verum est quod scribit quidam
τιμὴν πέφηνε πᾶσι παιδεία βροτοῖς Rursum,
καὶ τοῖς ἀγροικοῖς ἐπιπαιδείας λόγῳ. Quātū
 honorem, dignitatem, gloriā, incolumi-
 tatem, salutem, libertatem, politiorum
 literarum, artiumque ingenuarum co-
 gnitio non solūm ipsis Musarum cultoribus,
 verūm etiam Reipublicæ ciuitati,
 patriæ quam incolebant, olim apud po-
 tentissimos illustrissimòsque principes
 conciliauerit, satis superque loquuntur
 ipsa vetustatis monumenta. Philippus
 Macedonū rex Aristoteli, Aristotelisq;
 doctrinæ ita fauebat, vt illius gratia pa-
 triæ solū, quod bellis acerbis & exitiosis

antea vastauerat exinanierátq; , refici ac recreari confestim curauerit. Quin & in expugnandis , excindendis , euertendisque funditus Thebis oppido vetustate , opibus , gloria , celebri : vnus Pindari Poëtae restis ac stirpi in honoré Musarum pepercit Alexander Philippi filius , summum in doctos fauorem manifestissimo exemplo testatus. Huic non omnino dissimile est , quod de Demetrio Antigoni filio legimus , qui cum Megara cœpisset , iussit Stilponis Philosophi domum seruari incolumem , sibi que bona vniuersa , si qua essent direpta , restitui. Octauius præterea Augustus , victo Antonio , captaque Alexandria vrbe opulentissima , in qua multa insolentiùs egerat , vt à victoribus plerunque fieri solet , Arium Philosophum fama inter Alexandinos temporibus illis celeberrimum tanta complexus est beneuolentia , vt in illius gratiam ciuibus quamplurimis , & vitam & bona , benignè donaret , concederetque. Quàm eximio pretio , quantoque honore ob insignem eruditionem Syracusanis fuerit Euripides Poëta , Atheniensibus Zeno Philosophus , Diony.
sio iun

ſio iuniori diuinus Plato , Lyſymacho
 regi Philippides Poëta comicus, Arta-
 xerxi regi Perſarum Hyppocrates me-
 dicus, Pompeio Magno Rhodienses
 profefſores, quos vt libenter audiuit,
 ita præclaris, amplis, magnificis mune-
 ribus largè effuſèq; locupletauit, dona-
 uit, decorauit: vt cætera penè infinita
 exēpla prætereã, nemo neſcit qui vel pri-
 mis, vt dicitur, labris annalium monu-
 menta guſtarit, attigerit. Cùm igitur li-
 teris, hoc eſt, doctrinæ, & eruditioni
 ſuus vbique eſt honos: cùm huius vi-
 tæ inopiæ nulla adeò re ac bonarum
 artium cognitione proſpici atque
 conſuli poteſt: cùm nulla eſt ſupellex,
 nulla vis auri & argenti, nulla rerum
 poſſeſſio, quæ non ſit inſanis vagæ,
 volubilis, lubricæque fortunæ ludi-
 brijs præter ingenij ac ſcientiæ mu-
 nera obnoxia atque expoſita: haud
 equidem video, (adoleſcentes optimi)
 optima ſi ratione veſtræ, aut vtilitati,
 aut voluptati, in poſterum conſule-
 re volueritis, quid vobis accommoda-
 tius, aptius, ſalutarius obtingere queat:
 quidve ipſi vos magis expetere debeat-
 tis, q̃ immortales immortalium literarum

thesaurus, que solè tantum constituunt
discrimen inter doctum & indoctum,
quantum inter medicum atque egrotū:
inter viuum & mortuum: inter Deum &
hominem, adeò vt non omnino à vero
aberrauerit, qui dixit indoctos sola for-
ma differre à bestijs. Neque incōmodè
locum hīc habet Græcū illud, ὁ γραμματέ-
των ἄπειρ' ἢ βλέπει βλέπων. Certè enim
Socrat. percōtāti quòdnā pulcherrimū
esset animal, respōdit: Homo doctrina
ornatus. Idem prædiuitē quendam, sed
planè ἄμυσον, rudem & indoctum, ap-
pellabat equum argēto ornatum, & au-
reum mancipium. Præterea, Diogenes
rogatus, quod onus terra grauissimum
sustineret: indoctum hominē respōdit.
Quia Aristoteles etiā, cū quidam ex
eo quæretet, qua re different docti ab
indoctos: Qua viui, inquit, à mortuis.
Εἰπὼν γὰρ θανάτου βίος ἄμυσος ὡν διδα-
χάων. Hinc præclara illa & rege omni-
no digna Alexandri vox: Eruditione ac
scientia cæteros antecedere multò mal-
le se, quàm opibus & dignitate. Tradūt
item historici Alphonsum Aragonū re-
gem literarum bonarū studijs adeò fla-
grasse, vt nō minus persanctè quā per-
λεπε

sæpe affirmaret, velle se potius quæ possidebat perdere omnia, quàm vel tantillum de doctrina sua diminueretur, ita olim vel apud potentissimos Principes autoritate, dignitate, gloria pollebat eruditio: quam quidè à nobis eorū posteris negligi, spèrni, reijci, tam abest ab humanitate, vt nihil magis humanitati possit esse contrarium. Neque ab isto sanè diuino eruditionis thesauro vos deterrere debent magni labores qui vobis, quò margaritam hanc adipiscamini exanciandi sunt: imò hisce tantis sudoribus ne quidè cedendum, cū illud non ignoretis, Difficilia quæ pulchra.

Scitè Horatius, vt multa:

*Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit, fecitque puer, sudavit & alsit,
Abstinet Venere & Baccho.*

Sanè equidem optima quæque quò præclariora, hoc laboribus magis exposita. Quid mirum? cū etiam omnia ea, quæ telis fortunæ sunt proposita, non sine maximis laboribus summisque diei & noctis vigilijs acquiruntur, comparetur. Mercatori dum se subisque diuitijs augere & fortunis locupletare studet, nulla hyemis magnitudo, nulla frigo-

A 5

rum vis maritimos præcludit cursus: nul-
lus imber, nulla tempeſtas illum retar-
dat, quò minus iter conſtitutum ingre-
diatur, perſequatur. Agricola nulla
cœli aſperitas domi continet, quin id
curet ſedulò, vnde ſibi ſuxque familiæ,
quod ad victum attinet, proſpiciat atq;
conſulat. Opifex nemo eſt, qui non
oleum, (quod aiunt) ac operam, & ſtu-
diosè, & libenter, in opere conficiundo
conſumat, dum ea acquirat, quæ ad vitæ
commoditatem iucunditatémque ſpe-
ctant. Nil ſine magno vita labore dedit
mortalibus, (vt inquit Poëta) nec abſq;
multis ſudoribus, curis, moleſtijs,
quæ pulchra ſunt, comparamus. Cùm
idcirco nec ipſa fortunæ munera,
quæ quidem fluxa ſunt, incerta & ca-
duca, cuiquam abſque labore contin-
gunt: quid mirum, ſi virtutis, ſi doctri-
næ ſi ingenij dona, quæ nec eripi, nec ſurri-
pi poſſunt vnquam: quæ neque nau-
fragio, neque incendio amittuntur:
quæ nec tempeſtatum, nec temporum
permutatione mutantur: quæ adeò
firma, certa, ſtabilia, radicibusque
altis ſunt defixa, vt nulla vnquam vi
labefact

labefactari possint : euz denique res
sunt planè diuinæ, immortales, sempiternæ,
mortalium nemo omnium consequi queat, nisi ad ea comparanda eximium quoddam & admirabile studium adhibeat? Eleganter quidè ac perquàm festiuè Cebes ille Thebanus in dialogo, qui inscribitur *πῖναξ* ostendit, viam quæ ad veram eruditionem germanamque disciplinam ducat, arduam esse, asperam, saxosam, angustam, difficilem ascensu, & præcipitia habentem multa, eaque profunda, ac mirum in modum periculosa: perpaucos idcirco eam frequentare, illos nimirum solos, qui in studiis laboribusque perferendis strenuos sese præbent atque constantes: post labores verò exantlatos, susceptasque itinerum difficultates, viam bonam, pulchram, amœnam, planam, facilem, minimèque inuiam superesse, eamque non solum ab omni malo liberam, sed omnibus etiam verè bonis, delitiis, voluptatibus oppletam refertam, ornatam, adeò vt ipsos qui eò cõscenderint, beatas felices & ab illius cæcæ ac volucris deæ telis iniquis tutos

tutos pronūtiat, quemadmodum re vera sunt. Etenim eruditio, cū quis ad eam peruenerit, curat ipsum, & suam imbibere virtutem facit, vt eo modo purgatus, mala eiciat omnia, quę antea habuerat: nempe ignorantiam, deceptionem, errorem, malam persuasionem, arrogantiam, intemperantiam, libidinem, auaritiam, luxum, furorem, fraudem, malitiam, reliquāque vitiorum & scelerum omnium colluionem: quibus verò extrusis & eiectis, alumni sui pectus onerat, imò verius ornat atq; complet eruditio, scientia, sapiētia, prudētia, cognitione, fide, integritate, fortitudine, modestia, decore, moderatone, comitate, iustitia, probitate, temperantia, facilitate, liberalitate, mansuetudine, continentia, verecundia, lenitate, tolerantia rerum humanarum, fortunæ contemptione, toto denique virtutum choro: ita vt alijs iam moribus, castis videlicet ac integris præditus existat, talisque euadat prorsus, qualem formare atque effingere solet sancta & pia disciplina, quemadmodum de quibusdā Philosophis legimus, quos eruditio cō
tamina

minatissimos, & omni scelere cooper-
tos accipiens, viros integerrimos, san-
ctissimos, religiosissimos cum corpore
tum animo reddidit, adeò verum est
quod quidam scribit. *Ἀπάντας ἡ παιδεύ-
σις ἡμέρους πινος.*

Huc facit illud Ouidij:

*Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura
est,*

Pectora mollescunt, asperitasque fugit.

Rursus

Adde quòd ingenuas didicisse fideliter artes,

Emollit mores, nec sinit esse feros

Nullis ergo laboribus, nullis sudori-
bus, nullis molestiis frangi & debilitari
vos oportet, dum tantum thesaurũ, quo
nihil formosius, nihil pulchrius, nihil
amabilius, nihil præstabilius hominum
generi dedit Deus ille Opt. Max. adipisci
connitimini, sed commeminisse debetis
viam quæ primo aditu vestibulòque a-
spersa atque difficilis apparet, postea iu-
cundam, facilem, ac satis peruiam esse:
quin & ipsos eruditionis fructus, etiã si
radices sint amaræ, dulces existere atq;
suaves, plenissimas quidem liquidis &
perpetuis voluptatibus. quod quidem
certè vos ad tot tantaque *κοιμήλια*
(dum

(dum virent gentes, dum florent anni,
dum viget memoria) experenda, com-
paranda, recõdenda, non modò non
retardare, verùm etiam inuitare, allec-
tãque meritò debeat. Atque vos huc pri-
mùm vocat parentum autoritas, cui nõ
obtemperare, nefas quidem ac planè
impium cenfeo: vestræ præterea ætatis
ratio & conditio, quam quidem ne-
gligere, adolescentum est non inge-
nuotum, liberalitèrque educatorum,
sed profligatissimorum & perditissimo-
rum nebulonum: amicorum denique
expectatio: quorum spem aut extenua-
re, aut decipere: adeò mehercule tur-
pe est, inhonestum, indecorum, prauũ,
vt nihil tetrius, nihil perditius nihil scẽ-
dius excogitari possit. Sed currentes
quidem, vt spero, incito, dum hæc ad
vos: qui absque mea hortatione aut
consilio, vestra nimirum sponte & vo-
luntate, sacrosancta Musarum mysteria
& noctes & dies cupidissimè tractatis,
versatis, meditamini: iisque vos ipsos ex
colendos libenter datis, quò vos, ve-
stròsque animos omnigena cum pie-
tatis tum humanitatis disciplina im-
buant atque exornent: vt hoc modo &

paren,

parentum auctoritati, & vestræ conditioni, & amicorum expectationi satis cumulatè faciatis, respondeatísque abunde: quod quidem certè vestram indolem, probitatè, ingenuitatem ita decet, vt nihil magis decorum honestumque vobis esse possit.

Ac cùm multi hanc vobis doctrinæ & virtutis præclaram & egregiam indolem, quæ in vobis vestro hoc ætatis tēpore mirificè, penè dicam supra ætatem quasi lumen aliquod elucet. congratulantur: næ ego mearum esse partium putavi, nisi vestræ omnino laudi aut invidere aut deesse videri velim, aliquid adornare, quo meam erga vos etiam testificet benevolentiam, tantòsque vestros in lautiorum disciplinarum studiis conatus atque progressus vobis ex animo congratuler. Atque ne isthæc mea congratulatio ex verbis constet solùm, quæ pluma aut folio pterunque leuiora sunt, operæ prætium existimaui, munusculum aliquod concinnare, vobísque mittere, quod & significationè meæ erga vos singularis benevolentia eximijque amoris haberet nō obscuram, & vos vestráque studia in mercatura

catura bonarum artium quàm plurimū
iuuet, prouehat, ornet. Quòdnam mu-
nusculum? Sané equidem literatum, &
ex diuino Musarum sacrario profectum
superiori à me anno, dum valetudine in
cōmoda menses aliquot laborarem, ac
morbi me vis domi manere cogeret,
confectum atque elaboratum. Ac ne
multis, Gnomotheca Xenophontis est
cū sententiis illustrissimis, tum para-
bolis siue similitudinibus lepidissimis &
cōferta & plena: quā quidē vobis legē-
do tam vtilem esse optarem, quàm mi-
hi colligendo fuerit iucunda: vtilissi-
mam haud dubiè experiemini, si studio-
sè diligentérque eam lectitaueritis: ta-
lem nimirum, vnde & virtutem, & do-
ctrinam & prudentiam & eloquentiam
abunde, cumulatèque haurire possitis.
quod quidem ex ipsa lectione, vel me
tacente, facilè deprehenderis, quam
vobis longè multòque familiarissimam
esse opto, & cupio.

Autoris hīc mihi essent laudes decan-
tandæ, nisi eum abundè passim iam
antea nobilitassent, celebrassent, illustras-
sent operibus suis præclaris præclarissi-
mi

mi scriptores : quorum elogiiis aliquid
 de meo addere , nihil est aliud , quàm
 lumen inferre soli , & post Homerum,
 (vt dicitur) Iliada contexere. Quis e-
 nim nescit, Ciceronem vnicas Romani
 sermoni delicias, Xenophontei adeò
 delectatum fuisse operibus, vt ille ipse
 nō tantùm ea sedulo legerit & peruolu-
 tauerit, verùm alios ad eorū etiã lectio-
 nem cohortationibus creberrimis cō-
 mouerit, suaseritque? qui idem Cicero
 Xenophontis Oratoris suauissimi &
 Philosophi præclarissimi sermonem fa-
 tetur melle dulciorem , illiusque ore
 Musas esse loquutas existimat. Huc
 accedit, quòd in conuertendis huiusce
 nostri auctoris operibus è Græco in
 Latinum, iste Oratorum Coryphæus
 non mediocrem consumpserit operam,
 quemadmodum & ille ipse fatetur: ex
 quo quidem satis elucet eximium &
 singulare illius studium in Xenophon-
 tem nostrum, dum eius scripta neque
 suppressenda, neque paucis peruolu-
 tanda, sed diuulganda passim, & ab
 omnibus celebranda censuerit. Sanè e-
 quidem tanta est Xenophontei sermo-
 nis lautitia, munditia, elegantia, vt om-
 nis eum antiquitas *Αττικὴν μῦθον* cogno-

minarit , Præterea memoria proditum est , Scipionem illum Africarium virum nobilem & eruditum Xenophontis *κῦρον παιδείαν* (reliqua illius opera omitto) adeò probasse , ut eam nunquam non lectitans , gravatè admodum è manibus deposuerit. Certè enim vobis nimis essem molestus , si quæ de Xenophontis laudibus apud probatissimos passim exstant scriptores , ea omnia in medium proferrem , cùm hunc tamen pro dignitate laudare nemo satis commodè potest.

Huic insuper munusculò aliquot pietatis honestatisque præceptorum centurias ex illustrissimis autoribus diligenter lectas addidi: quæ non modò venustate & gratia, sed etiã suo pondere & gravitate, ipsius Xenophōtis axiomata æquarent: ex iisdem nimirum philosophiæ fontibus hausta : quæ quidè quasi duces vitæ & magistræ officiorum , non tantùm rudimenta & incunabula virtutis , sed ipsa etiam virtutis fastigia & culmina cùm breuiter tum commodè vos edoceant : quibus si parere voletis (omnes autem velle debent quicun

quicumque bellum non indixerint virtuti) iisque ipsos vos excolendos dabit, & vitam sanctissimè honestissimèq; agentes, omne tempus ætatis vestræ bene, beatèque, feliciter ac sine molestia degetis perpetuò, & summam cum bonis omnibus inibitis gratiam, dum tota vita, moribúque vestris nihil admittitis, quod non sit eximiè pudicum, integrum, pium, & ex sanctissima disciplina profectum. Valete, atque hoc vobis primùm persuadeatis velim, in vniuersitate rerum virtute nihil esse formosius, nihil pulchrius, nihil amabilius: lautiore item doctrina præstantius, illustrius, præclarius nihil: quibus porrò qui præditi sunt, ad Dei similitudinem quàm proximè accedunt: quorum autem qui existunt expertes atque ignari, beluæ potius quàm homines existimãdi sunt. Iis enim sensibus tantùm valent, quos cum cæteris animantibus communes habent, oratione, ratione, & iudicio (quæ quidem ex humaniorum artium cognitione & disciplina petuntur) penè spoliati. Iterum valete. Deus Optimus Maximus vestra studia prouebat ad sui nominis

gloriam , & rei publicæ Christianæ vti-
litate. Ex Museo nostro
Marpurgi, decimoquar-
to Calend. Augusti,
Anno Chri
sti nati,
1558

1

GNOMOLOGIAE
XENOPHONTIS,
ALPHABETI

C O O R D I N E

digestæ.

ABSTINENTIA.

VIDAM dicenti se insua-
uiter cibum sumere: Acume-
nus, inquit Socrates, huic rei
bonam medicinam edocet.
Et quamnam, inquit, ea est? Cessare,
inquit, iubet à cibo: nã & voluptuosius,
& parcius, & valetudini cõueniẽtius co-
medes. Libro tertio de factis & dictis
Socratis.

Putans Socrates abstinentiam his
prodesse, qui facturi sint aliquid boni,
primò sese proferebat, vt in ea re exerci-
tatus videretur his, quibus cum versaba-
tur: subinde disputando maximè horta-
batur suos auditores, vt in abstiniẽtia af-
suescerent, semperque & ipse repetebat,
quęcunq; ad virtutẽ sint, & suis ea audi-
toribus in memoriã adducebat. Lib. 4.
de fac. & dic. Socratis.

ABUNDANTIA.

NECESARIA enim si supersint, haud erunt inutilia. Vestis enim cui sit abundantior, plurimo auxilio est, & ei qui bene valet, & ei qui ægrotat. Lib. 6. de pædia Cyri.

ADVERSAE RES.

NIHIL nos aduersis rebus frangi, ac debilitari oportet. Lib. 3. de Cyri minoris expeditione.

Quicquid Diis placitū fuerit, fortiter ac magno animo ferendum est. Ibidem.

Atqui illi ipsi Dij, & secūda elatos fortuna quàm celerrimè, cū velint, euertere, & obiectos cū maximè rebus aduersis conflctantur, excitare facilè possūt. Deinde verò maiorū nostrorū pericula vobis in memoriā redigā, vt intelligatis quales vos, quā ve in rebus aduersis virtute esse oporteat, præsertim cum deorū ope adiuta virtus, ab iniquissimis plerūq; & difficilimis tēporibus homines vindicare consueuerit. Ibidem.

Arbitror verò calamitate homines, si rectè cōsiderauerint, prudentiores reddi debere. Lib. 5. de rebus Græcorum.

ADVLATIO

MISERRIMI sūt, qui argēti gratia improbis adulātur. Lib. 1. de reb. Græc.

ADVL T

A D V L T E R I V M.

NE QV E hi, qui suis cum vxoribus adulteros comprehédunt, ob hanc causam eos interficiunt, quòd illas reddant impudicas: sed quia ipsos existimât ab eis auferre charitatem erga viros, itaque iis vt hostibus vtûtur. Li. 3. de p. Cy.

Multæ respub. legem habent ac morem, vt solos adulteros liceat impunè occidere, idq; eo quòd existiment illos esse corruptores amicitiaë, quæ viris intercedit cû vxoribus. In Tyran. Xenop.

A G R I C V L T V R A.

Rex Persarum inter pulcherrima ac necessaria studia, agriculturam, & militiam duxit, ambâsq; mirè absoluit. In Oeconomico Xenophontis.

Hæc tantùm narraui, ô Critobule, vt planè intelligas agriculturam, vel ab honestioribus, magnoperéque potétibus posse recipi. Habet enim hæc diligentiaë quandam, & animi voluptatem: in super domus augmentum, exercitationémq; corporis, quantum homini libero fas est: ac fructibus quoque ipsius partim victitamus, partim deorum aras extruimus, partim quoque ob coronamentorum, odorúmque, oblectationem, iucunditatem excipimus, fortis alios nu-

triendo, alios producendo. Sed & pecu-
 riam agriculturæ annexam nemo dubi-
 tat: unde præsertim copia sacrificij ad
 deos placandos suppeditatur. Hæc cum
 latè præbeat, citra tamen mollitiem, at-
 que segnitiam præbet, operarios multa
 patientia, & algoris, & æstus, vel nudos
 operi assuefaciendo. Quapropter cor-
 pora vegetiora, ac firmiora viribus red-
 dit, præterque impigros facit, & matu-
 tino surgere, properarèque ad opus sua
 det. Enimvero ruti, sicut in ciuitate, a-
 ctiones suis quæq; tēporibus ingruunt.
 Deinde si patriæ vñibus cum equo præ-
 stò esse cupis, hunc ager alere poterit.
 Si pedibus, robur ad hoc corporis præ-
 stat. Tum venationibus insudarehorta-
 tur. Canibus tibi copiam, ac cæteris ani-
 malibus ministrat: quæ pasta, non mi-
 nus & ipsa rus iuuât. Equo dominus ma-
 ne in aruum festinans cõteñdit aliquid
 nunciaturus, seróque redeundi faculta-
 tem habet. Canes à fructuũ, tum pecu-
 dum vastatione prohibent feras. In soli-
 tudine ac deserta regione securitatem
 præstant, vnáque cum armis ad feren-
 dum dominis auxilium excitant. Colo-
 nos eadem in medio fructus carpere, ac

cert

certantes currere, subfilire, iaculari inuitat. Quænam ars validiores homines præbet? quæ colētibus maiores gratias reddit, aut auidos magis exaturat, aut hospites lautius excipit? Vbi per brumâ, cominus luculentior, & calida lauacra commodiora? per æstum verò umbris, aurisque moræ dulciores? Vbi diis litaturis primitiæ decentiores, aut dies festi lætiores? Quæ amantior seruis, dulcior vxori, optatior filiis gratior amicis? Mihi profectò mirum videatur, si liber homo hac dulcius diligentia, aut lætius possessione, & ad vitam commodius inuenerit. Ceterum hæc colonos ad iustitiam officiûmque acuit, cum belli tempore ab operis vacantes, animo atque corpore valentes per hosticû (nisi Deus prohibeat) ruunt, prædâsq; agunt, quæ operum loco victum præbeant. Nam tutius eo tempore armis quàm rustico instrumento cibum quærere. Instruit quoque vti mutuam præstemus vtilitatem. Quippe cum ad bellum conficiendum, tum ad agrum colêdum hominibus est opus: alterâque harum artium alteram iuuat, ac similitudine quadam inter se cõueniunt. Bonus agricola operas pa-

rêre promptas, vt dux milites, compara-
bit. Ille in bello fortiter agentes mune-
rabit, cedentésque de loco plectet. Nec
minus hic pecuniis, castigationibus, ad-
hortationibus vtetur. Enimuerò spe bo-
na, non minus serui quàm liberi mouen-
tur, multóque interdum magis, vt spon-
te permaneant. Quam ob rem pulchrè
ille quidem, qui agriculturam aliarum
artium parentem atque nutricem appel-
lauit: qua bene habente, cætera valeant:
neglecta verò, terra marique iacent o-
mnia. Ibidem.

Homini honesto, ac bono, culturam
maximè conuenire affirmauimus, vnde
ad victum necessaria nobis affatim sup-
peterent. Ipsius autem opus haud co-
gnitu difficile, factu delectabile, corpo-
ribus salubre, iucundum amicis, mini-
me negocium creans, quin & amicis &
patriæ vacare pariter queat. Ibidem.

Rei rusticæ periti, diuites fiunt, igna-
ri, angustia sæpe victus laborant. Ibid.

Agricultura ita humana, facilisque
ars est, vt eam audientes seu videntes
cuestigio intelligant. Ibidem.

A L A C R I T A S.

ALACRITAS ignauia atque inertie
omnino præstat in omni opere.

Lib. I. de pædia Cyri.

A M B I T I O.

MVLTI non contenti ea vitæ parte, quæ in voluptate est posita, cum voluissent omnium esse domini, propterea amiserunt etiam, quæ habebant. Libro. I. de pædia Cyri.

A M I C I T I A.

AT QVI nimis ad amicitiam conducit, ex eisdem parentibus natos esse: nimis etiam simul nutriti. Quapropter & ferè suos socios cupiunt, & adhuc, alij quoque homines magis illos honorât, qui germanos habent, minúsq; eis molesti efficiuntur. Li. 2. de fac. & dic. Socr.

Magnum bonum hominibus est amicitia. In Hierone.

Amicitia maximum est bonum civitatibus, resque iucundissima mortalibus Ibidem.

Non homines modò, sed etiam dij ipsi & heroes, animi amicitiam pluris, quàm corporis æstimant. In conuiuio Xenophontis.

A M I C V S.

QVI D igitur est aut iustius quàm propulsare iniuriã, aut pulchrius, quàm amicis succurrere? Li. I. de pæ. Cy.

Nemo

Nemo cum sit inimicis superior, tum est sine amicis. Lib. 4. de pædia Cyri.

Haud qui sedent amicos proximè, securitatem maximè amicis præbent: sed qui maximè eminus inimicos fugant, tutiores amicos reddunt. Ibidem.

Nec amicos quisquam aliter quodã modo pluribus in bello bonis affecerit, quàm si hostis esse videatur. Nec inimicis magis alio quodam modo nocuerit, quàm si putetur amicus esse. Libr. 5. de pædia Cyri.

At ego dum amicos diuites reddo, hos mihi thesauros esse puto, & custodes simul tum mei ipsius, tum meorum bonorum longè fideliores, quàm si præfidiarios stipendiarios præfecissem. Libro 8. de pædia Cyri.

Quicumque sub amici nomine alterũ fallit, is, meo iudicio, multò est, quàm qui fallitur, turpior. Li. 7. de Cy. mino. expe.

Oportet eos qui amici futuri sunt, nõ ab aliis quod dignum iustumque sit exigere, se ipsos verò vt potentia crescant, aliarum rerum cupidissimos ostendere. Lib. 6. de rebus Græcorum.

Omniũ possessionum præstantissima, est verus ac bonus amicus. Lib. 2. de

factis & dictis Socratis.

Atqui qua re bonus amicus comparatus non multò melior apparet? Quis nanque equus, quòdve par iumentorù tam utile est, quàm bonus amicus? Aut quis seruus ita affectus & constans, aut quæ possessio alia tam utilis erit? Verus nanque amicus seipsum paratum exhibet ad omnē amicorù inopiã subleuandã, siue in rebus priuatis, siue in publicis ac si quẽquã oportuerit afficere beneficiis, suã operã accõmodat: si quis metus cõturbat, simul adiuuat, illic quidẽ non parcẽdo sumptibus, hic verò opere properans, partim persuadendo, partim cogendo. Idem secunda fortuna vtentibus, multam lætitiã confert: calamitatibus verò grauatos subleuat. Quæcunque verò aut manus cuiuslibet suppediant, aut oculi præuidēt, aut aures præaudiunt, aut pedes perficiunt horum omnium, nullo beneficus amicus posterior est. Nonnunquã enim quæcunq; quisque pro se ipso non faceret, aut nõ videret, aut non auscultaret, hæc vtique amicus pro amico perfecit. Sed tamẽ nonnulli arborum quidem curam habent, fructuum causa: fertilissimum verò agrum

rò agrum, qui amicus appellatur, socor
diter ac remissè colunt. Ibidem:

Nec ut tu quoque dicis, pravi homi-
nes in amicitiam accepti sunt. Nam im-
possibile esset, malorum factores ami-
cos effici his, qui mala odio habent. Ibi.

Sed ago, fidenter conare bonus effi-
ci, & talis effectus bonos ac honestos
amicos adipisci. Ibidem.

Multò melius est amicorum, quàm
ouium, bouum, ac hœdorū gregem pos-
sidere. Lib. 3. de fact. & dict. Socratis.

Magni existimandum est, venatu ami-
cos capere. Ibidem.

Vi amicos neque capies, neque tene-
bis: beneficio enim & voluptate fera
hæc capitur. Ibidem.

Oportet ab amicis ea petere, quæ fa-
cilè atque non inuiti faciant: tum de te
bene meritis, bene referre gratiam opus
est. Nanque sic maximis perennibúsquo
benevolentiz vinculis mutuò sese in-
tercipient: omniumque erit in primis
gratisimum, si tua tum dederis amanti,
dono cum egeat. Vides ut cibum etiam
dum non appetentibus porrigas, iniu-
cundus sit, quin & saturis fastidium af-
ferat: appetentibus verò & famescenti-
bus etiam minus apparatus cœnæ
sunt

sunt iucundæ. Ibidem.

Age, dita fidenter amicos, sic enim ditas teipsum. In Hierone.

Tu verò Hermogenes, inquit Nicetratus, qua re maximè gloriaris? Tum ille, Amicorum, inquit, virtute & potentia, quodque tales cum sint, mei curam habent. In conuiuio Xenophontis.

A M O R.

ME T V S ac lex satis sunt ad amorem inhibendum. Lib. 5. de pædia Cyri.

Amare vltroneum est. Ibidem.

Cæterum ego vidi qui fieret præ dolore ob amorem, & qui amatis famulantur, cum prius quàm amarent, maximum malum seruitutè opinarentur: quique darent eorum multa, quibus priuari eis non esset melius: & qui præterea optarent amore liberari nō secus quàm ab alio quodam morbo, neque liberari tamen possent, sed validiore necessitate ligati essent, quàm si in ferrea vincula coniecti forent. Ibidem.

Ego scio & deos ab amore esse superatos, & homines, qui prudentissimi esse viderentur, qualia ab amore passi sunt. Lib. 6. de pædia Cyri.

Quicumque diligitur ab aliquibus, amantur

amantes libenter hunc intuentur præsentem, libenter benefaciunt, & si quò discesserit, eius tenentur desiderio, ac reuersum summa cum voluptate excipiunt, commodis amici gratulantur, & si quid secus euenerit, opitulantur. In Hierone.

Ego sanè tam ingens bonum iudico amari, vt existimem re vera ei qui diligitur vltro bona affluere tum à diis, tum ab hominibus. Ibidem.

Amore nullus est estus vehemētior: est enim inexplebilis, & spem habet dulcè. In conuiuio Xenophontis.

Multò est præstantior animi quàm corporis amor. Nam sine amicitia congressus nullos magni faciendos esse scimus omnes: diligere autem mores eorù quos miramur, necessitudo priuata & voluntaria vocatur. At eorum qui quæ corporis sunt amant, mores accusant permulti, & amasium oderunt. &c. Ibid.

A M O R F R A T E R N V S.

QVI autem ex eodem semine sunt orti, & aliti ab eadem matre, & in iisdem mœnibus adoleuerunt, & ab iisdem delecti sunt parentibus, & eandem matrem, eundemque patrem appellant, quomodo ij minus sunt omnibus.

omnibus propinquitate præferendi? Nolite igitur quæ dii immortales bona admouent ad familiaritatem fratribus, inania vnquam facere, sed adhæc continuo parate alia amicitia opera, & ita semper insuperabilis vobis inuicem futura est charitas. Qui fratri prouidet, seipsum curat. Cui enim alij, cui frater est magnus, adeo bonum sit, vt fratri? Quis alius honorabit virum, qui magnis sit viribus, ita vt frater? Quemnam timebit quisquam iniuria afficere, si frater sit magnus, vt fratrem? &c. Quem prætereà turpius est non amare, quam fratrem? Quem omnium pulchrius est antepone-re, quam fratrem? Libr. 8. de pæd. Cyri.

Atqui nimis ad amicitiam conducit, ex eisdem parentibus natos esse: nimis etiam simul nutriri. Quapropter & ferè suos socios cupiunt, & adhæc, alij quoque homines magis illos honorant, qui germanos habent, minusque eis molesti efficiuntur. Lib. 2. de factis & dictis Socratis.

Fratres verò dum amici sint, quanuis multum vnus ab altero distet, agunt tamen ea, quæ profutura inuicem sunt. Ibidem.

ANIMA, SEV ANIMVS.

PERSPICVVM est, animos esse duos: quando bonus dominatur, res agit honestas: quando autem improbus, res turpes aggreditur. Lib. 6. de pæ. Cyri.

Quantum corpori præstat animus, tantum etiam animorū certamina corporum certaminibus antecellunt. De Repub. Lacedæmon.

Atq; perpulchrum equidem videtur esse muros parare inexpugnabiles hostibus: sed ego longè pulchrius iudico parare animum & pecuniis, & voluptatibus, & metu, inexpugnabilem, & inuictum. De Agesilai laudibus.

Animi elatio ac magnitudo non contumelia, sed grauitate sententiarum metienda est. Ibidem.

Vires corporis consenescent, sed animi robur probis in viris senectutem pati non potest. Ibidem.

Hominis etiam anima, si quid aliud mirum, natura diuina participat. Nam illam in nobis dominari manifestū est, videtur aut minimè. Li. de fa. & di. Soc.

ANIMI IMMORTALITAS.

NVLLO modo ego filij, ne hoc quidem mihi vnquam persuasi, vt animus

mus viuat dum fuerit in corpore morali: cùm verò ab hoc solutus fuerit, moriatur. Video enim eum corpora mortalia, quantũ temporis in his sit, viua præstare. Neque sanè animus, mea sententia stupidus est atque insipiens, cùm separetur à stupido insipientique corpore: sed cùm mens mera ac pura ab eo discreta fuerit, tum etiam consentaneum est ipsam maximè & vigere & sapere. Cùm verò homo dissoluitur, minimè est obscurum abire singula ad cognatam speciem ac suam, animo tamen excepto, qui solus neque dum adest, neq; dum abest videtur. Cogitate prætereà, nihil esse morti somno similis. At hominis animus tum scilicet maximè diuinus perspicitur, & tum futurorum aliquid prospicit: in somno enim, vt videtur, maximè liber redditur. Lib. 8. de pædia Cyri.

A R T E S.

ARTE S sunt bonorum fontes. Lib. 7. de pædia Cyri. Cùm quidam Socratem interrogasset, quid ei videatur optimum homini: studiũ respondit, optimè agendi. Cùm autè rursus perisset, si etiã secundum fortunam studium

putet esse: Tantùm, inquit, contrariam ego futuram & actionem esse puto. cum enim non quæri tanti quicquam boni cuiquam occurrat, secundum fortunam hoc esse. Cum verò doctrina ac exercitatione bene quis agat, hanc bonam actionem esse arbitror: quique hoc meditantur, hi mihi bene agere videntur. Optimos quoque ac Deo amabiles illos esse aiebat, qui in agricultura quidem, quæ agriculturæ sunt, in medicina, quæ medicinalia sunt: in repub. quæ civilia sunt, bene agant. Illum verò, qui nihil eorum bene agat, nec Deo amabilem, nec in aliquo esse utilem aiebat.

Lib.3. de factis & dictis Socratis.

A V A R I T I A.

INIMICITIA, atque cupiditas plus habendi, atque invidia odium parit.
Lib.2. de fact. & dic. Socrat.

B E A T I T U D O, S E V F E L I C I T A S.

PIUS semper ac religiosus in deos erat Agesilaus, ratus honestè viuentes nondum felices esse, sed qui diem præclare obiit.

rè obiissent, eos iam beatitudinem affectos. De Agesil. laudibus.

B E L L V M.

Qui bellicas res exercent, nō hoc laborant, ut à præliis nunquam vacent, sed quia putant etiam hi, si rerū bellicarum gloria excelluerint, futurum ut multas opes, multam felicitatem, maximosque honores & sibi comparent & Reipub. Lib. 1. de pædia Cyri.

Prælia animis longè magis, quàm viribus corporum iudicantur. Lib. 3. de pædia Cyri.

Lex est inter omnes homines perpetua, quando belligerantium vrbs capta fuerit, cuncta eorum esse qui ceperunt, & corpora eorum qui in vrbe sunt, & pecunias. Lib. 7. de pædia Cyri.

Non ideo bellum susceptum est, ut aliquis iniuria afficeretur, sed ut iniuria affectis opẽ ferret. Li. 5. de reb Græc.

Atqui ad sapientes spectat quandoque bellum solvere, etiam si non parva intercesserit offensa. Li. 6. de reb. Græc.

Si itaque fatis ac deorum voluntate bellum inter homines quandoque concitatur, decet sub initium illi totis incumbere viribus: inde eo peracto, si possibile est, quàm celerrimè solvere. Ibid.

Bellum sanè formidabilis res est. In Hierone.

Profectò fallendi arte nihil vtilius est in bello: quando enim vel pueri in suis lusibus quæ possunt ad fallendum prætendant, vt cùm pauca habeant, multa habere videantur, & contrà cùm multa prætendant, pauca videantur habere. In Hipparchico.

BENEFICENTIA.

BENEFICENTIA profectò instrumentum vel maximum est ad amorè prouocandum. In Oeconomico.

BENEFICIUM.

NULLVM est beneficium hominibus N erga homines gratius, quàm quod ab eodem sit victitandi sumptu, ciborù potuúmque collatio. Lib. 8. de pæd. Cyri.

Qui gratis beneficium suscepère, hi iucundè semper beneficio inseruiūt, ob temperant, obsequuntur, tum quia beneficio sunt affecti, tum quia priùs crediti sunt digni esse, qui gratiarum depositum tuerentur. Li. de Agesil. laudibus.

Quicumque bene suis fecerit necessariis, huic boni fient amici: quicumque non affecerit huiusmodi homines beneficiis, propter ingratitude ab his

his odio habebitur. De fact. & dict. Socrat. Libro quarto.

B O N V S V I R.

SVFFICIENTS viri opus atq; pulchrū est, si curare quis queat, vt & ipse honestus ac bonus omnino sit, rēque ad victum necessarias, tum ipse, tum famuli habeant abundē. Lib. 1. de pædia Cyri.

At boni vbi viderint vitiosos ignominia affectos, longè magis animati virtutem capeissent. Lib. 2. de pædia Cyri.

Viros bonos ac præclaros putandos esse indubitato felicissimos, malos autem & famosos omniū miserrimos duci oportet. Lib. 3. de pædia Cyri.

Honesti atq; probi viri etsi cupiunt & aurū, & equos bonos, & mulieres pulchras: ab his tamē omnib⁹ facilè queūt abstinere, vt non his magis quàm deceat subditi sint. Lib. 5. de pædia Cyri.

Nihil enim ad perfectionem sufficit fieri bonos viros, nisi quis vsque ad finem curet in bonitate perseuerare. Lib. 7. de pædia Cyri.

Probi nil vnquam iniuste aut iniquè perpetrant, pravi verò si quid mali agere nitantur, id vt clanculum fiat, conantur. Lib. 7. de reb. Græco.

Qui tolerantia antecellit, vbi laborandi sit tempus: & robore, vbi fortitudinis sit propositum: & mente, vbi consilij opus adsit, hic profectò videtur mihi iure optimo vir bonus apprimè putandus. De Agesilai laudibus.

Velim scias hanc esse ad virtutem breuissimam, securissimam, optimamque viam, in quocunque volueris bonus apparere, in eodem effici quoque bonus conari. Lib. 2. de fact. & dict. Soc.

Virorum bonorum facta, non modò seria, verùm etiam iocosa, mihi memoratu digna esse videntur. In conuiuio.

C I V I S.

PT homines ciues alienis præferendi sunt: & qui vnà sunt aliti, iis qui cõtubernales nò sunt. Lib. 8. de pædia Cyri.

C I V I T A S.

CI V I T A S, in qua maximè ciues legibus pareât, & in pace beata, & bello inuicta est. Li. 4. de factis & dic. Soc.

Sine concordia neque ciuitas bene gubernabitur, neque domus bene habitabitur. Ibidem.

COGNOSCERE SE IPSVM.

IP S V M te noscens, es felix futurus.

Li. 7. de pædia Cyri. Dic mihi, ô Euthydeme, ait Socrates, fuistine vnquam apud Delphos? Et bis, inquit, me herclé. Considerasti itaque, ait, in templo scriptam illam diuinã sententiam, **C O G N O S C E T E I P S V M**. Ita, inquit. vtrũ, ait, nihili illam fecisti, an conatus fuisti teipsum quisnam sis, cõsiderare? Non inquit, me herclé. Putabam enim bene hoc scire. Nam si meipsum ignorat em, quid aliud scirem? Vtrum autẽ seipsum ille cognoscere tibi videatur, qui nomẽ suũ solum sciat, an ille qui seipsum considerat, quisnam sit, quantũque in rebus humanis, ac vsu eorum valeat? Quemadmodum illi qui equos emunt, non antea putant scire, quęcunque cognoscere velint, quàm cõsiderent, vtrũ bene domitus, an effrænatus, & fortis, an debilis, & citus an tardus sit, ac in aliis quónam modo se habeat, in quibus equum valere oporteat. Sic mihi videtur, inquit, vt tibi. Qui nanq; se, quantum valeat, nescit, seipsum ignorat. At Socrates: Hoc quoque manifestum est, inquit, quòd pròpter sui scientiam ho-

mines multorum bonorum, sicut propter ignorantiam multorum malorum causa fiunt. Qui nanque se cognoscunt, quæ sibi cōueniant sciunt, ac discernūt quæ possunt: quæ verò non possunt, efficere: & cùm agant quæ sciunt, perficiunt ea quibus indigent, & feliciter uiuunt, cùmque ab illis abstineant, quæ ignorāt nec in aliquo peccant, nec male agunt. Quapropter cæteris hominibus possunt bene consulere, bona quidem eis adferendo, mala verò repellendo. Qui verò se quantum valeant ignorant, ineptè se habent, & aduersus cæteros homines, & ad res humanas: nec quibus indigeant sciunt, neq; quid agant, neque quibus utantur: sed his omnibus frustrati, bonis priuantur, atq; in mala incidunt: & illi quidem qui sciunt quid agant, cùm res quas velint, obtineant, honoribus afficiuntur. Itaq; tum illi, qui eis similes sunt, libèter eis utuntur, tum illi qui frustrantur à rebus propositis, cupiunt eos consulere, ac sibi eos præficiunt, spemq; totam suam in eis collocant, maximèq; eos propterea diligunt. Qui verò ignorant quid agant, frustrati à re proposita nō solùm damnantur, & poenis afficiuntur, sed etiam in ignominiam

niam incidunt atq; derisum, neglectiq; viuunt, atq; contempti. Vides autē etiā ciuitates quęcunq; suę cōditionis ignarę, fortioribus inferāt bellum, alias depopulari, alias vbi liberę erāt, ad seruitutem redigi. Tunc Euthydemus: velim inquit, ô Socrates, scias, valde mihi videri magni faciendum esse, seipsum cognoscere. Lib. 4. de fact. & dict. Socrat.

CONCORDIA.

CONCORDIA maximum esse ciuitatibus bonum videtur, plurięsque & senatus, & viri optimi ad eā ipsam hortantur, totāque in Gręcia lex posita est, vt ciues ad concordia iureiurando conueniant, atque vbique id inter se præstent. Lib. 4. de factis & dict. Socratis.

CONSTANTIA.

EXISTIMATE magnas voluptates præberi cōstātia, &c. Li. 3. de pæ. Cy.

Cū quispiā in amici calamitate constans permanet, id omni æuo memoria retinendum erit. Lib. 4. de reb. Græco.

CONVERSATIO, SEV CONSVE TVDO.

QVICVNQVE ad labores mali focij sunt, ad habendi verò auiditatem vehementes, impudentęque

hi sese ad res improbas duces præstant. Possunt enim sæpenumero demonstrare plus haberi per malas actiones. Itaque huiusmodi homines omnino à nobis sunt expellendi. Nec est item considerandum vobis, quomodo ex ciuibus ordines suppleatis, sed quemadmodum equos quæritis, non qui patrij sint, sed qui optimi, sic etiam homines quæritate. Ex omnibus, inquam, hominibus, quoscunque arbitremini & robori vobis ornamentoque maximè futuros, hos sumite. Lib.2. de pædia Cyri.

Agefilaus consuescebat cum omnis generis hominibus colloqui, vti autem bonis solùm. In oratione de Agefil. lau.

Patres etsi sobrios sciât liberos suos, prauorum tamen hominum colloquia eis prohibent, quasi bonorum hominũ conuersatio exercitium sit virtutis, prauorum verò destructio. Testatur autem hoc etiam quod dicit Poëta: Bona quidem discas à bonis: quòd si te misceas prauis, amittes etiam insitam mentem.

Lib.1. de fac. & dic. Socratis.

In cõuersatione verò quis volet cum ipso conuersari, qui cibo & potu, ac metricibus potius, quàm amicis affectus sit? Ibidem.

CONTENTIO.

HOMINES partim quidem ad amicitiam naturaliter propensi sunt: etenim alter altero eget, ac inuicem miserentur, & vtilitatibus inuicem affecti, gratias mutuò agunt. Partim verò ad inimicitiam: cùm enim eadem bona atque iucunda putant, de his contendunt, & dissentientes contrariantur. Hostile nanque contentio & ira est. Libr. 2. de factis & dictis Socratis.

Oportet itaque conari contentiosos fugere, mites verò persequi. Ibidem.

CONTINENTIA.

OMNEM hominẽ oportet, cùm continentiam sciat virtutis fundamentum esse, hanc primùm in animam deponere. Quis nanque sine ista aut quicquam disceret bonum, aut exercitatione perciperet? Aut quis voluptatibus seruiens, nõ omni turpitudine corpùsque animamque suam polluet? Mihi enim me herclè videtur optabile esse libero viro, nec seruum talem habere. Lib. 1. de factis & dict. Socrat.

Videtur optimum omnium esse continentia. Lib. 4. de fact. & dict. Socrat.

Solis cōtinentibus licet ea cogitare, quæ optima sunt, & dicere, & facere, ac rerū quidē discrimina, & secūdū genera disgregare, bona eligere, mala secludere, quò optimi atq; felicissimi reddātur & bonorū docti ratiocinatores. Ibidē

C O N T V M A C I A, S E V
I N O B E D I E N T I A.

OMNES, qui per se pastores vocantur, horum animalium quibus præfunt, non absurdè principes existimantur: videréq; videbantur omnia hæc armenta faciliùs adduci, vt pastoribus pareant, quàm principibus suis homines. Nam & pergunt armenta quocūque à pastoribus dirigantur, & in iis regionibus pascuntur, quò acta ab illis fuerint, & ab iis abstinent, à quibus arceantur: & quos fructus produxerint, sinunt his vti pastores pro voluntate. At ne vllum quidem armētum vnquam accepimus, quod in pastores insurgeret, quò aut minus eis obtemperaret, aut fructuum vsum prohiberet. Quin difficiliora in alienigenas omnes præstant se armenta, quàm in hos quos & præfides habēt & fructibus suis fouent. Homines verò in neminem magis, quàm in illos insurgunt, quos imperium senserint: moliri aduersus

aduersus sese. Lib. 1. de pædia Cyri.

C O N V I C I V M.

C O N V I C I I S nihil est auditu insuauius. In Hierone.

C O R P V S H O M I N I S.

V B I à corpore migrauerit animus, in quo solo prudentia consistit, corpus simul ac fieri potest, quãuis familiaris hominis sic, conatur abscondere: dùmque adhuc homines viuant, quicquid corporis sui, quod longè plus omnibus amat, inutile esset, vngulas, capillos, callos ceteraq; superflua corporis & ipsi incidentes præciunt, &c. Li. 1. de fac. & dic. So.

Si verò velis corpore etiã fortis esse, subiiciendum est animo corpus, ac exercendum in laboribus atque sudoribus. Lib. 2. de fact. & dict. Socratis.

Velim scias, nullam ad rem exequendam tibi corpus futurum impedimẽto, si viribus rectè valeas. Ad quæuis enim peragenda, corpus huiusmodi perutile est: in omnibúsque corporis vsibus multo differt robore ne valeas, an imbecillitate interpelleris. Quæ quidem ad ingenium spectant, etsi minimè putas cõmercium habere cum corpore, sit tamen vt à corporis imbecillitate impediantur. Nam obliuio, inceron, furor, duritiæque animi nonnunquam a cor

poris mala valetudine oboriuntur. Quibus verò corpora rectè valeant, nullum inde ad mentem periculum redundat.

Lib. 3. de factis & dict. Socratis.

CVRA DOMESTICA.

NOLI ò Nicomachides, parui pendere homines œconomicos, inquit Socrates. Cura nanque rerum priuatarum multitudine solùm à reipub. gubernatione differt, in cæteris verò similes sunt. Lib. 3. de fact. & dic. Socratis.

Nemo suam priuatam bene domum habitet, nisi omnia sciat quibus opus ei fuerit, omniâque diligenter acquirat. Lib. 3. de factis & dictis Socratis.

Modestorum & viri & fœminæ fuerit rem familiarem cõtinuò reddere meliorem, ac aliis iustè partis facultatibus augere. In Oeconomico.

Quoniam verò vtraque hæc & extra & intra domum diligentiam expetunt, mihi videtur Deus naturã mulieris ad curam intus suscipiendam in lucem protulisse: mollioréq; corpore, vt intra parietes officium obiret. At viri corpus animúmque, frigora, æstus, itinera, expeditiones faciliè tolerare constituisse: quapropter illi foris res agendas delegasse

gasse. Rursus illas ob infantium curam maiore erga liberos charitate, tum ad custodienda, quæ à viris parta essent metu vehementiore, qui rebus asseruandis utilis foret præditas esse noluit. Viro in super, cui tueri extranea facta incumbit ac oppugnâti resistere, maiorem addidit audaciam, memoriã verò ac diligentiam parem, atque in medio posuit, quæ pro suo quisque officio cùm dando, tum accipiendo vsurus esset. Eadem ratione & abstinendi ab his quæ oporteat rebus, vtrisque facultatem æquè cõcessit: qui verò probatior, hic longè meliora ad coniugem afferet. Quas igitur ob res, cùm hominum natura vtrique non sufficiat officio, ea potissimùm causa inter se matrimonio deuincti sunt, si bi inuicem hoc pacto utiles, vt quod alteri deesset, alter suppeditaret. *Ibibem.*

Innatum est homini sapienti, quæ admodum filiorum, sic possessionum amore teneri, earũq; cura oblectari. *Ibi.*

C V R I O S I T A S.

MULTI res alienas curiosiùs inuestigantes, se ipsos examinare negligunt. *Lib. 3. de fact. & dict. Socratis.*

LLVD minimè ignoratis, me nō solū in magnis rebus, sed etiā in paruis semp à dijs immortalibus initium facere.

Lib.1.de pædia Cyri.

Noui te dicere semper solitum, haud fas esse à dijs petere, neq; victoriā eos equestri pugna, qui equitare nō didicissent: neq; sagittę ignaros, superare illos sagittādo, qui huiusmodi peritiā callēt. neq; gubernandi imperitos optare nauiū salutē gubernādo: neq; eos qui frumentū nō leuerint, sibi precari triticum pulcherrimū nasci: neq; salutē petere, q̄ sibi in bello nō cauerint: h̄mōi enim omnia esse præter diuina instituta. sed qui optāt nefasta, dicebas cōsentaneū esse hos æquē à dijs optata nō cōsequi, atq; ab hoībus nō adipisci, q̄ illicita rogāt. ib.

Sciūt dij immortales omnia & præterita, & præsentia, & quę sunt ex ijs sigillatim euētura. Ibidem.

Deos nihil latere potest. Lib.7.de Cyri mino. expeditione.

Dij nō adeò iniusti sunt, vt nobis ppe tuò irascantur. Lib.2.de reb. Græco.

Dij scelestos, impios, & iniustos minimè negligūt. Lib.5.de Cy. mino. expe.

Deus ut cernere licet, sæpius homines extollere, potētēsq; deprimere gaudet. Libro 6. de Cyri mino. exped.

Socrates credebat deos curam hominū habere, eos omnia scire, ac vbiq; adesse. Lib. 1. de fact. & dict. Socratis.

Quātò tibi maiores esse dij vidētur, tātò magis colēdi ac adorādi sunt. Ibi.

Nū putas, tuū quidē oculū posse ad multa vsq; passuū millia puenire, diuinū autē oculū impossibile esse simul totū cōspicere? Aut tuā quidē animā de his q̄ apud diuersas regiones gerūtur, aut Athenis, aut in Sicilia, siue apud Ægyptios posse cogitare: prudentiā verò diuinā omnia simul, nō posse curare? Ibi.

Deus ille, qui totū orbē ordinat, atq; cōtinet, in quo oīa honesta, bonāq; sūt, quīq; sū semper eis vtamur, semp nihilominus recētia, sana & immortalia ea nobis dat citiūs, quàm homo cogitet, & absq; defectu nobis administrat, hic maxima quidem intelligitur operās, hoc verò totū gubernans, inuisibilis nobis est. Lib. 4. de fact. & dict. Socrat.

Quis nanq; compos mentis à quocquam alio maiora speraret quàm à dijs, quàm maximè nobis prodesse possunt? Hæc verò sperare ab eis illum oportet.

tet, qui eis placet: ille aerò eis placebit, qui quàm maximè illis obediatur. Ibidè.

Supplicijs afficientur, qui à dijs impositas leges transgrediuntur, quæ quidem nullo modo est homini possibile aufugere. Ibidem.

Cœlestia omnia, & quæ dij machinètur, scrutari dehortabatur Socrates. Neq; enim hominibus facile est ea adinuenire: neque dijs eos facere grata arbitrabatur, qui ea quærant, quæ ipsi dij in promptu & manifesta esse noluerunt. Quòd si quis esset, qui ea studiosius sectaretur, hunc non minus quàm Anaxagoram fore in periculo insanendi, qui quidem quod nimium efferretur in orbis machinæ dispositione explicanda, insaniuit. Ibidem.

Rectè autem cogitationibus nostris tunc dij aduersantur, cùm illa quæ fugièda sunt, expetenda nobis videntur. In apologia pro Socrate.

Omnem à dijs actionem potissimū auspicari oportet tanquam pacis ac belli studijs imperantibus. In Oecono.

Plectit Deus inconsideratos. Ibid.

Iucundum mihi apprimè videtur, magnificè deos honorare: amicis deinde, si quid opus, subuenire, rempublicam quoque

quoq; per me nihil egere permittere.
Ibidem.

Primum precandum est à dijs, facien-
dis sacrificijs, vt illud tibi largiantur, ea
vt sentias, loquaris, & agas, quæ gratif-
sima ipsis sint: tibi autem amicis, ac rei-
pub. minimè molesta: summèq; glorio-
sa ac vtilia aggrediaris. In Hipparchico.

Credibile est autem deos ijs consul-
turos, qui rebus etiam prosperis eos ve-
nerantur & colunt. Ibidem.

Nemo est qui ignoret, tum Græcos,
tum barbaros in ea esse sententia, vt pu-
tent deos omnia scire, & instàtia, & fu-
tura. In conuiuio Zenophontis.

Dij vt veri simile est, virtute, bonita-
te, & probitate delectantur. Ibidem.

Quæ enim Dei voluntate suscipiuntur,
ea par est meliores feliciorèsq; euentus
habere. In Poro.

D I V I T E S.

Q uo s pauperes, ait Socrates, quos
ve diuites appellas? Illos qui non ha-
beant quæcunq; eis ad illa sufficiant, in
quibus cōtribuendum sit pauperes: qui
verò plus quàm sufficiat, habeant diui-
tes. lib. 4. de fact. & dict. Socratis.

DIVITIÆ.

MVLTRI vbi diuitias, quas maximè optabāt, adepti essent, propter illas perierunt. Lib. 1. de pæd. Cy.

Nō enim ita molestū est, bona nō habuisse, quàm hūc qui bona habuerit, ijs priuari molestū. Lib. 7. de pæd. Cyri.

Ego nō eos felicissimos duco, qui pecunias plurimas habeāt, & possideāt (hoc enim pacto qui muros custodiūt, essent felicissimi, quippe qui omnia quæ sunt in vrbibus custodiūt) verūm qui & cōparare plurimas pecunias iustè possit & ijs vti honestè plurimis, hūc ego felicè esse puto, eiúsq; pecunias. Lib. 8. de pæd. Cyri.

Nequaquā ita iucundū est habere pecunias, vt molestū eas amittere. Ibid.

Necesse est qui multa possidet, eū facere multū etiā sumptū. & erga deos, & erga amicos, & erga hospites. Qui igitur valdè pecunijs delectatur, certò scito hūc etiā valdè tristari, si sumptū faciat. Ibidem.

Hęc ō viri amicissimi, oīa oportet vos arbitrari, nō magis mea esse quā etiā vestra. Ego em̄ hęc cōgero, neq; vt ipse impediā neq; vt ipse cōsumā (nec enim

enim possim id facere) sed quò habeam quod sim ei daturus, qui è vobis pulchri aliquid fecerit, & quo si quis vestrū existimauerit rei alicuius indigere, si ad me veniat, accipiat, quod ei sit opus. Ibid.

Heraclid. nugas esse arbitrabatur oīa præterquā argētū quouis modo partū habere. Ego verò nihil homini cuius, ac p̄cipuè ei qui in alios ip̄eriū habeat, vllas opes existimo pulchriores, aut honestiores, quàm virtus sit, iustitia, animi magnitudo: quæ qui possideat, cū ei tā multi amici sint, ac tā multi esse cupiāt, non potest nō diuitijs plurimū abūdere: neq; omnino is in secūdis qui gratuletur, in aduersis qui opē ferāt, requirit. Lib. 7. de Cy. mi. exp.

Agefilaus pecunijs certè nō iustè modò, verum etiā liberaliter vtebatur: censebat enim iusto quidē homini satis esse ab alienis abstinere, liberalē autē decere sua etiā ad vtilitatē hominū cōferre. In oratione de Agefilai laudibus.

Socrates dicebat stolidū esse eum qui cū non discat quæ vtilia, quæve noxia sunt, putat ea posse discernere: stolidūque, qui cū nō potest discernere ea propter diuitias arbitretur posse, sibi conducatur peragere. Item qui

non potest quæ conducant agere, illaque agere putet, & sufficienter ad bene viuendum paratum. Stolidum quoque illum esse aiebat, qui cum nil horum sciat, putet propter diuitias bonus posse apparere: aut cum non possit bonus apparere, nihilominus arbitretur posse honores adipisci. li. 4. de dict. & fact. So.

Multi verò qui confusi potentia, maiora quàm possint facere conati, in multa incidunt pericula. Multi etiam propter diuitias molles effecti & pigri, insidijs pereunt. Ibidem.

Neque argentum vtile est nescientibus vti. In Oeconomico.

Existimo hominum diuitias aut paupertatem non in domibus esse, sed in animis. Video enim multos idiotas, qui cum multa admodum possideant, ita tamen se pauperes putant, quò suas augeant opes, & plura acquirant: vt quæuis laborem ac quoduis periculum subeant. Noui etiam fratres, quorum patrimonia essent paria, alterum quæ satis essent habere, præterque sumptus superare, alterum verò omniū egere. Audio etiam tyrannos quosdam sic esurire diuitias vt multa moliatur indigniora quàm egētissimi. Nā ppter indigentiam

alij furantur, alij parietes diruunt, alij plagiarij sunt, liberósq; pro mancipijs vendunt: suntq; nonnulli tyranni, qui totas domos euertunt, complures occidunt, sæpe etiam totas ciuitates in seruitutem redigunt causa pecuniæ, quorum quia graui morbo laborant, magnopere me miseret. Similiter enim eis accidit: vt si quis cum multa possideat multaq; edat, nunquam tamen expleatur. Ego verò, inquit Antisthenes, tam multa habeo, vt ea vix ipse reperiam, tamen satis mihi est cum edo ad famem explendam, & cum bibo ad sitim restinguendam, & ad corpus contegendum: vt foris nihilo plus quam Callias iste ditissimus frigeam, & cum domi sum, parietes mei mihi calidæ tunicæ, & tecta crassæ admodum vestes esse videntur. Stratum autem meum ita mihi satis est, vt difficile sit me vel è somno excitari. In conui.

Maximum autem in meis diuitijs illud esse arbitror, quòd si quis quæ nunc habeo auferat, nullam arbitror tantam accidere posse calamitatem, quæ cibo parabili me priuare possit. Ibidem.

D O M O S quoq; cū diceret Socrates easdem esse bonas atq; vtilis, docere mihi videbatur quales oportet edificare. Vtrū enim aiebat, illū qui habitaturus est qualem deceat domū, hoc cōsiderare oportet, vt quā delectabilis & vtilis habitātibus sit? Cū verò hoc cōcederetur, delectabile itaq;, dicebat est, in æstate frigidam illam habere, in hyeme autem calidam. Cum autē etiā in hoc consentiret, in domos igitur, aiebat respicientes meridiē, in hyeme solares radij ingrediūtur: tempore verò æstiuo cū sol supra nos & per tecta eat, vmbra reddit. Si itaq; bonum est sic ista fieri, oportet altiora quæ meridiem respiciūt ædificare, vt sol hyemalis non excludatur: humiliora verò, quæ Aquilonē, vt frigidi nō incidāt venti, & vt vno verbo dicam, vbi omnibus horis ipse libenter refugiat, suāmq; suppellectilem securè deponere possit, ista profectò maximè delectabilis, ac optima domus esset. Lib. 3. de fact. & dict. Socratis.

E D V C A-

E D V C A T I O.

E O N E S T A enim educa-
tio docet uti legib. dicere de
reb. iustis & audire. Quò fit ut
nūquā ad aliquod negotiū niti
& institui recusent, & sibi ipsis doctrinā
laboriosāq; studia vēdicēt, suę verò rei-
pub. salutē. Qui verò nō in labore doce-
ri, sed in voluptatibus importunis dege-
re volūt, hī natura pessimi qui nec legi-
bus nec rectē dictis obediūt. Nā quia
laborē nesciunt, rē qualem virum bo-
num esse oporteat, non inveniunt. In
Lib. de venatio.

E R R A T A.

P R I V A T O R V M quidē hominū
errata modestē ferebat Agesilaus,
principū verò magnā cēsebat iudicabat
enim ab illis pauca, sed ab hisce multa
maia disponi atq; cōstitui. De Agesi. lau.

Nullū est opus, in quo nō accusentur
homines. Difficile nanque est ita quic-
quā peragere, ut ni hil erres. quòd si etiā
sine errore quisquā aliqd pagat, diffici-
le est nō iniquū iudicē reperire. Lib. 2.
de fact. & dict. Soc.

In omnib. hominē esse sapiētē nō est
possibile. Lib. 4. de fact. & dict. Socr.

E X E R.

E X E R C I T A T I O .

EXERCITATIONE recalescūt mēbra & humor euocatur: cōtrā verò efficit quies & tarditas, vt sanguis quasi gelu cōcretus intabescat. libro 5. de Cyri miris expeditione.

Nōne certò tenes, eos ipsos qui nata ipsa corporis imbecilles sunt, per exercitationem tamen multò fortiores ad ea quæ meditantur, effici, ac faciliùs ea sustinere, quàm illos qui corpore fortissimi, in exercitati tamen sunt? Cur igitur me quoque non opinaris per exercitationem omnia posse sufferre faciliùs te non exercitato? inquit Socrates. lib. j. de fact. & dict. Socratis.

Mihi nanque videtur, omnia quidem bona ac honesta exercitatione homines consequi posse. Ibidem.

Et sese exercenti magis succrescit robur, & in his quæ ad bellum pertinent, ornamentum prouenit, tum res familiaris augetur. In Oeconomico.

Exercentem sese, & in re diligentem, necesse est bonorum quoque competentem fieri. Ibi.

F A M A.

VIRTUTI verò atque bonæ gloriæ ne bona quidem omnia Syrorum Assyriorumque tuis addita bonis, præferenda sunt. Lib. 5. de pædia Cyri.

F A M E S.

QUIS est adeò fortis, aut quis ita validus, vt possit aduersus famem ac frigus militans pugnare? Lib. 6. de pædia Cyri.

Satius est egregiè pugnando periclitari, quàm tanta rerum premi indigentia. Lib. 7. de rebus Græcorum.

F A M V L V S.

INVUTILIS, pfectò & famulus & exercitus imorigerus. In Lib. de re equest.

F I D E S

IN felicitate fidem seruare nil arduum esse videtur: verùm cum quispiam in amici calamitate, constans permanet, id omni quo memoria retinendum erit. Lib. 4. de rebus Græcorum.

Cui minimum habetur fidei, quâ fieri potest, vt nõ in magno bono cæteris sit inferior? Nam quæ tandem cõsuetudo

do iucūda est, si desit fides mutua? Aut quis cōuictus viro cū vxore possit esse iucūdus, si neuter alteri fidat? Imò quis famulus hero iucūdus si illi diffidat? In Hierone.

F O E D V S.

NI H I L fœderū, pactorū, ac promissorum omnium religione antiquius habendū. Lib. I. de Cyri mino. exped.

F O R M A.

FO R M A natura est quiddā regale, præsertim si cū pudore & temperātia fuerit coniuncta. In conui.

Noli amplius dubitare, quin forma hominibus pro sit. Nec verò hac ratione vituperāda forma est, quòd citò deflorescat, nā vt puer est formosus, sic etiā adolescēs, sic vir, sic senex. Hoc declarat Mineruæ βαλλοφόροι (ramigeros vocare possumus) qui semper eliguntur formosi senes, tanquam quos per omnes ætatis gradus forma sit comitata. Ibid.

F O R M O S V S.

IL L V D certè magnum est ob quod gloriari possint formosi quòd robustū necesse sit laborare, si bona acquirere

rere velit, fortē periculis se obijcere, sapientē oratione vti: at formosus vel in summo ocio omnia cōficit. In conui.

Formosi nescio quid inspirāt amorī deditis: vt eos in largitionibus liberaliores, in periculis magis industrios, & honesti appetentiores efficiant. Ibid.

Formosi nō cogūt vt homines se amēt aut cupiāt quę nō debet: sed flagitiosi homuntiones cupiditatibus omnibus se pręstāt inferiores, deinde amores accusant. &c. Lib. 5. de pęd. Cyr.

Ne sinas in pulchris oculos tuos versari quòd ignis quidem vrit homines tangentes, ac formosi eos etiām accendūt, qui se procul spectant, vt propter amorem æstuent. Ibidem.

F O R T V N A.

FO R T V N A sępius minimē est tentāda egregio perpetrato opere. Lib. 6. de reb. Gręco.

Fortuna ferē corporis & animi fortitudinē comitatur. Lib. de vena.

F R A V S.

NIL credētes decipere, sapiētis esse iudicabat Agesilaus credentes verò fallere impietatis. De laudib. Agesilai.

Profectò fallendi arte nihil vtilius est in bello: quando enim vel pueri in suis lusibus quæ possunt ad fallendum prætendunt, vt cùm pauca habeant, multa habere videantur, & contrà cùm multa prætendant, pauca videantur habere, cur tandem viri, si in fraudibus & fallacijs studium ponant, non possint ista eadem machinari? Nam si victorias, quæ bellis obtinentur, consideremus, plurimas & maximas arte & fallacijs partas esse reperiemus. In Hipparchico

F R V G A L I T A S.

A G E S I L A V S sic sumptus æquabat censibus, vt nihil iniustum agere cogeretur pecuniarum gratia. De Agesilai laudibus.

Ego quidem minimè videor egere, dum mihi quod habeo, sat est. In Oeconomico.

Ego verò, inquit Anthistenes, tã multa habeo vt ea vix ipse reperiam, tamen satis mihi est, cùm edo ad famem explendam, & cùm bibo ad sitim restingendam. &c. In conuiuio.

Multo iustiores esse par est eos qui vilitatem annonæ magis quàm caritatem

tem spectant: quibus enim quæ adfunt maximè sufficiunt, in aliena minimè appetunt. Ibidem.

F V R T V M.

QUID ego de furto disputo, cum vos, inquit, Chirispohe, Lacedæmonios audiam patria disciplina à pueris furtis assuefieri? tantúmquæ abesse, vt turpe cuiquam sit furari, vt necesse etiã sit modò ijs abstinere, quæ lege excepta sunt? Ac quòquàm elegantissimè & cautissimè furemini, iubet lex deprehensos in furto, loris cedi. &c. At enim, inquit Chirisophus, & ego vos Athenienses audio ad publicæ pecuniæ furta egregiè eruditos esse, cum ea tamen res magnæ fraudi furi sit: & quod est magis mirandum, optimi quique (nam apud vos, qui optimi censentur, hi honores summos gerunt) hoc furti genere nequaquàm abstinent. Lib. 4. de Cyr. mi. exp.

F V T V R A.

IN CERTISSIMA sunt homini rerũ euenta. Lib. 6. de Cyri minoris expeditione.

G A V D I V M.

GA V D I V M celare nemo potest, sed omnes lætitia cfferuntur. Lib.3. de rebus Græcorū
G L O R I A.

VI R T U T I verò atque bonæ gloriæ ne bona quidem omnia Syrorum, Assyriorumque tuis addita bonis præferenda sunt. Lib. 5. de pædia Cyri.

Gloriæ nullius dulcedine tangebatur Agesilaus, quam non suis sibi laboribus comparasset. De Ages. laud.

G R A T I T U D O.

MI N O R E S, ô Agesilae inquit Lyfander, amicos reddere nosti. Et rectè per Iouem, ille ait, si me maiores videri velint: eos verò qui res meas amplificât, si honore non afficerem, contumeliam mihi inuri arbitrarer. Lib.3. de reb. Græc

H O M O.

AR B I T R A B A T V R Phe-
raulas (erat autem natura amicorum studiosior, & colere nihil ei iucundum ita esse videbatur, neque utile, ut homines) homi-
nem

nem animalium omnium esse optimū & gratissimū, quòd videret & eos qui ab aliquo laudarentur, cōtrā etiā hosce alacriter laudare, enitique vt contra rem gratam his facerent, qui sibi gratifi carentur: & quos videret amare eos, hos odio habere non posse: parētēsque ma gis quàm omnia alia animalia, contra item velle colere & viuos & mortuos. Cognoſcebar autem alias qualque ani mantes & magis ingratas esse, minus que beneficij memores, quàm homines Lib. 8. de pædia Cyri.

Hoc cogitare oportet, nō solū respub. sed & homines priuatos decere, dū maxi mē viribus florent, ea acquirere, quæ illis quandoq; vsui esse valeant, vt cū necessi tas ingruerit, paratū quò refugiāt præsi dium habeant. Lib. 6. de rebus Græcorū

Prauos homunculos nullo modo, nisi eis aliquid præstando, allicies. Bonos ve rò homines & doctos, non nisi amicitia molles. Lib. 2. de fac. & dict. Socratis.

Homines partim quidē ad amicitia naturaliter ppenſi sunt: etenim alter al tero eget, ac inuicē miserentur & utilitati bus inuicem affecti, gratias mutuò a gunt Partim verò ad inimicitiam: cū enim eadem bona atque iucunda pu-

tant de his contendunt, & dissentientes contrariantur. Ibid.

Cùm quidam Socratem interrogasset, quid ei videatur optimum homini? Studium, respondit, bene agendi. Lib.3. de fact. & dict. Socratis.

Multi homines sine hominum auxilio vivere nequeunt, nonnulli id in primis amant, vt suo sint contenti: plures quoq; non solum suæ domui sufficiunt, sed adeò copijs abundant, vt ciuitatem ornent, amicis opitulentur. In Oeco.

Mihi quidem hoc distare videtur homo à brutis, quòd honoris sit appetēs: cum cibo, potu, somno & venere, cuncta animantia similiter gaudere videantur. Honorum verò cupiditas nec brutis animantibus insita est, nec omnibus inest hominibus, At quibuscunq; insita est honoris & laudis auiditas, hi demum sunt, qui plurimum absunt à pecudibus, pro vitis, ac iam non pro hominibus solum habendi. In Hierone.

H O N O R.

C O N F I D E fili, ac scito similia corpora imperatoris ac priuati hominis, iisdem laboribus non similiter affici. Honos enim labores imperatori leuiores efficit,

ficit, præsertim quòd intelligit in hominum esse oculis, quicquid faciat. Libro 1. de pæd. Cyri.

Decet quæq; pro dignitate honorari. Lib. 2. de pædia Cyri.

Socrates semper dicebat, non esse meliorem viam ad honores acquirendos, nisi per quam bonus quisque effici, & non videri velit. Lib. 1. de fact. & dict. Socrat.

Honoris studium homines ad bene agendum potissimum hortatur. Lib. 3. de fact. & dict. Socr.

Videtur præclara quædam res esse honor, cuius amore mortales, & laboris quiduis subeunt, & quoduis adeunt periculum. In Hierone.

Nulla voluptas humana propius ad Dei naturam videtur accedere, quam honore gaudere. In Hierone.

H O S T I S.

MOLIRE pro ea quanta tibi est acies instructa, adoriri hostes imparatos, & armatus inermes, & vigilans dormientes, & apparentes improuisus: & qui in locorum difficultate sunt, tu eos tuto in loco excipito. Libro 1. de pæd. Cyri.

Et qua in te noueris nos esse maxi-

mè imbecillos, hæc tibi maximè est ca-
uenda. In qua verò senseris hostes esse
captu facillimos, in hac eos potissimùm
adorire. Ibidem.

Præstare se fortem omnibus in rebus
aduersus hostes non alium decet alium
verò dedecet, sed hoc omnes decet ma-
ximè. Lib. 2. de pædia Cyri.

Stiebant ac iamdiu ita didicerant,
& securissimū esse & facillimū obuiā ire
hostibus, & sagittarijs maximè, iaculato-
ribusq; & equitibus. Lib. 3. de pæd. Cyri.

Illud certè dubitare non debetis, qui
hosti terga vertant, non posse fortes ha-
beri: qui fugientes insequantur, sæpe ex
ignavis alacres & fideñtes reddi. Lib. 6.
de Cyri mino exped.

Non illi qui impedimento sunt ne ho-
stium numerus augeatur, vel qui docēt
quo pacto sociorum numerus crescat,
hi hostes reddunt potentiōres: sed mul-
tò magis qui pervim ac iniuste pecunias
auferūt, innocētesq; interficiūt, hi sunt
qui aduersariorū augēt numerū: quiq;
nō solū amicos, sed semetipsos turpis lu-
cri gratia pdunt. Lib. 2. de reb⁹ Græcorū

Aduersus hostes nemo se sua spōte ac
sine ductore instruit ac præliandum. In
Hipparchico.

Tum maximè fiducia sumunt hostes,
cùm res aduersariorum laborare au-
diant, & impeditas esse. Ibidem.

IMPERATOR

IMPERATOREM hoste
ipso formidolosiorè militi esse
oportet. Lib. 2. de Cyri mino-
ris expeditione.

Primū omniū vehementer arbitror ad
exercitū confirmandū pertinere, vt primo
quoq; tēpore prætores, ac centuriones
in demortuorū locū subrogētur. Nihil
enim omnino, si desint qui imperēt, vl-
la in re bene ac præclare geri potest
Lib. 3. de Cyri mino. exped.

Ego nihil homini cuius, ac præci-
puè ei, qui in alios imperium habeat vl-
las opes existimo pulchriores, aut hone-
stiores, quàm virtus sit, iustitia, animi ma-
gnitudo. quæ qui possideat, cùm ei tam
multi amici sint, ac tã multi esse cupiãt,
nō potest nō diuitijs plurimū abundare
neq; omnino is in sequendis qui gratu-
lentur, in aduersis, qui opem ferāt, requi-
rit. Lib. 7. de Cyri minoris expeditione.

Magna res est cū alijs omnib. tū viro

imperatorī fas fidēq; seruat, & se talem esse cognosci. De Ageſi. laud.

Imperatorē & præparādi ea, quæ ad bellū conferāt, expertum esse oportet, & ad victū militibus necessaria reperiēdi, machinandi, & operādi. Et ad hæc diligentiē cum esse necesse est, corpore patientē, prudentē, mitem, durū, simplicem, insidiatorem, cautū, furē, liberalē, rapacē, donandi plusquā habendi amatorē, tutū, & alios aggredi aptū. Cæterā que multa sunt, quę tū natura, tum doctrina illum habere oportet, qui bene imperaturus sit. Lib. 3. de fa. & di. Soc.

Militāt omnes homines, vt quā optima vita fruātur: imperatorēsq; præficiūt, vt ad hoc eos cōducant. Oportet igitur imperatorem prospicere, vt hoc idem eligentibus conferat. Nec etiam aliud melius isto facile est reperire, nec contrario turpius. Ibid.

Illud est prudentis imperatoris, vt periculis nunquam se vltro offerat, nisi cum satis exploratum habeat se fore superiorem, & aliquid hostibus detracturum: nam subseruire voluptatibus hostium id magis sociorum proditio iudicari debet, quā fortitudo. Prudentis etiam est in eam partem hostiū impetum

impetum facere, quæ sit infirmissima, etiam si fuerit nouissima. In Hipparch.

I M P E R I V M.

HO M I N I B V S imperare neq; impossibile est, neque factu difficile, si quis prudenter id agat. Lib.1. de pædia Cyri.

Mihi videtur opus esse maximum, pulchrè imperare. Ibid.

Ne te lateat breui periturum imperium, vbi exercitus caruerit comœatu. Ibîdem.

Olim certè elaborabant vt digni essent qui imperarent, nunc autem curât longè magis, vt imperent, quàm vt imperio digni sint. De rep. Lacedæmo.

I M P R O B I T A S.

Fir persepç, vt habeant plures, qui secum sentiant improbi viri, quàm probi. Improbilas enim proficiscens, per subitas voluptates, harum persuasisonibus vtitur, quo multi secum sentiant. At virtus ad arduum agens, non est admodum præpotens, vt subitò in-

consultóque ad se trahat, præsertim ubi alij sint, qui contrà ad decliue molléque adhortentur. Lib. 2. de pædia Cyri.

INÆQUALITAS.

NIHIL inter homines esse inæqualius duco, quàm & ignauum & fortè virum de æqualitate certare. Lib. 1. de pædia Cyri.

INCONSTANTIA.

EIUSDEM viri esse videtur mihi, & in secundis rebus vti contumelia, & in aduersis animo cōsternari celeriter: & rursus item siquid respirarit, animo efferri, ac iterum molestū se præstare. Lib. 3. de pædia Cyri.

INCONTINENTIA

OVIRI, aiebat Socrates, si bello nobis indicto, eligere hominem velimus, per quem nostram salutem, ac aduersariorum conflictum consequuturi sumus num illum eligemus, qui gulæ, qui veneri, qui vino, qui somno seruit, qui laboré perferre non possit. **Ar quo pacto**

pacto cùm talis ille fit , aut nos saluos
 facere , aut hostes nostros conuincere
 possit? Si autem ab hac vita migraturi,
 velimus testamento cuiquam aut filios
 educandos, aut filias virgines conser-
 uandas , aut custodiendam pecuniam
 relinquere, num hominem incontinen-
 tem arbitrabimur aptum ad hæc esse?
 Seruo verò non continenti, commen-
 dabimus aut pecudes, aut ærarium, aut
 cuiusquam operis curam? ministrum
 autem talem aut ememus? gratis etiam
 nobis datum acceptabimus? Quòd si
 nec seruum incontinentem habere ex-
 pediat, multò magis de nobis ipsis, ne
 tales efficiamur, cõtendendum est Non
 enim quemadmodum iniusti cum alio-
 rum pecuniam arripiant , sibi ipsis di-
 uitias accumulunt , sic etiam inconti-
 nens cæteris quidem nocet, sibi ipsi
 prodest: verum cæteris etiam, sibi ipsi
 multò plus nocet Siquidem pernicio-
 sissimum est non modò suam domum
 destruere , sed non minus corpus,
 ac etiam animam propriam. In con-
 uersatione verò , quis volet cum
 ipso conuersari , qui cibo & potu,
 ac meretricibus potiùs , quàm amicis

affectus

affectus sit? Nónne omnem hominem oportet, cùm continentiam sciat virtutis fundamentum esse, hanc primam in animam deponere? Quis nanque sine ista aut quicquam disceret bonum, aut exercitatione perciperet? Aut quis voluptatibus seruiens, nō omni turpitudine corpúsq; animãq; suam polluet? Mihi enim me hercle videtur optabile esse libero viro, nec seruum talem habere. Lib. I. de fact. & dict. Socratis.

Dic mihi, inquit Socrates, ô Euthydemè, putasne bonam magnãq; possessionem homini atq; ciuitati libertatem esse? Maximam, inquit. Quicumq; igitur corporeis seruit libidinibus, & ob eas nequit quæ sint optima exequi, putasne tu hunc esse liberum? Minimè, inquit. fortassis homine libero dignū videtur tibi, posse agere quæcūq; bona sint: deinde habere, qui interpellat istiusmodi facere, seruile quidpiã deputas? Omnino, inquit, puto. Omnino igitur tibi videtur incōtinentes etiã nō liberi esse. Per Ioué, inquit, & meritó. Vtrū incōtinentes videtur tibi prohiberi ea facere, quæ honesta sint, an & cogi ea facere, quæ turpia? Non minus hæc hæc mihi videntur cogi agere, quàm

& illa prohiberi. Quales tu dominos, putes, qui bona prohibēt, & turpia cogāt? Hercle quā pessimos. Seruitutē quā tu esse putas pessimā? Ego, inquit ille, hāc quā apud pessimos dominos feratur. Pessimā igitur seruitutē incōtinētes seruiūt? Mihi ait, videtur. Sapientiā verò maximum bonū, nōne tibi videtur ab hominibus auferēdo, cōtrariam in partē eos concitare incōtinentia? Nāq; prohibēs attendere, & ea discere quę profutura sunt, eos atrahatur ad voluptates: & quū pluries bona malāq; discernat, illa absterriti, peiora pro melioribus eligūt. Fateor, inquit. Putās ne, inquit, aliquo magis tolli incōtinentiā, quā studijs rerū carū quę maximè oporteat? Nullo prorsus. Qui verò pro vtilibus, quę ledāt efficit vt eligas: quicq; vt in horū studio p̄seueres, illa negligas suadeat, rogātq; ea facere quę immodesta sint, putasne homīni hoc dari peius posse? Nihil. Cōtinentiā igitur cōtrariorū verisimile est causam hominibus esse quā incōtinentiā? vehemēter, inquit. Causam inquit, cōtrariorū verisimile est optimā esse? Est quidē inquit. Videtur igitur ō Euthydemē, ait, optimū omniū esse cōtinentiā? Meritò, ō Socrates. Illud autē ō Euthydemē,

thydeme, cōsiderasti ne vnquā? Quid nam, inquit? Quoniā, ait, & ad voluptates, ad quas sola homines videtur ducere incōtinentia, ipsa quidē nō potest perducere, cōtinentia verò maiores efficit voluptates. Quid ita? inquit. Quemadmodū, inquit, incontinentia nō famem, non sitim aduētare permittens neq; Venere desideriū, neq; vigiliis, per quæ sola voluptuose edere, bibere, Venere uti quiescere, atque dormire possit, prohibet necessarijs & continuis voluptatibus pfrui: sic contrā, cum sola cōtinentia desiderari ista faciat, sola etiā pfrui, rectē voluptatibus facit. Vera pfectō narras, inquit. Atqui, ait dicere quæ honesta & bona sunt, inq; studijs rerū earū versari, p quæ suum quisque corpus bene regat, & ppriam domum bene gubernet, amicisque atq; patriæ fiat utilis, & inimicos superet, à quibus non solū utilitates, sed & voluptates quoq; maximæ capiantur, his omnibus continentes pfruantur, cum quæ diximus faciant: incontinentes verò in nullo participant. Cui nanque minus hæc dicemus conuenire quàm illi, cui minimè licet hæc agere, dum ppinquis teneatur voluptatibus? Atqui Euthydemus, videris mihi, ô Socrates

erates, dicere, homini voluptatibus seruituti nullā vnquam virtutē conuenire. Quid enim interest ait, ô Euthydeme, inter hominē incontinentē & belluam? Nam quicunq; ea quæ optima non sint cogitat, voluptuosa verò omnibus quærit modis exequi, quid à pecudibus differt? Solis igitur cōtinentib; licet ea cogitare quæ optima sunt, & dicere & facere, ac rerū quidē discrimina, & secundum genera disgregare, bona eligere, mala secludere, quò optimi atq; felicissimi reddātur, & bonorū docti ratiocinatores. Lib. 4. de fac. & dict. Socratis.

INGRATITVDO.

PERSAE de illo crimine iudiciū faciūt quod est in causa, vt se homines odio mutuo insectētur quàm maximè. Nā vehementer causam agūt ingratitude. Et quæ cognorūt posse referre gratias, nec refert, in hunc seuerissimè animaduertunt: quippe qui arbitrātur eos qui sint ingrati, & deos maiorē in modū negligere & parētes, & patriā, & amicos. Ingratitudinē verò potissimū impudentia sequitur, quæ ad omnē turpitudinē maxima est dux. Lib. 1. de pædia Cyri.

Insequabatur autem odio Agefilaus, non si quis malè affectus vltionem

nem capiebat, sed si quis beneficijs pro uocatus, ingratus apparuisset. ac letabatur nō mediocriter cū turpē quæstum queritantes pauperes videret, iustos verò locupletes faciebat, utpote qui iustitiam vellet iniustitia vel lucro utiliore, emolumentiq; plenissimam reddere. De Agesi. lau.

Illos qui beneficijs acceptis non reddunt gratias, cū possunt, ingratos appellant. Lib. 2. de fact. & dict. Socr.

Mihi apparet, à quocunq; quispiā beneficijs affectus, siue amico, siue inimico, non conatur gratias reddere, iniustus esse. Ibid.

Manifesta iniuria ingratitude est profectó. Ibid.

I N V I D I A.

IN I M I C I T I A, atque cupiditas plus habendi, atque inuidia, odium parit. Lib. 2. de fact. & dict. Soc.

Socrates considerās, quid inuidia sit, dolorem quendam reperiēbat eam esse non tamen nec in aduersa amicorum, nec in secunda fortuna inimicorum: sed illos inuidere aiebat, qui in amicorum prosperitate doleāt. Lib. 3. de fa. & di. S.

I R A.

NE QV E domesticos, ira commotos, plectere decet: sæpius enim domini irati maiora perpessi sunt mala, quam intulerunt. Lib. 5. de rebus Græcorum.

Ira temere omnia fiunt. Ibidem.

Hostile, contentio, & ira est. Li. 2. de fact. & dict. Socrat.

Ira nihil prouidet. Itaque ea designat plerunque, quorum pœnitentia necessariò est. comes. De re equestri.

I V S I V R A N D V M.

PRIMVM enim omnium ipsa nos omnino iurisiurandi religio, cōtinere debet, ne nobis vicissim infensi simus: atque eum quidem, qui se violatæ religionis cōscientia obligarit, ne utiquam ego inter beatos numerarim. Deorum enim immortalium bellum, neque qua quis celeritate, nec in quos effugiat latebras video: nec postremò in quod se propugnaculū recipiat, quò neglecti numinis ira nō peruadat, cum sint omnia diis obnoxia, neque sit quicquā vsquam quod in deorū potestate non sit. Lib. 2. de Cyri minoris expeditione.

Est omnino non improborum modo, sed eorum etiam, qui & aduersis rebus premantur, & maximis difficultatibus, ac necessitate summa circumuenti sint, id committere, in quo & iusiurandum deorum immortalium, & hominum fidem violent. Lib.2. de Cyri minoris expeditione.

I V S T I T I A.

ID EST iustum, quod legitimum sit: quod verò sit contra legem, id est violentum. Quare secundum legem semper ferenda est à iudice sententia. Lib.1. de pædia Cyri.

Iustum est, iniustum afficere supplicio. Lib.3. de pædia Cyri.

Qui vi grassantur, nocent equidem, sed in aliis haud iniurij esse videntur. At qui pecuniis iustitiam suppressere quærunt, pariter & lædunt, in remque incidunt turpissimam. Lib.7. de reb. Græco.

Neque enim est possibile sine iustitia bonum fieri ciuem. Lib.4. de factis & dictis Socratis.

Ego putabam, inquit Socrates, nolle iniuriam in quempiam inferre, satis constans esse iustitiæ signum. Ibidem.

Fortitudo & sapientia aliquādo & ciuitati & amicis nocent: at iustitia ne minima quidem parte attingit iniustitiam. In conuiuio.

IUSTVS.

IUSTORVM nemo infelicitate agere potest. Lib. 3. de rebus Græcorum.

Multi dū iusta dicant, iniusta faciunt: qui verò iusta fecerit, nūquam iniustus est. Lib. 4. de fact. & dict. Socratis.

Qui iusta facit, iustus: qui iniusta, iniustus est. Lib. 4. de fact. & dic. Socratis.

LABOR.

TQVI nulli virtuti, vt me fert opinio, ab hominibus datur opera, quò nihilo plus habeant viri probi quàm improbi: sed & hi qui à repentinis abstinēt voluptatibus, non id agunt, vt lætentur nunquam, sed vt per hanc cōtinentiam multò maiore in posterum tempus lætitia afficiantur: & hi qui dicendo student cæteris antecellere, non hoc exercent, vt à bene dicendo nunquam

cessent, sed quòd existimant hac orationis præstantia dum reddunt homines persuasos, fore, vt & multa & magna bona ipsi consequantur. Lib.1. de pædia Cyri.

Illud sanè intelligite, magnas voluptates, maximaque bona præberi obedientia, constantia, tempestiuísque & laboribus & periculis. Li.3. de pæ. Cyri.

Illud sanè sciendum est, eò bona maiorem afferre lætitiã, quò magis quis labore antecedente ad ea perueniat. Labores enim obsonium sunt bonis viris. Lib.7. de pædia Cyri.

Quòd ciuitas nostra, ô commilitones, ad illud quod cernitis felicitatis peruenit fástigium, tótque immensis ac opulentis prædita est bonis, non socordia, & rerum accidit desidia, sed laborãdo, periclitando, & bene cõsulendo eò dignitatis processit. Agitè igitur cùm antea, vt optimè noui, viri fueritis fortissimi, nunc etiam meliores euadere adnitimini, vt cùm strenuè simul laborauerimus, suauiter quoque vnà laboris præmium sumere possimus. Lib.5. de reb. Græcorum.

Labores otium sequitur. Lib.6. de rebus Græcorum.

Laboribus omnia nobis dij vendunt
Lib. 2. de fact. & dict. Socrat.

Nihil eorum, quæ bona atque honesta sunt, dij hominibus sine labore & studio præstant. Ibidem.

Quicquid autem agas, promptissime, atque optimè, & diligenter agito. Hoc enim modo minimè accusaberis, indigentia præsentis optimè consules: poteris etiam cum senueris, facilimè ac sine periculo sufficientissimè viuere. Ib.

Ex mortalium animis, corporibusque, labor turpitudinem & contumeliã expellit: contra verò cupiditatem virtutis ingenerat. Lib. de venatione.

Eneruatis labore membris, necesse est & animos debilitari, ac quodã modò ægrotare. In Oeconomico.

Sanè qui post exhaustum laborẽ non recusant laborare, certum argumētum hi dant præclari animi. De re equestri.

Qui laboribus succumbunt, hi neque contra hostes ire, neque refugere omnino possunt. In Hipparchico.

L A C H R Y M Æ.

GAUDIO & tristitiæ lachrymæ communes sunt. Lib. 7. de reb. Græcor.

L A V S.

LAVDIS amatores coguntur huiusce rei gratia ea sibi comparare, quorum causa laudentur, ob eamque rem omnem laborem, omne periculũ quàm libentissimè subire. Libr. I. de pædia Cyri.

Nullum reperio, qui laudet eum, què odio habet. Lib. 2. de factis & dictis Socratis.

Profectò mihi videtur hoc cupidus honoris, avaro præstare, quòd laudis gratia labores ac pericula subit, vbi oporteat, præterea à turpi quæstu procul habetur. In Oeconomico.

Laudibus nihil est auditu iucundius. In Hierone.

Quid voluptatis, inquit Hieron, asferre putas eos, qui laudant, cùm suspecti sint quòd assentandi gratia laudent, non ex animo? At Simonides: In hoc quidem pet Iouem, inquit, tibi prorsus assentior Hieron, laudes allatas ab his, qui quàm maximè liberi sunt, esse multò iucundissimas. Ibidem.

Da operam, vt non videaris solùm, sed re vera virtutis sis studiosus. Falsa enim laus citò re ipsa confutatur: at vera prob

ra probitas, nisi deus aliquis impediatur, semper actionibus splendidiorum gloriam comparat. In conuiuio.

L E X.

L E G E S ad iustitiam ciues impellunt.
Lib. 2. de pædia Cyri.

Agésilæus cum in vrbe potētissimus esset, perspicuè ostendebat se nihil male, quam legibus inseruire. Quis nanq; refragari his voluisset, cum regem obtemperare intueretur? Quis etiam deteriori se conditione futuram ratus, non uicquam facere attentasset? præsertim cum regem animaduertet tolerare, ut legitimè etiam sibi imperaretur? qui & cum dissentientibus in Republic. tanquam pater cum filiis disceptabat: obiurgabat nanque si quid errassent, honorabat si quid honesti egissent, assistebat si qua calamitas contigisset: ciuem nullum ducebat inimicum, laudare volebat omnes, seruare omnes lucrum existimabat. Iacturæ sibi ascribebat, si quis etiam minus præstantissimus periisset. Quod si pacatè in legibus permanerint, patriam usque beatam fore planè arbitrabatur. De Agesi-

lai laudibus.

Sancitum legibus est, illū affici morte debere, qui aut furatur, aut latrocinatur, aut rapit, aut in ædes alienas irruit, aut in seruitutem homines redigit, aut sacrilegium committit. Lib. I. de factis & dictis Socratis.

Socrates maluit subire mortē, quàm contra leges quidpiam admittere. Lib. 4. de fact. & dict. Socrat.

Lex quidem in primis apud omnes homines vna est, vt Deum colas: & vt parentes item honores, vbique iubet lex. Ibidem.

Suppliciis afficiuntur, qui à diis impositas leges transgrediuntur, quæ quidem nullo modo est homini possibile aufugere: veluti qui ab hominibus positas quidem transgredientes, tum quòd lateant, pœnam effugiunt, tum quòd vi superent. Ibidem.

LIBERI.

AT filios quoq; quicumque nobis nascantur, hic instituemus: ita enim & ipsi meliores futuri simus, si velim⁹ præbere nosmetipsos liberis nostris quàm optima exēpla: & liberi ipsi, nec etiã si velint

velint, facile fiant improbi, quippe qui nihil turpe neque videant, neq; audiât, & in studiis honestatis bonitatîsq; versentur. Lib.7.de pædia Cyri.

Vos ego filij, ita initio institui, vt & seniores honoraretis, & honoraremini à iunioribus. Lib.8.de pædia Cyri.

LIBERTAS.

Hoc vobis persuasum velim, me libertatem ipsam multò quàm quæ habeo omnia, ac si ea longè essent ampliora, pluris facere. Lib.1. de Cyri minoris expeditione.

Libertatem cunctis anteferendam rebus arbitror. Libr.4. de rebus Græcorum.

Si libertatem nactus, diuitiis quoq; auctus fueris, quid deerit, quin omnium felicissimus haberi possis hominum? Ibid.

Bona magnaque possessio homini atque ciuitati libertas est. Lib.4.de factis & dictis Socratis.

LIBIDO.

CVPIDITATIBVS ac libidinibus dediti domos labefactant. Horum

igitur alij quidem serui sunt gulæ, alij luxuriæ, nonnulli temulentis, quidam etiã stultæ cuiusdam ambitionis: aut impesè vitis addicti, ita tenentur ab eis, donec florente ætate sint, vtilesque rebus agendis: cum verò non amplius vtiles, statim ab eis deseruntur, seque deceptos esse sentiunt, cum ad senectutem tristem ac miseram perueniunt imbecilli. Quare aduersus ea non minus quàm contra inimicos in bello pro libertate pugnandum: quippe cum illi quandoque iustiores inueniantur, captos ab se & modestè viuere sæpe cogunt, & libertate sinunt vti. At huiuscemodi desinere nesciunt: vnàque corpus, animùmque, ac domum eorum quos possident, vsque ad extremum inquinant. In *Oeconomico*.

L I N G V A.

DVL C I V M etiam ac acutorum quis nobis esset sensus, si non fuisset nobis lingua data iudex illorum? Lib. I. de factis & dictis Socratis.

At linguam cum omnia animalia habeant, solam humanam talè fecit Deus, vt modò hanc, modò illam partem oris tangat

tangat, ac vocem articulet, alterque alteri, quæcunque velit, significet. Ibidé.

L V C R V M.

QVI proprij commodi gratia cuncta agere, nec honestatis, aut amicorum curam gerere deprehenditur, non video cur ei parcendum sit: quinimò potius ab isto cauendum erit, ne cum ipsius cognouimus instabilitatem, ipsi quoque aliquando decepti, ea quæ & alij ab ipso passi sunt, ferre cogamur. Lib. 2. de rebus Græcorum.

Quo pacto mihi à ciuitate ignoscendum sit, si viro iniusto pepercero, qui proprij lucri gratia magna ciuitatem affecit iniuria, haud cerno.

Libr. 5. de rebus Græcorum.

MAGIST

M A G I S T R A T V S .

EV M, qui Reipub. præest, decere arbitror, cum amicos decipi videat, illis pro viribus succurrere. Lib. 2. de rebus Græcorum.

Turpe est profectò, si quis volens in ciuitate dux effici, negligat doceri, cum discere liceat. At ciuitas multò cum maiori iustitia illum condemnaret, quàm si quis ignarus fingere statuas conaretur. Lib. 3. de fact. & dict. Socrat.

Mihi quidem videtur, etiam à diis honos quidam & gratia comes addita viro principi. Non solùm enim formosior rem reddit virum principatus, verùm etiam eundem hunc pulchriorem videmus cum principatum gerit, quàm cum agit priuatum. In Hierone.

Omnes cum magistratū gerunt, magis se decere putant vt aliquid honestè gerant, quàm si priuati forent. In Hipparchico.

Aut magistratus appetendus nō est, aut à diis petendum, vt huic officio satisficiamus omni apparatu instructi, ac ipsi etiam, quantum in nobis est, moliamur

mor. Ibidem.

Minimè contemnetur præfectus, si quæ alios facere velit, ipse eadem melius quàm illi facere videatur. Ibidem.

Principem quidem omnè decet maximè prudentia. Ibidem.

In optimatibus minima est intemperantia & iniustitia, prudentia autem plurima ad vtilia inuenienda: in populo autem plurima inscientia, confusio, nullaque ordinis conseruatio, & malitia: ipsa enim paupertas facile eos ad turpia ducit: & nonnullis contigit, vt essent ineruditi & indocti, propter rei familiaris penuriam. De Atheniens. politia.

M A L A.

SUNT autem initio omnia similiter in equo, vt in homine sanabiliora, quàm cum induruere atque exorbitarunt mala. De re equestri.

M A T R I M O N I V M.

MIHI profectò videtur deos ipsos multa quidem sapientissimè, tum præsertim iugum hoc instituisse. Primùm quidem ne animantium genera defice-

rent: deinde vt haberemus, à quibus no-
stra senectus aleretur. In Oeconomico.

M E D I O C R I T A S.

MEDIOCRITATEM sequens, nun-
quam erraueris. In Hipparchico.

M E N D A C I V M.

PRIMUM tibi consulo in causa loqui
vera, quò tibi id vnum desit, quod est
odiosissimum. Nanque apertum men-
dadium, vt scis, impedimento est homi-
nibus, maximè ad veniam consequen-
dam. Lib. 3. de pædia Cyri.

M E T V S.

NV M igitur putas quicquam, inquit
Tigranes, magis homines sibi sub-
iicere, quàm vehemētē metum? Num
es nescius eos, qui ferro percutiuntur,
quod supplicij genus putatur validissi-
mum, rursus etiam velle aduersus eosdē
pugnare? Quos autem vehementer ho-
mines metuerint, ad hos ne si consolen-
tur se quidem, possunt etiam oculos cō-
vertere. Dicis tu, inquit metum maiori
supplicio esse hominibus, quàm si re
Ayuntamiento de Madrid ipsa

ipsa malè afficiantur? Ac tu quidem nosti, inquit Tigranes, me vera dicere: scis enim eos, qui metuunt exilium patriæ, quique pugnaturi timent ne vincantur, degere in animi acerbitate. Et eodem modo qui nauigant, ne patiantur naufragium, & qui seruitutem ac tributum metuunt, hosce neque cibum posse, neque potû capere propter metum. Qui iam verò exules sunt, & qui victi, & qui serui, possunt interdum magis etiam quàm felices ipsi, & comedere, & dormire. Estque manifestius etiam in hisce metum esse veluti onus quoddam: alii enim metuentes, ne si capti fuerint, mortem dent, prius ob metum moriuntur: alij iacentes præcipites se ipsos, alij laqueo suspendentes, alij iugulantes: vsque adeò metus rerum omnium horribilium maximè animos perterret. Li. 3. de pædia Cyri.

Metus ac lex satis sunt ad amorem inhibendum. Lib. 5. de pædia Cyri.

Illi sciant non eos quibus bene, sed quibus malè factum est, ne viribus crescant, timendos esse. Lib. 6. de reb. Græ.

Necesse est enim qui metui multis est, is multos faciat inimicos. Lib. 5. de pædia Cyri.

Porro nõ solùm ipse metus, cùm infedit animo, molesta res est, sed dũ nufquam non adest ac circumfertur sit omnium iucundarum rerum corruptela. In Hierone.

Malus est custos, metus. In Hipparchico.

M I L E S.

NI H I L O certè minus rebus ad victum necessariis est opus militibus, quàm in domo famulis. *Li. I. de pę. Cyr.*

Exercitus opus est, si suo munere fungitur, vt vacet nunquam aut nocere hostibus, aut prodesse sibi. Permoestũ est profectò hominem vnum alere otiosum, multò etiam molestius totam domum: sed omnium est molestissimum, vniuersum exercitũ otiosum alere. *Ibid.*

Atqui ad reddendos milites alacres & strenuos, nihil mihi videtur satius, quàm spem iniicere hominibus. *Ibid.*

Ad habendos obedientes milites nihil est efficacius, quàm vt dux subditis prudentior esse videatur. *Ibidem.*

Bene autem scitote, viri amicissimi, quòd non hanc vtilitatem solùm mali milites afferent ablati si fuerint, quòd aberunt

aberunt mali: verū etiam qui relictī fuerint, rursus eo vitio purgabuntur, quo referti iam erant. At boni vbi viderint vitiosos ignominia affectos, longē magis animati virtutem capeſſent. Lib. 2. de pædia Cyri.

Videtur mihi omnibus, quos vllus velit cuiuscunq; rei bonos reddere adiutores, his iucundius esse, si bene & dicendo & faciendo fuerint ab illo incitati, quā si molestia afficiantur, coganturq;. Quos igitur quisquam velit alacres sibi rerum bellicarū adiutores facere, hi omnino venādi sunt mea sentētia bonis & verbis & rebus. Amicos enim eos, non inimicos esse oportet, qui pro nobis sine excusatione sunt pugnaturi: & tales quidē amicos, vt neque secundis in rebus sint imperatori inuisuri, neque in aduersis eum prodituri. Ibidem.

Iussit Cyrus militibus, ab iniuria abstinerent: ac si quis in Armenium quenquam incidisset, eum mone- ret, vt & nihil metueret, & quisque pro voluntate venalia ferret, vbiunque ipsi forent, siue esculenta vellent, siue poculenta vendere. Ibidem.

Milites dum videntur haberi ne

G

glectui, qui boni sunt longè minus red-
duntur alacres: at mali, multò ad contu-
meliã prõptiores. Lib. 5. de pædia Cyri.

MILITIA.

NIHIL omnino, si desint qui impe-
rent, vlla in re bene ac præclarè geri
potest. Ac ne omnia persequar, nihil
certè in re bellica profici potest: in qua
& ordinis cõstantia rebus salutem, per-
niciè affert perturbatio. Lib. 3. de Cyri.
minoris expeditione.

Apud Lacedæmonios militaris disci-
plina neglecta, seueriùs puniri solet:
Lib. 3. de rebus Græcorum.

MINISTER.

PER deos immortales, huiuscemodi
ego ministris nõ libèter mihi videar
vti, quos sciam necessitate ministrare.
Quos autem horum beneuolentia ami-
citiãq; mea quod opus est capescere, hi
mihi vidètur, etiã si peccarint, facilius se-
rendi, quàm ij qui me exosi, omnia cu-
mulatissimè necessitate præstant. Lib. 3.
de pædia Cyri.

Habere autè qu'enquã & spontaneum
& constantè ministrũ, sufficientemq; fa-
cere quodcunq; imperatũ fuerit, & non
modò illud, sed ex se etiã potentè multa

& co.

& cogitare & reperire cōsilia, plus, vt arbitror, quàm multi serui valeret. Lib. 2. de dic. & fec. Socrat.

MODERATIO, SEV ÆQUANIMITAS.

AGESILAVS secundis quidē in reb⁹ continentē sese, in aduersis autē fiducia bonæq; spei plenū facile seruabat. Atq; comitatē non iocosis obiurgationibus, sed moribus assequi studebat: animi quoq; elationē ac magnitudinē non contumelia, sed grauitate sentētiarum metiebatur. Itaq; iactabūdos despiciens, erat moderatis hominibus moderatior. De Agesilai laudibus.

MORS.

COGITATE, nihil esse morti somno similis. Lib. 8. de pædia Cyri.

Honestamors turpi vitæ anteponēda est. Lib. de repub. Lacedæmon.

Quid verò à lamētatione lōgius abest, quàm & æuum gloriosum, & speciosa mors? De Agesil. laudibus.

Eligendū est potius mori, quàm ingenerosē vitā producere. In Apologia pro Socrate.

Familiaribus Socratē eximere volētib⁹, assentire noluit, quærens etiā an extra Atticam locum scirent, quò mors

aspirare nequiret. Ibidem.

Lata iam contra Socratem sententia ille abibat non modo oculis, sed & gestu, & gradu lætus. vt autem animaduertit illos qui sequebatur lugere, Quid hoc est, inquit. Nonne iam dudum sciebatis me, ex quo genitus eram, ab ipsa natura morti fuisse dānatum? Atqui bonis aduentibus præripi è vita, mihi nimirum, meisq; beneuolis lugendū foret. Si verò malis impendētibus diē otheo, arbitror tanquā pro felicitate quadam à vobis omnibus esse lætandū. Ibidem.

MVLIER.

PERSPICVVM est muliebre ingeniū non deterius esse virili, sed consilium & robur desiderare. Quare si quis nostrūm vxorem habet, magna cum spe doceat quicquid volet, ea perita vsurus. In conuiuio.

MVNERA.

Ego mehercule ita existimo, neminē à quoquam, nisi beneuolentiā erga illū præ se ferat, munera accipere Lib. 7. de Cyri minoris expeditione.

Pleriq; sanè munera quoq; dant his quos oderunt, idque tum cum metuunt maximè, ne quid mali ab illis patiatur. At ista magis arbitror seruilia fa-

cta esse iudicanda, cùm honores meae
quidem sententia, ex his rebus oriantur,
quæ cum odio metûq; seruili pugnant.
In Hierone.

MUTATIO.

MUTATIO quæ fit paulatim, efficit
vt omnis natura mutationes ferat.
Docet præterea Deus ipse, qui paulatim
nos deducit ex hyeme ad vehementes
æstus tolerandos, ex æstu in hyemē ve-
hementem: quem imitantes, ad quod
eundem est, assuefacti antea ire nos de-
bemus. Lib. 6. de pæd. Cyri.

NECESSITAS.

NEMO est præstantior do-
ctor, quàm necessitas, quæ
omnia docet diligentissimè.
Lib. 2. de pædia Cyri.

Necessitas maximam affert alacrita-
tem. In Hipparchico.

NEGOTIVM.

SOcrates, cùm arbitraretur nego-
tium esse vtile ac bonū homini, otium
autem nocuum & malum: & operari bo-
num, otio verò marcescere malū: quos
quidem bonum quidpiam facientes vi-
debat, operari dicebat, ac bonos ope-

rarios esse: qui verò taxillis vacabant, aut aliquod prauum, aut damnosum agebant, otiosos appellabat. Lib. 1. de fact. & dict. Socratis.

Omniũ præceptorũ illud mihi quidẽ videtur præclarissimũ, vt quæ noris utilia esse, ea cures etiã conficiẽda. In Hip.

NEMO INSONS.

NEMINEM ex omni mortaliũ numero crimine carere cerno. Lib. 6. de rebus Græcorum.

In omnib. hominẽ esse sapientẽ nõ est possibile. Lib. 4. de factis & dictis Soc.

NIMIUM FUGIENDVM.

PLVS quã oporteat se cibo onerare, & plus quã deceat laborare, hæc re probabat Socrates: tantum verò laborare, quantũ animus libẽter suscipiat, illud approbabat. Hanc enim exercitacionem & ad sanitatẽ satis esse aiebat, animiq; diligentia non esse impedimento. Lib. 7. de dictis & factis Socratis.

Mediocritem sequens, nunquam erraueris. In Hipparch.

O B E D I

O B E D I E N T I A.

PERSÆ tradunt pueris præcepta parendi magistratibus. Multum quoq; huic rei cōducit, quòd seniores intuētur parere magistratibus magno studio. Lib. 7. de pædia Cyri.

Quem seipsis prudentiorem duxerint circa suam ipsorū vtilitatem, huic homines perlibenter obediunt. Ac noris hæc ita habere cū in aliis multis tum in ægrōtis, quòd alacriter eos vocant, qui iussuri sunt faciūda: & in mari, quòd gubernatoribus qui vnà nauigant, audiūt: & quos aliqui putarint quàm se melius vias nosse, ab iis tanquam ab harū peritissimis ducibus abesse nunquam volūt. Ibidem.

Si principi obedite maximum apparet esse bonum ad bona adipiscēda, ita vobis exploratum esse debet, quòd etiā idem hoc ad seruandum quæ oportet, maximum est bonum. Lib. 8. de pædia Cyri.

Quemadmodū ipsi dignū esse existimatis vestris subditis imperare, ita etiā nos iis paream⁹, quib. decet. Tantū autē inter nos decet seruósq; interesse quātum

serui ipsi inuiti heris ministrant. Nobis autē qui dignum putamus libertate vti, vltro faciendū est, quod plurimi videtur æstimendū. Inuenietis quoque vbi sine vnus principatu vrbs habitatur, quæ maximè vult, parēre principibus, hanc minimè ab hostibus ad obediendū cogi. Ibidem.

Illud vobis persuasum velim quemcunq; summæ rerū præfeceritis, nullam me in illum vnquā seditionem concitaturum. Nam qui contra imperatorem suum seditionē concitat, is postremò in suam ipsius salutē seditiosus reperitur. Lib. 6. de Cyri mino. exped.

Qui viribus pollet, hunc cūcti lubētī sequuntur animo. Lib. 7. de rebus Græcorum.

Res in primis digna est, magistratib. obedire Ibidem.

Obedire maximum est bonum, tum in republica, tum etiā & militiæ & domi. Lib. de repub. Lacedæ mon.

Vbi homines deos venerētur, bellicas res exerceant, principibus obtēperant, quī hic nō cōuenit affatim omnia bene sperare? De Agesil. laudibus.

Nō ignoras illud, ait Socrates, quòd

Ayuntamiento de Madrid ⁱⁿ

in'quaq; re, illis obedire potissimū homines volunt, quos putāt optimos esse: nam & in morbo illi potissimū obediūt quem putant medicina excellere: & in naui qui nauigāt, gubernatori: & in agri cultura, agricolæ. Lib. 3. de fac. & dic. Socratis.

Re ipsa etiā vt lex præscribit declarandum est, vt qui se cōpositè & obediēter gerūt, augeantur, & meliore sint cōditione: qui autē non paruerint, deiiciātur, deteriorēque sint conditione in rebus omnibus. In Hipparchico.

O T I V M.

Si vertemur ad pigritiā improborūq; hominum voluntatē, qui arbitrantur laborare esse ærumnosissimū, & vitam sine labore agitare voluptatē existere, ego nos affirmo celeriter nobis ipsis minimi esse faciundos, ac fore vt citò priuemur bonis omnibus. Nihil enim ad perfectionē sufficit fieri bonos viros, nisi quis vsq; ad finē curet in bonitate perseuerare. Sed quemadmodū aliæ artes vbi neglectæ sint, minoris pretij sunt: & corpora ipsa bene habentia cū quis ea remittit ad inertiam, malè rursus habeant: ita & temperantia, & cōti-

nētia, & robur, cūm quis eorū exercitacionem relaxarit, hinc in malignitatem iterū vertitur. Nullo modo igitur negligendum est neq; procedendū vobis ad subitā voluptatē. Lib. 7. de pæd. Cyri.

An putas otium & pigritiam cōferre hominibus, & ad capeflendā disciplinā eorum quæ scire oportet, & ad memoria tenendū quæcunq; didicerint, & vt sani atq; robusti corporibus sint, & ad possidendū atq; seruandū quæcunq; ad vitam vtilia sint, negotiū verò & diligentiam ad nil vtilia? Lib. 2. de fact. & dict. Socratis.

Cum verò Socrates de otio quidnā sit cōsideraret, vt plurimū dicebat se deprehēdere omnes aliquid facere: etenī qui taxillis, quīq; risui excitādo vacant, aliquid faciūt, nihilominus huiuscemodi omnes otiosos dicebat. Liceret nāq; eis, istis dimissis meliora agere: à melioribus verò ad peiora cadere, nulli otium esse deberet: quòd si quis faciat, malè fact. Lib. 3. de fac. & dict. Socratis.

O E C O N O M V S .

OE C O N O M I boni esse puto, bene regere domum. In Oeconomico.

Difficile id sanè, malè mōstrāte ma-

Ayuntamiento de Madrid ^{gistro}

gistro p̄bè discipulū edoceri, ac torpēte domno seruum esse diligentē: & vt breuiter dicam, sub hero ignauo famulos vel natura bonos nunquā putauerim aliquid posse comprehendere: sub solerti verò, vel ignauos alioquin, castigatos facile posse erudiri. Attentos igitur operi qui cupiat alios reddere, ipsum in primis circumspectū rebúsq; instantem esse oportebit: tum gratiā rectè curāti habere, secus verò agentē plētere. Pulchrè nimium barbarū illum interrogatum a rege, quónā modo equum, quem optimum nactus fuerat, tam celeriter saginaret, oculis dominicis ferūt respondisse. Eadē ratione & mihi videtur alia quæcūque oculū ipsum domini posse reddere meliora. Ibidem.

O P E R A.

No n enim vos dij in tenebris operiūt sed opera vestra necesse est sēper in p̄patulo viuere apud omnes: quæ si pura & sine iuiuria appareāt, reddēt vos inter omnes homines potētissimos. Quòd si quid iniusti inter vos inuicē cogitabitis, fidei dignitatem apud omnes homines amittetis. Lib. 8. de p̄. Cy. Iucundū futurum est, apud quos maximè veliris
præclare

præclarè dicta factaq; vestra testata relinquare. Lib. 6. de Cyri mino. expedit.

Agefilaus pulchris operibus magis quàm pulchris corporibus delectabatur. De Agefil. laudibus.

Interrogatus Socrates, si illos qui sciant quæ agere oporteret, contrà verò facientes, sapiètes & abstinentes esse arbitretur: Imò, inquit, insipientes potius atque ignaros: omnes enim, vt opinor, eligendo quàm maximè possunt quæcunq; eis còducere videantur, illa agūt. Quicunq; ergo non rectè agāt, neq; sapientes nec moderatos eos esse. Lib. 3. de fac. & dictis Socratis.

OPPORTVNITAS.

VND E oportunitas abest, id iucundū esse nequit tam homini quàm equo. De re equestri.

ORDO.

QV AE CVN QVE ordine carent, hæc necessariò molestiam afferunt semper, donec loco suo fuerint constituta. Lib. 4. de pædia Cyri:

perpulchrum sanè arbitrabatur Cyrus, in ædibus quoq; esse aptæ locatio-
nis

nis studium. Cùm enim cuiquam re vlla est opus, liquidũ est quo sit iturus ad eã accipiendam. Lib. 8. de pædia Cyri.

Qui neglecto ordine imperiõ que nostro, se barbaris in pugna pares futuros confisi sunt, hi re infeliciter gesta, cùm temeritatis suæ pœnas dederint, exẽplo cæteris esse possunt, non esse vllõ pacto à præscripto ordine discedẽdum. Lib. 5. de Cyri mino. exped.

Nihil, ô coniunx, in rebus humanis est ordine præstãtius, nihil vtilius: quod in choro maximè cernitur, qui cùm ex hominibus cõstet, si temerè implicetur atque consistat, turbationem videas iniucundam, minimèque spectatione dignam. Cùm verò & loquentium concentus, & consistentium ordo respondeant, digna ies videri spectarique. Eadem & exercitus ratio, cùm contusè incedunt iumentum, armiger, grauis armatura: qui tardè progreditur currentem, stantem currus, iumenta equitem, grauis armatura leuem, adficient incõmodo. Quomodo autem pugnã inibũt, si quibus necesse fugere prosequentes, hi potissimum terga dantes, opprimãt subsequentiũ arma? ex quibus, lætitiã
hostibus

hostibus , suis verò tristitiã pariant. At ordinata militia quẽ non delectat? vniuersos armatos ordine venientes aspiciere equites, parte alia peltatos, sagittarios, funditores, suis quosq; locis, vnãq; omnes suum sequentes ducem : qui et si multi numero, vnus tamen & ordine & silẽtio videantur. Triremis itẽ hominibus & armis munita, quãtam victoribus præbet alacritatẽ atq; audaciã, inimicis verò terrorẽ? cum vno cuncti spiritu remis insurgunt, vno incũbunt, vno inuicẽ adhortantur. Enimverò rerum perturbatio haud aliter fuerit , quàm si colonus vno aceruo hordea, triticũ, legumina cõfundat: deinde cũ vsus venerit tempus, singula sit opus discernere, cũ iam discretis vti liceret. Hæc tu coniunx facile vitabis, si ordine res cõdas, ordine promas : vt quæ tibi sint opus, abundẽ faciliq; capias , & mihi gratanter exhibeas. Locũ constituemus rebus quibuslibet opportunum, ministrũq; ponemus ac docebimus, quæ hinc promere oporteat, quæ ibidem locare. Hoc enim modo facile sciemus , quæ salua sunt & quæ minimẽ. Locus enim ipse quod nõ existit, desiderat. Quod autẽ cura indi-

get, aspectus inquiret. In Oeconomico.

Ordinare supellectilē, & locis quibuslibet condita reperire, vtile quidem omnibus est. Ibidem.

Ordinata supellex chorus quidā videtur rotundus, qui non tam ipse quàm eius media, pulcherrima eminus apparent. Ibidem.

ORNATVS, SEV
VESTITVS.

QVAE sibi ornamenta vel ad belli vsum, vel ad elegantiam vestibus mittebantur, ea Cyrus amicis elargiebatur. Quo in genere hoc eius dictū celebratur: Non posse suum vnus corpus iis omnibus ornari: amicos verò egregiè ornatos, præclarum se homini ornatū putare. Lib. 1. de Cyri mino. exped.

Vbi finem ille dicendi fecit, surrexit Xenophon quàm potuit splendidissimè ad pugnam ornatus: nam si victoriam consequerentur, victori honestissimum ornatum conuenire: sin mori necesse esset, elegantissimum esse putabat, pro sua quenq; dignitate ornatum occidere. Lib. 3. de Cyri mino. expeditione.

O S T E N

OSTENTATOR.

OSTENTATOR enim nomen mihi videtur esse propter eos positum, qui simulāt & ditiores se esse quàm sunt & fortiores: & qui pollicentur ea se facturos, quæ nequeunt, præsertim cùm manifestum sit hæc ab his fieri accipiēdi aliquid ac lucrandi gratia. Lib. 2. de pæd. Cyri.

Si videri velis bonus agricola, qui nō sis bonus: aut eques, aut medicus, aut tibicen, aut aliud quidpiam, cogita quot sint machinanda tibi quo videaris talis. Quòd si tuo persuasū & te multi laudāt, quò autoritatē adipiscaris, & in eorum singulis bona ieceris fundamenta, tum modò decipias, tum paulò postea, vbi de te periculum feceris, qualis sis, arguaris, tum ostentator præterea appareas. Lib. 1. de pædia Cyri.

PARENTES.

LEX quidem in primis apud omnes homines vna est, vt Deum colas: & vt parētes item honores, vbique iubet lex.

Lib. 4.

Lib. 4. de factis & dict. Socratis.

Neque parentibus licet misceri cum liberis, neque liberis cum parentibus. Ibidem.

Me herclè non solùm bonos esse oportet, qui prolem procreant, verùm & ætate firma & valida. Ibidem.

Socrates sentiens aliquãdo suum filiũ Lamprocleum, qui maior natu erat, matri suæ iratum: Dic mihi, ó fili, ait, cognouisti ne vnquã homines. quos domi qui appellantur ingrati? Ita proflus, inquit. Considerasti igitur quos homines, & cùm quid agant, hoc nomine appellantur? Consideraui, ait: illos nanq; qui beneficiis acceptis nõ reddunt gratias, cùm possint, ingratos appellant. Hos verò ingratos cum iniuriosis connumerãdos esse putas? Ita, inquit. Quid verò considera sine vnquam, quemadmodum mancipare amicos quidem iniustum esse, ita inimicos iustum? vehementer, ait, consideraui: ac mihi sic etiã ingratum esse erga quidem amicos, iniustum esse, erga verò inimicos iustum? vehementer, ait, consideraui: ac mihi apparet, à quocunq; quispiam beneficiis affectus, siue amico, siue inimico non.

H

conatur gratias reddere, iniustus esse. Si igitur hæc tibi vera videtur, manifesta iniuria ingratitude esset profectò. Cōcessit. Quantò ergo maioribus quisq; beneficiis acceptis non reddit gratias, tanto iniustior esset. Et hic etiam concessit. Quos igitur aut à quibus putas maioribus beneficiis affici, quàm liberos à parentibus? quibus primò vt sint, & viuant, deinde vt tot bona videant, illorúmque participes fiant, quæcunque ðij hominibus præbent, parentes causa fuerunt: quæ tam magna existimatione digna omnes arbitramur, vt priuatione illorum magis quàm alia fugiamus. Ciuitates quoque pro maxima pœna delictis in maximis mortẽ sanxerunt, tanquam maioris mali timore non possint iniurias coërcere. Nam non putes velim propter venereas res homines filios procreare, cùm ad hunc feruorem libidinis soluendum non parua sine labore muneréque vxorio facultas existat. Quapropter non modicum cogitamus, à quibus mulieribus quàm optimi filij nobis propagari possint: quibus cùm tales inueniantur conuenientes, prolem procreamus: & vir quidẽ ipsam

vxorem, ex qua suscepturus est liberos, alit, futuris quoque liberis omnia præparat, quæcunque conductura eis ad vitam putet, & hæc quàm plurima possit. Mulier verò concipiens tolerat hoc onus cum grauamine & periculis vitæ, alimento suo nutriens puerum, magno multoque cum labore vsque ad partum perueniens. Postea etiam nutrit, atque pro eo procurat, à quo tamen nunquam antea beneficij quidpiam acceperat, quique non modo ignorat qui ei beneficit, sed neque declarare potest quibus indigeat. Mater verò per coniecturam quæ conducant, quæque grata sint eis, conatur adimplere. Multo quoque tempore nutrit diu noctuque laboribus affecta, ignorans quam istorum omnium mercedem habebit. Et non sufficit solum nutrire, sed cum videntur filij posse discere quicquam, quæcunque ipsimet parentes ad vitam vtilia habent, docent. Quæ verò putant alium magis posse docere, pro his ad illum liberos ut doceantur, mittunt cum sumptibus suis, omnibusque modis procurant, ut quàm optimi liberi eis efficiantur. Ad hæc adolescentulus ait: Etsi hæc omnia, cæteraque

his multò fecerit plura, nullus tamen posset profectò duritiè matris meæ sufferre. Tum Socrates: vtrum, ait, ferre immanitatem putas difficiliorem ad sufferendum esse an matris? Ego quidem, inquit, matris puto, quæ talis sit. Num igitur vnquàm aut momordit, aut recalcitrauit tibi, quemadmodum multi à feris affecti sunt? Non ista: sed ea dicit, inquit, me herclè, quæ nullus vnquam audire velit. Tu autem, quot, Socrates ait ei molestias tum dicto tum facto, à prima ætate, die noctúque præstitisti? aut quantum doloris attulisti ægrota-tionibus vexatus? Nil tamen, ait, vnquàm aut feci, aut dixi, cuius illam puderet. Quid verò, inquit, difficilius tibi putas esse, quæcunque illa dicit audire, an histriones, cùm in tragœdiis alter alteri maximas contumelias dicant? Sed tamen, vt arbitror, quoniam non putant nec illum qui redarguit, propterea redarguere vt damnum inferat, nec illum qui minatur propterea minari, vt mali quicquam faciat, æquo animo ferat. Tu autè cùm haud ignores, quòd quicquid mater dicit, non modò non vt ma-leuola tibi dicit, sed volens, tot tibi bo-
na fore

na fore, quot nulli alij, ægrè feres? An opinaris maleuolam tibi matrem esse? Minimè inquit hoc opinor. Si itaque, Socrates ait, istã cùm beneuola tibi sit, & quàm maximè potest pro te procurret vt sanus sis, nullóque priueris necessario, & ad hæc tibi multa bona fieri deos oret, & vota reddat, difficilem esse ais, nec potes talem matrem sufferre? Dic autem mihi, inquit: vtrum aliũ quenquã putas oportere colere, an arbitraris te nulli hominum vnquã oportere placere, neque sequi, neque parere neque duci, neque alicui principi? Imò quidem, inquit, me herclè. Ergo vicino quoque, Socrates ait, tu velis placere, vt & ignem tibi accendat, cùm opus fuerit, in aliquóque bono te iuuet? etsi fortuito in aliquam incideris aduersitatem tanquam beneuolus & propinquus tibi possit prodesse? Ita equidè, ait. Quid verò comitem siue in terra, siue in mari, aut alium quenquam, non arbitraris interesse, amicum aut inimicum habere? An opportunum esse iudicabis amicitiam potius illorum consequi? Ita, inquit. Si itaque, Socrates ait, istorum omnium amicitiam magni existimãdam

esse putas, nōne matrem etiam quæ plus te omnibus istis amat, putas oportere colere? An ignoras quòd ciuitas quoque aliam quidem non nimiam curat ingratitudinem, nec in iudicium cōpellit, sed despicit, si quis beneficiis acceptis non reddat gratias? Si quis verò parentes non obseruet, hunc in iudiciū compellit, ac reprobatur, magistratib' usq; omnibus indignum existimat, tanquam ab illo non possint neque sacrificia piè sacrificari, nec aliud quicquā bene aut iustè agi. Nec solùm hoc, sed etiam si quis parentum defunctorum sepulchra non ornet, hoc etiam ciuitas inuestigat in electionibus magistratum. Tu itaque fili, si compos es mentis, & deos vt tibi ignoscant exorabis, si quid matrem neglexisti, ne ingratiū te esse existiment, nec benefacere velint. Ab hominibus quoque cauebis, ne sentientes, quòd contempnas parentes, pro nihilo te habeant, & priuatus amicis omnibus affectus fueris. Si enim te arbitrabuntur erga parentes ingratiū esse, nullus putabit te pro susceptis beneficiis fore in referenda gratia memorem. Lib. 2. de factis & dictis Socratis.

PARSIMONIA.

VIDE Frugalitas. pag. 44.

PARTORVM CON-
SERVATIO.

MIHICERTÈ & DAMNUM & DEDECUS
multò magis esse videtur, par-
ta non tueri, quàm quæ in aliorum sint pote-
state non vindicare: quantò scilicet gra-
uius est è diuite pauperem fieri, quàm
omnino ab initio diuitem non fuisse:
quantòque sit acerbius è regno eici,
quàm non esse regnum vnquàm con-
secutum. Lib. 7. de Cyri minoris ex-
peditione.

PATIENTIA.

STVDIVM & patientia, bonorum
atque honestarum artium causa sunt,
vt optimis viris videtur. Dicit autem &
Hesiodus: Prauitatem quidem simul to-
tam licet eligere facilè: plana enim ad
hanc ducit via, cùm valde prope habi-
tet, virtuti verò sudorem preposuerunt
dij immortales. Longum enim & arduum

iter ad eam : quòd cùm asperum primũ sit, amœnũ postea sit, cùm ad vltimum quis peruenerit. Lib.2. de factis, & dictis Socratis.

P A T R I A.

NON decet seditione contra propriã decertare patriam. Lib.1. de rebus Græcorum.

Patriæ proditorem supplicio affici decet. Lib.2. de rebus Græcorum.

Non telatère ô Pharnabaze arbitror homines in ciuitatibus Græcis consueuisse hospitalitatem inter se contrahere: at cùm bellum inter vrbes ortum est, illi quoque pro communi patria etiam contra hospites pugnare non dubitãt: etsi ita euenit, etiam illos obtruncant. Lib.4. de rebus Græcorum.

Patria sua cuique charissima est. In Hierone.

P A V P E R T A S.

CVM mœstam aliquãtulum vxorẽ cõspicerem, nec habere satis quod responderet: Quid inquam, subtristis es vxor, quòd fortè te accuso? Sed scito

multò

multò triftiorem eſſe paupertatem, quæ quorum indiget uſus, non habet: præfertim ſi quærat quod olim habueris, magis quàm ſi ab initio vnquam conſueueris quære, quod non habeas. In Oeconomico.

Quid tu, inquit Socrates, ô Charmides, qua re gloriaris maximè? Paupertate, inquit ille. Certè, inquit Socrates, rem dicis iucundam maximè: hæc enim eſt minimè inuidioſa, minimèque pugnarum effectrix, quæque ſine præſidio ſeruetur, ac ſi negligatur, magis corroborari ſolet. In cõuiuiò Xenophontis.

Age igitur, inquit Socrates, rurfus dic Antifthenes, cur cùm tã pauca poſſideas, tã magnificè de te propter opulentiã ſentis? Quòd exiſtimem, inquit, hominum diuitias aut paupertatem nõ in domibus eſſe, ſed in animis. Video enim multos idiotas, qui cùm multa admodum poſſideant, ita tamen ſe pauperes putant, quò ſuas augeant opes, & plura acquirant, vt quemuis laborem ac quoduis periculum ſubeant. Noui etiam fratres, quorum patrimonia eſſent paria, alterúmque quæ ſatis eſſent habere, præterque ſumptus ſuperare: alte-

rum verò omnium egere. Audio etiam tyrannos quosdam sic esurire diuitias, vt multa moliantur indigniora quàm egentissimi. Nam propter indigentiam alij furantur, alij parietes diruunt, alij plagiarij sunt, liberòsque pro mancipiis vendunt: suntque nonnulli tyranni, qui totas domos euertunt, complures occidunt, sepe etiã totas ciuitates in seruitutem redigunt causa pecuniæ: quorum quia graui morbo laborant, magnopere me miseret. Similiter enim eis accidit, vt si quis cum multa possideat multaque edat, nunquam tamen expleatur. Ego verò tam multa habeo, vt ea vix ipse reperiam, tamen satis mihi est, cum edo ad famem explendam, & cum bibo ad sitim restringendam, & ad corpus tegendum, vt foris nihilo plusquam Callias iste ditissimus frigeam, & cum dormi sum, parietes mei mihi calidæ tunnicæ, & tecta crassæ admodum vestes esse videntur. Stratum autem meum ita mihi satis est, vt difficile sit me vel è somno exci-
tari. Ibi-
dem.

P E C

P E C C A T V M.

QVAECUNQUE per imprudentiã ab hominibus delinquantur, hæc omnia esse arbitror inuita. Lib. 3. de pædia Cyri.

Neminem ex omni mortalium numero crimine carere cerno. Atqui videntur mihi erratis homines interdum meliores euadere, præcipuè, cum illis erudiuntur, vt nos. Lib. 6. de rebus Græcor.

P E C V N I A.

PECVNIA, nisi bene vtamur, procul habenda est. In Oeconomico.
Vide, Diuitiæ.

P E R I V R I V M.

NIHIL æquius, quàm periuros merita affici pœna. Lib. 2. de Cyri minoris expeditione.

Multa, inquit Xenophon, vt paulò antè cœperam dicere, pulcherrimam salutis spem nobis pollicentur. Primùm enim deorum fidem ratam habuimus: at hostes & iurifurandi, & fœderis religionem

gionem omnem violarunt. Hęc cùm ita sint, & hostibus deos infensos, & nobis propitios futuros consentaneum est. Lib. 3. de Cyri mino. exped.

Agefilaus admodum hilari fronte caduceatorem Tyfapherni renuntiare iubet, ei non parvam se habere gratiam, quòd periurio suo deos sibi infensos, Græcis verò propitios reddidisset. Lib. 3. de rebus Græcorum.

PERSEVERANTIA.

NIHIL ad perfectionem sufficit fieri bonos viros, nisi quis vsque ad finē curet in bonitate perseuerare. Lib. 7. de pædia Cyri.

Magnum opus esse existimo vel principium agere, multò etiam magis maius qui inceperit, id tueri. Ibidem.

PICTURÆ.

PICTURÆ ac varietates plures delectationes auferunt, quàm adferunt. Lib. 3. de fact. & dict. Socratis.

PIETAS.

PERSÆ filiis iubent, ne furentur, ne rapiant, ne in alienas ædes ingrediantur

diantur vi, ne iniuste percutiant quemquam, ne adulterium patrent, ne principi aduersentur, reliquaque huiusmodi. Lib. I. de pædia Cyri.

Ex Græcis manauit lex, qua hoc etiã tempore vtimur, simpliciter pueros docendos esse, quemadmodum erga nos ipsos erudimus famulos, verum dicere, & non decipere, neque habendi auiditati studere: quos si secus egerint, supplicio afficimus, quò assuefacti huiusmodi consuetudine, ciues reddantur mitiores. Ibidem.

Dic mihi, ait Socrates, ô Euthydeme, qualem tu putas pietatem esse? At ille: Optimum quodpiam me herclè, ait. Habésne & qualem pium hominẽ esse dicas? Mihi, inquit ille, is pius esse videtur, qui Deum veneratione prosequatur. Licetne quo quisque voverit modo deũ honorare? Non, inquit, sed lege quã expositum sit, quid facere conueniat. Lib. 4. de fact. & dict. Socrat.

P O T E N T I A.

MVLTI cõfisi potétia, maiora quã possint facere conati, in multa incidunt

dunt pericula. Lib. 4. de factis & dictis Socratis.

P R Æ F E C T V S.

HI pueris præsumunt, qui selecti ex senioribus eos videantur reddituri quàm optimos. Adolescentibus quoque hi, qui ex absolutæ ætatis viris perquàm optimos eos existimentur effecturi. Viris autem ipsis hi sunt præfecti, quorum illi institutione censeantur quæ cõstituta sunt, & à magistratu maximo imperata maximè præstituri. Electi etiã sunt præsides seniorũ, præsumunt enim quò hi quoque suo fungãtur officio. Li. 1. de pæ. Cy.

Minimè contemnetur præfectus, si quæ alios facere velit, ipse eadem melius quàm illi facere videatur. In Hipparchico.

P R Æ M I V M.

TURPE est aduersari, ne qui plurimũ laborat, prodẽstque Reipub maxima item præmia iure consequatur. Lib. x. de pædia Cyri.

Bonos præmiis afficere, malos autem

Ayuntamiento de Madrid ^{poenis}

pœnis, nōn meritisque conuenit? Lib. 3.
de fact. & dict. Socratis.

Magna imminet bonis desperatio ;
cū ab ignauis se præmiis discretos nō
aspiciunt , & qui se periculis atque la-
boribus obiiciunt, cū subterfugienti-
bus pari ratione haberi. In Oecono-
mico.

P R I N C E P S.

Ego arbitror decere principem sub-
ditis anteire , non dolo & otio , sed
prouidentia & industria. Lib. 1. de pæ-
dia Cyri.

Decet principem non se bonum præ-
stare duntaxat, verū etiam pro subdi-
tis diligentiam gerere , vt quā optimi
sint futuri. Lib. 2. de pædia Cyri.

Quis dicere possit, quanti sit facien-
dum , vt princeps ametur à subditis ?
Lib. 7. de pædia Cyri.

Qui aggrederetur multis hominibus
imperare , pararet habitare in ea vrbe,
quæ inter illustres sit maxima. Lib. 7. de
pædia Cyri.

Qui meliores sunt , eos dignos exi-
stimemus, qui subditis imperent. Ibid.

Nequa

Nequaquam certè conuenit esse principem, quàm subditos improbiorem. Ibidem.

Ego, ô viri, sæpenumero etiam aliàs cogitauì, bonum principem nihilo differre à bono patre. Nam & parentes filiis prouident, vt bona his nunquam sint defutura. Lib. 8. de pædia Cyri.

Et hæc quoque ita habent quemadmodum item alia: quando princeps melior sit, puriora iura constituit: quando verò deterior, nequiora. Ibidem.

Non existimabat Cyrus fieri posse, vbi ipse minus foret qualem deceret, vt alios incitaret ad illustres bonasque actiones. Ibidem.

Existimabat Cyrus ita iure in illos imperium gerere, si operam daret, vt subditis declararet se omnium esse virtute ornatissimum. Sentire enim videbatur etiam propter scriptas leges homines fieri meliores: at bonum principem ratus est videntem legem esse hominibus, quoniam satis est ei qui & moderetur, & videat, puniatque delinquentem. Ibidem.

Ad hæc, secum animo reputabat, si omnes sui familiares pij essent in deũ,

minus

minus eos velle & inuicem & aduersus seipsum nefarij quicquid facere. Ibidem.

Cyrus existimabat neminem imperare decere, qui melior subditis non esset. Ibidem.

Pulchrius est principi, exercitum quam se ipsum locupletare, & ab hostibus praedam magis quam dona capere eniti. De Agefilai laudibus.

Decet principem non mollitie, sed tolerantia priuatis hominibus praestare. Ibidem.

Mihi quidem videtur, etiam a diis honos quidam & gratia comes addita viro principi. Non solum enim formosior reddit virum principatus, verum etiam eundem hunc pulchrior videmus, cum principatum gerit, quam cum agit priuatum. In Hierone.

Hoc maximo est ornamento a principe magnificari. Ibidem.

Ego sane ne conuenire quidem arbitror viro principi cum priuatis decertare, qui si vicerit tantum abest ut sit admirationi, ut magis sibi constet inuidiam, ut qui ex multorum domibus, faciat impediam. Caeterum si victus fuerit, omnium maxime deridetur. Ibidem.

I.

MVLT I propter pulchritudinem ab illis perimuntur, qui pulchros venantur. De fac. & dict. Socratis.

Enimverò pulchra, itémq; bona non ex ipsa tantum specie aut forma, quantum ex virtute metiri ac spectare licet. In Oeconomico.

QUALIS GVBERNATOR, TALIS POPVLVS.

QVALES fuerint præfecti, tales etiam, qui sub ipsis sunt, frequentius fiūt. Lib. 8. de pædia Cyri.

Ego semper illud verum esse putavi, quales essent gubernatores, tales respub. existere solere. De vectigalibus.

RATIO.

HO S T E S nō ratione sed inconsultè aggredi delictū existit maximum: ira enim temerè omnia fiunt. Ratio verò nil inconsulti admittit, sed diligenter quo pacto

facto hostes offendere valeat, perpendit. Lib. 5. de rebus Græcorum.

R E G N V M.

NON est aureum sceptrum, quod regnū seruet, sed amici multi sceptrū sunt regibus verissimum, maximēque securum. Lib. 8. de pædia Cyri.

Regnum autem & tyrannidem principatum quidem vtrunque esse putabat Socrates, at inter eos multū putabat interesse. Illum enim qui volentibus & non repugnantibus hominibus, ac secundum leges ciuitatum imperat principatum, regnum putabat: qui verò inuitis, & non secundum leges ad principis voluntatem ageretur, tyrannidem. Et vbi quidem principatus ab optimatibus, legūmque obseruatoribus haberetur, hūc regendi modum Aristocratiam putabat: vbi verò à ditissimis, principatum ex censu: vbi autē ex omnibus, popularem. Lib. 4. de fact. & dict. Socratis.

R E S P V B L I C A.

SEMPER eam rempublicam optimā

esse iudicavi, quæ ab opulentioribus ac probis hominibus, armis ac viribus conseruatur. Lib. 2. de rebus Græcorum.

Quinimò & hoc quoq; cogitare oportet nō solūm respub. sed & homines priuatos decere, dum maximè viribus florent ea acquirere, quæ illis quandoq; vsui esse valeant, vt cum necessitas ingruerit, paratum quò refugiant præsiidiū habeant. Lib. 6. de rebus Græcorum.

Mihi quidem videntur ea quæ impèduntur Reipub. rectius collocari, quàm quæ priuatim insumuntur homini principatum gerenti. In Hierone.

Hæ dicuntur beatissimæ Respublicæ, quæ plurimo tempore in pace vixerunt De vectigalibus.

RES SECVNDÆ.

VIDETVR mihi difficilius inuenire vtrum qui bona pulchrè ferat, quàm qui mala. Altera enim in contumeliam multos, altera omnes in intemperantiã agunt. Lib. 8. de pædia Cyri.

Agésilæus cū secundis rebus vteretur, non homines despiciebat, sed gratias
superis

superis habebat, ac fidēs tutusq; plures hostias persoluebar, quàm anceps vouerat. De Agefilai laudibus.

R E X.

MULTI sunt oculi regis, & multæ aures. Lib. 8. de pædia Cyri.

At rex omnes audit, qui dicunt se aliquid audisse aut vidisse dignum diligentia. Ibidem.

Similia sunt opera boni pastoris & boni regis. Nam & pastorē decet id præstare, vt pecora habeant feliciter, & iis vt, si tandem pecudum est felicitas. Et regem identidem decet vrbes atque homines felices facere, & iis vt. Ibidem.

Lex non fratrem regis, sed filium regnare iubet. Lib. 3. de rebus Græcorū.

Gemina regi portio datur, non societatis gratia, sed quò possit quem velit honorare. De Agefilai laudibus.

Nostrum neminem fugit Agefilaum vbi existimasset patriæ profuturum, neque labores fugisse, neque à periculis abductum esse, neque pecuniis pepercisse, neque corporis neque senectutis imbecillitatem obtendisse: quinimò

boni regis officium esse ducebat, vt plurimis eos bonis cumularct qui sub imperio constituti essent. Ibidem.

Regiam autem potestatem non ver-
suta insignem esse, sed probitate dece-
re arbitrabatur Agesilaus. Ibidem.

Rex nanque eligitur , non vt sui
ipsius curâ habeat , sed vt per ipsum qui
eum elegerunt , in felicitate degant.
Lib.3. de factis & dictis Socratis.

Reges autem & principes non illos
esse qui scepra ferunt dicebat Socrates,
nec illos qui aut à quocunq; contin-
git electi, aut sorte, aut violétia, aut de-
ceptione assumpti fuerunt , sed qui re-
gere sciant . Cum enim quisque fatea-
tur, principis quidem proprium esse, iu-
bere quid oporteat facere, subditi verò
parere: ostendebat & in naui illum prin-
cipem esse qui sciat: patronum verò na-
uis , & alios nautas omnes obedientes
scienti. Ibidem.

Nouimus enim eos qui nobis ob-
metum inseruiunt, quàm possunt maxi-
mè assimulare amantium obsequia. At-
qui à nullo plus insidiarum regibus ten-
ditur , quàm ab his , qui se simulant a-
mare maximè. In Hierone.

Si pax

Si pax hominibus videtur ingens bonum, huius minima pars redit ad reges. Si pro magno malo bellum habetur, huius multò maxima pars ad reges pertinet. Ibidem.

R I S V S .

QVIA mihi sanè rem efficere minoris æstimandam, quàm qui eos multis in rebus ad fletum inducit. Quare ipse nunc si rectè consideres, vera à me dici reperies. Et parentes quidem reddunt filios fletibus temperantes, & magistri pueros bene eruditos. Ac leges ad iustitiam ciues impellunt, quia fletibus eos instituunt. Ridiculos autem homines possisne dicere aut corporibus prodesse, aut animos reddere ad gubernationem rei domesticæ, ad administrandamve ciuitatē aptiores?

Lib. 2. de pæ-
dia Cyri

* * *

I 4

SAPIENS.

SAPIENTIAM verò & moderationem non distinguebat Socrates. Qui enim bona atq; honesta sciat, vt eis vtatur: ac turpia cognoscat, vt ab eis absteineat, sapientem ac moderatum esse iudicabat. Interrogatus verò, si illos qui sciant quæ agere oporteret contrà verò facientes, sapientes & abstinentes esse arbitretur: Imò, inquit, insipientes potius atque ignaros: omnes enim, vt opinor, eligendo quam maximè possunt quæcunque eis conducere videantur, illa agunt. Quicunque ergo non rectè agant, neque sapientes nec moderatos esse. Lib. 3. de factis & dictis. Socratis.

Patet hinc te non putare auro argenti que homines reddi meliores, sed virtute fieri ditiores sapientium dictis. Lib. 4. de factis & dictis Socratis.

SAPIENTIA.

VIDETUR enim mihi Cyre ita habere, sine sapientia quidem neque aliàs

aliàs virtutis vllam esse vtilitatem. Quid enim quisquam vtatur robusto forti que, si insipiens fuerit? Quid equestri? Quid diuite? Quid potestatem habenti in ciuitate? vna cum sapientia & amicus quisque vtilis est, & seruus omnis bonus est. Lib. 3. de pædia Cyri.

Aiebat autem Socrates, iustitiam etiam, omnemque aliam virtutem, sapientiam esse. Omnia enim siue iusta, siue quæcunque cum virtute aguntur, bona atque honesta sunt: quæ si quis sciat, nec eligere, nec alia agere præter hæc potest: quod si conaretur, aberrat. Econuerso verò qui nesciat, nec agere illa potest, etsi conaretur, aberrat. Cùm igitur tum iusta, tum etiã alia bona atque honesta, virtute perficiantur, patet iustitiam ac omnem aliam virtutem sapientiam esse. Insipientiam autem contrarium esse sapientiæ ponebat, non tamen inscitiã insaniam appellabat: sed ignorare seipsum, ac illa quæ nesciret, opinari cognoscere, hoc prope insaniam esse aiebat. Lib. 3. de fac. & dict. Socratis.

Sapientia absque dubio bonum est.
Quid nanque non melius agat sapiens,

quam indoctus? Lib.4. de factis & dictis Socratis.

SENECTVS.

QUOD si plus temporis viuam, fortassis & ea subeam necesse erit, quæ senum sunt, vt minus videam, minus audiam, peiusque intelligam, siamque ad discendum tardior, & obliuiosior, & quibus erã melior, siam deterior. Quæ omnia si non sentiam, non esset mihi viuendum: si sentiam, necesse est vt peius insuauiusque viuam. Lib.4. de factis & dictis Socratis.

In senectute omnia dura confluunt, nimiùmque gaudiis spoliata est. In apologia pro Socrate.

Nunc autem si longius processerit ætas, scio necessarium fore vt senectutis subeam onera: peiusque videre, & minus audire, hebetarique ingenium ad discendum, & quæ iam didiceram, faciliùs obliterari. Ibidem.

SENIORES.

QVI inter perfectæ ætatis viros si-
ne re

ne reprehensione se gesserint, fiunt ex ordine seniorum. Et ita seniores hi constituuntur, qui per omne honestatis genus vitam egerint. Lib. 1. de pædia Cyri.

Seniorem oportet incipere in omni verbo & opere. Lib. 2. de factis & dictis Socratis.

S E P V L T V R A.

ME V M verò corpus, inquit Cyrus, ô mihi charissimi filij, cum moriar, neque in auro condite, neque in argento, neque in alia re prorsus vlla, sed illud terræ reddite quàm primum. Quid enim hac re beatius quàm terræ misceri, quæ pulchra omnia, bona omnia & gignit & nutrit? Lib. 8. de pædia Cyri.

Vbi ego oculos clausero, peto à vobis filij, nemo amplius corpus meum intueatur, neque vos etiam ipsi. Atq; Persas quidem omnes ac socios inuitate ad monumentum meum, qui vnà mecum lætentur, quòd iam securo in loco futurus sum, utpote qui nihil amplius mali patiar, neque si cum diis fuero, neque si nihil amplius sum futurus. Ibidem.

Sermo

S E R M O.

AT dij quidem hoc concessere hominibus, alios vt doceāt oratione, quo factō opus sit. De re equestri.

S E R V V S.

QUOTIES modestos atq; vtilēs seruos nactus fueris, his benignè facies : contrā verò ignauos plectēs. In Oeconom.

Ego seruos meos partim Draconis, partim Solonis legibus ad iustitiam reuoco. Hi sanè mihi videntur tali formula iura conscripsisse, vt fures deprehensi vincirentur, grassatores verò capite plecterentur. Ob hæc palam est eos tantum voluisse improborum hominum turpe lucrum irritum facere. Ego verò huiuscemodi tum regias leges vsurpando, conor ad officium seruos reducere: illæ nanque peccantibus pœnas infligunt: regiæ verò leges etiã bonos munerare contendunt. Quo sanè exemplo plerique etsi lucri appetētes permoti, missa nocendi arte, bona via ingrediuntur. Quos verò videam mea semel be-

nignitate affectos perperam agere, hos tanquam inutiles penitus abduco. Quos verò quãquam probos, magnòque dignos, non tam studere auaritiæ quàm gloriæ, à me tantum laudes expectare, his ego tanquam liberis vtor, eos insuper diuitiis atque honoribus cumulo. Ibidem.

SIMVLACHRVM.

SIMVLACHRVM nullam affert voluptatem, desiderium autem ingenerat. In conuiuio.

SOMNVS.

SOMNVS valde rebus agendis est impedimento. In œconomico.

SOPHISTAE.

MIROR autem nonnullos qui Sophistæ vocantur, quòd se iuuenes ad virtutem prouehere dicant, quos ab ea prorsus auertunt. Nam hominem nusquam vidimus quem hi sophistæ bonũ fecerint, cum nec literas quidem tra-

dant,

dant , ex quibus bonos euadere oporteret. Sed ab his multa de inanibus rebus conscripta sunt , vbi non virtus inest , sed voluptates iunioribus inutiles: quin etiam discendi cupidos in his frustra versari faciunt , & à rebus alijs vtilibus prohibent , atque ea docent , quæ parum honesta sunt . Vicia igitur eorum maiora magis vitupero , scripta verò , quòd verba illis exquisita sunt: rectas sententias , quibus iuniores ad virtutem instituerentur , nullatenus. Equidem vulgaris homo sum , scio tamen primum esse , ab ipsa natura , id quod bonum est perdiscere : proximum , ab his potius qui verè boni scientiam tenent , quàm ab alijs qui fallendi artem possident . Itaque verbis forsitan insulsè loquor : nam hoc non quæro , sed recta exquiro dicere præcepta , quibus ad virtutem liberè educati iuuenes vtuntur . Neque enim verba , sed sententiæ , si honestæ fuerint , doctos faciunt . Vituperant autem & alij multi sophistas istos , non philosophos , qui prudentes sunt verbis , sed re minimè . Nec me latet criminaturos quàm primum , quod be-

ne &

ne & ordine scriptum sit , non rectè scriptum esse. Id enim ipsis facile erit: sed tamen ita scriptum est , vt honestum sit , nec sophisticos, sed bonos sapientes faciat: neque enim hæc videri malo , quàm esse vtilia , vt nunquam reprehendi possint. Sophistæ verò ad fallendum dicunt & scribunt, vt lucrum faciant , & nihil cuiquam profint: nam ex his nec fuit , nec est sapiens vllus : sed habet quisque satis vt sophista vocetur , quod apud sanos dedecus est. Moneo igitur sophistarum profesiones vitandas esse, philosophorum verò præcepta non aspernanda. Nam sophistæ aucupantur eos qui diuites sunt , & iuvenes: philosophi omnibus communes sunt & amici: fortunas hominum nec obseruant , nec contemnunt. Nec verò probaueris qui lucrum temere sequuntur publicum atque priuatum , cum tibi apud animum proposueris bonos & meliora sentire , & laboribus dedi: malos & voluptatibus affici , & deteriora consulere: nam priuatas res & publicas vsurpant. Libro de venatione.

Studium.

Ayuntamiento de Madrid

STVDIVM.

VELIM ô Critobule, scias hanc esse breuissimam, securissimam, optimamque ad hæc omnia viam, in quocunque volueris bonus apparere, in eodem effici quoque bonus conari. Lib. 2. de factis & dictis Socratis.

Considerando autem reperies omnes quæcunque apud homines virtutes dicuntur, studio ac disciplina augeri posse. Ibidem.

Omnes homines oportet, siue boni, siue mali ingenij sint, discere atque studere in eis, in quibus velint excellere. Lib. 3. de factis & dictis Socratis.

Cum quidam verò Socratem interrogasset, quid ei videatur optimum homini: studium respondit bene agendi. Ibidem.

TEMPERANTIÆ.

INTER cœnandum oportet & prudentes apparere, & moderatos: at moueri esculentis & potulētis videtur esse porcinum

cinum admodum & immane. Lib. 5. de pædia Cyri.

VIDE, frugalitas.

T I M O R.

SCIANTE non eos quibus bene, sed quibus malè factum est, ne viribus crescant, timendos esse. Lib. 6. de rebus Græcorum.

Fiducia nanque negligentiam, inertiam, & inobedientiam parit: timor autem circumspectos, obedientes, ac ordinatos homines reddit. Magnum argumentum huius nautas habes, qui quando nil timeant, nullo ordine cuncta peragunt. Cùm verò aut tempestatem, aut bella suspicantur, non modò faciliè quæcunque eis dicantur perficiunt, sed etiam magno cum silentio attendunt quid eis præcipiatur, sicuti illi qui tripudiis vacant. Lib. 3. de fact. & dict. Socrat.

VIDE Metus.

T Y R A N N I S.

IN tyrānide decorum existimatur plus habere quàm omnes. Li. 1. de pæ. Cyri.

K

Non minus iniustum est vi emere, quam vi impotentioribus quid extorquere. Lib. 3. de rebus Græcorum.

VIDE Regnum.

TYRANNVS.

TYRANNI non solum in homines sunt iniustissimi, sed erga deos quoque maximè impij ac scelestissimi. Lib. 2. de rebus Græcorum:

Priuatim, nisi ciuitas bellum commune susceperit, protinus liberum est quocumque voluerint proficisci, nihil formidantibus ne quis ipsos interficiat. Tyranni autem omnes quoque se conferant, quasi per hostilia castra proficiscuntur: eoque necesse putant, vt & ipsi semper sint armati, & alios armigeros iugiter secum circumferant. Prætereà priuati etiam si quando proficiscantur in expeditionem, tamen simulatque domum se receperint, existimant sibi res esse tutas. Contrà tyranni cum in suam peruenerint ciuitatem, tum intelligunt sese inter hostes esse plurimos. Quod si qui potentiores alij ducant exercitum aduersus ciuitatem, licet qui sunt extra

mœnia

mœnia quoniam sunt inferiores, in pe-
 riculo videantur esse, tamen simulac in-
 tra munitiones, se receperint, omnes
 se credunt esse in tuto. At tyrannus ne-
 tum quidem liber est à periculo, cum in
 domus suæ penetralia peruenerit: quin
 potius tum maximè putat esse cauendū.
 Insuper is, interim per fœdera, in-
 terim per em datur à bello requies:
 tyrannis autem nunquam pax est cum
 his quos imperio premunt, neque quis-
 quàm tyrannus vnquàm fœderibus pos-
 sit fidere. Iam bella partim sunt quæ ge-
 runt ciuitates, partim quæ tyranni cum
 his quos oppresserunt. Ex his sanè bel-
 lis quicquid est malorum, ea tyrannus
 cum ciuitatibus habet communia, eò
 quòd necesse sit & tyrannum & ciuita-
 tem tum in armis esse, tū excubias age-
 re, tum periclitari: & si quid triste acci-
 derit victis, vtrique super hoc discutiā-
 tur. Atque hæcenus, quidem par est illis
 bellorum conditio. Caterùm quæ iu-
 cunda accidunt ciuitatibus, cum ciuita-
 tibus bellum gerentibus, ea tyranni nō
 habent. Nam ciuitates profectò si quā-
 do deuicerint hostes, haud dictu facile
 sit, quantam capiant voluptatem, dum

inimicos cogunt terga vertere, quantã dum fugientes insequuntur, quantam dum trucidant hostes:quã verò exultant ac gestiunt de re præclarè gesta, quã illustrem referũt gloriam, quã gaudent arbitantes reimpl. commodis auctam esse. Tum illorum quisque iactat se & consilij fuisse principem, & quã plurimos dedisse. Difficile verò reperias, vbi non etiam affingant aliquid, narrantes se plures occidisse, quã re vera perierint: vsque adeò res istis videtur speciosa, quòd ciuitas vice-rit. At tyrannus vbi suspicatur, aut etiam re compertum habet esse qui ipsi reluctentur, postquam occiderit illos, no-uit non totam ciuitatem in ipsius partes accessuram, neque nescit quòd iam paucioribus sit imperaturus: eòq; non potest hilaris esse neque se iactat de facinore, sed rem eleuat quantum potest, excusatque sese simul hoc agens, vt ne per iniuriam fecisse videatur. Adeò nec ipsi quod geritur honestum esse videtur. Deinde occisis quos metuebat, nihilo magis ob id securus est, quin potius iam magis sibi cauet quã antea. Ac tyrannus quidem tale bellum habet

perpetuò

perpetuò, quòd ipse in me perspicuum facio. In Hierone.

V A L E T U D O.

VELIM scias, nullam ad rem exequendam tibi corpus futurum impedimento, si viribus rectè valeas. Ad quævis enim peragèda, corpus huiusmodi perutile est: in omnibúsq; corporis vsibus multò differt robore ne valeas, an imbecillitate interpelleris. Quæ quidem ad ingenium spectant, etsi minimè putas commercium habere cum corpore, fit tamen vt à corporis imbecillitate impediuntur. Nam obliuio, mœror, furor, duritiésque animi nonnunquam à corporis mala valetudine oboriuntur. Quibus verò corpora rectè valeant, nullum inde ad mentem periculum redundat. Itaque valetudinem integram ad omne quod ab imbecillitate manat tollèdum incommodum valere constat. Pro his igitur tollendis quæ, vt diximus, aduersa sunt, quis mentis compos non etiam maximos labores sustinet? Turpe etiã

est per socordiam senescere, antequam compertum habeat, quid viribus valeat. At comperisse hæc poterit nemo, nisi experiatur: non enim sponte sese ostentat. Lib. 3. de rebus & dictis Socratis.

V A T E S.

VA T E S quidem aliis futura prædicere dicuntur, sibi autem quod impendet non prævidere. In conuiuio.

V E N A T I O.

VE N A T I O N I S studio dediti magnâ ex eo utilitatem capient. Nam corporibus bonam valetudinem comparant, hinc vident audiuntque magis, senescunt minus. Hæc ad bellum præcipuè instituit. Primò quidem si vias iniquas sub armis ambulant, minus lassantur: nam labores sustinent, quibus feras capere consueuerunt. Deinde poterunt humi iacentes quiescere, ad imperatoris edictum præstò esse. In adeundis hostibus inuadere simul & imperata facere, cum feras ipsi hoc modo venentur. Nec verò in fronte locati deserunt acies,

quia

quia paratissimi sunt. At in hostium fuga ubique illos propter locorum peritiam rectè ac tutò persequuntur. Quòd si exercitus suus infeliciter pugnaverit, in syluosis, abruptis, iniquisque aliis locis, se ipsos cum cæteris non turpiter saluare poterunt. Nam consuetudo venandi nonnihil eos peritiores reddit. Et hi plerunque, magna commilitonum turba fugiente, victores hostes propter locorum difficultatem errâtes, suo ipsi robore & audacia repugnando terga dare coëgerunt: nam fortuna ferè corporis & animi fortitudinem comitatur. Quòd cum maiores nostri cognoscerent hinc rem aduersus hostes bene geri, studium hoc iuuenum instituerunt. Nam cum ab initio frugum penuria laborarent, venatores tamen non prohibere sanxerunt, quia videlicet nil eorum venantur, quæ de terra gignuntur: quin etiam intra multa eos studia non pernoctare, ne huius artis periti homines sua ipsos venatione priuarent: videbãt enim hanc vnam eorum voluptatem iunioribus bona multa comparare cum modestos eos faciat & iustos, quòd procul à dolo erudiantur, & res bellicas per

hanc sibi succedere intelligebant: quæ si quid aliud honestum exercere velint, nihil impediat, sicut parvæ aliæ voluptates, quæ discendæ non sunt. Hinc igitur boni milites, boni imperatores evadūt: nam illorum ex animis, corporibus, labor turpitudinem & contumeliam expellit: contrâ verò cupiditatem virtutis ingenerat. Hi optimi sunt, quippe qui nec patriæ iniuriam inferri, nec regionem suam malè pati sinerent. Lib. de venatione.

VICTOR.

NECESSE est parère vincentibus.
Lib. 5. de pædia Cyri.

Victores sequi lucrosum est. Lib. 5. de rebus Græcorum.

VICTORIA.

Si victoriam amatis, manete ac pugnate. Stultum est enim qui potiri volunt victoria, hos terga, & eas corporis partes quæ & armis vacant & manibus, per fugam aduersariis opponere. Stultus etiam est, si quis vitæ appetens
se

se fugæ commiserit, cùm non sit ignarus victoria parari salutem, at mortem fugientis magis quàm manētis occumbere. Atque ille quoque stultus est, qui pecuniarum cupidus vinci æquo animo patiatur. Quis enim ignorat victores & suas sibi res salvas facere, & succumbentium bona etiam capere? victos autem, & seipso vna & sua omnia amittere? Lib. 3. de pædia Cyri.

Apud vos ipsos iudicato semper, utrū virtusne magis, an fuga animas seruet: & vtrum qui libenter pugnant, facilius liberentur, an qui minus libèter: & qualem victoria voluptatem præbet. Lib. 4. de pædia Cyri.

Id enim planè omnibus perspicuum est, non numero, aut corporum robore victoriam comparari, sed vtri in hoste, diis vtrique iuantibus, animo firmiore impressionem fecerint, eos esse quorū ille impetum sustinere non possit. Illud etiam mihi in mentem venire solet, qui quouis modo, vt vivere liceat, ab hostibus impetrant, eos plerunque turpiter ac miserè mori. Contrà verò, quicunq; moriendi omnibus communem ac necessariam legem esse, animo reputan-

tes, neque certamine, neque periculo
 ullo proposito, honestam mortem de-
 precantur, eos ego ad senectutem per-
 uenire video, & quoad uiuant, beatio-
 ris multò vitæ muneribus fungi. Lib.3.
 de Cyri minoris expeditione.

Qui viuendi cupiditate tenetur, is
 vincere contendat: est enim victori ho-
 stium cædes, victo mors propòsita. Qui
 postremò pecuniam concupiscit, in vi-
 ctoriæ studium incumbat: quòd si vice-
 rit, & sua tueri, & quæ in hostium sunt
 potestate, sibi vindicare facilè potest.
 Ibidem.

Facilè dij victoriam concedere pos-
 sunt. Lib.2. de rebus Græcorum.

Ita rem aggredi oportet, vt vnusquis
 que victoriam in manibus suis sitam ar-
 bitretur. Ibidem.

V I C T V S, S E V A L I - M O N I A.

DO C E N T etiam Persæ pueros tem-
 perantiam: ad quam discendam eis
 plurimum conducit, quòd vident senes
 ipsos quotidie temperanter vitam age-
 re. Lib.1. de pædia Cyri.

Hoc insuper omnium maximè memineras, nunquàm expectandum esse, ut tum commeatum pares, dum ipsa caritudo te coëgerit: sed cùm maximè abundaueris, tum ante indigentiam illum strue. Etenim magis à quibus opus fuerit, eum consequeris, cùm non visus fueris indigere. Ibidem.

Primùm equidem, inquit Cyrus, operam do, ne vnquàm saturer: id enim difficile est & graue. Dein verò per laborem immissa consumo. Ita enim mihi videor, & perseuerantius bene valere, & robustior effici. Ibidem.

Perpetuò ad alienam mensam, perinde ac canes solent, respicere, miserimum est. Lib. 7. de Cyri mino. exped.

Tali autem modo viuendi corpus ac animam castigauit Socrates, quo quispiam vsus, nisi quid diuinum impediatur, facillimè atque securè degat, tantòque sumptu non careat. Tamen enim paucis utebatur, ut nescio quis tam modicum laboraret, qui non posset lucrari quæ Socrati satis essent. Cibo nanque tam parcè utebatur, ut iucundè comederet: atque ad illum ita ibat paratus, ut pro epulis esset sibi cupiditas comedendi.

Potus

Potus verò omnis erat ei gratus, propterea quòd nunquam bibebat nisi sitiret. Si quando verò in conuiuium conuocatus voluisset ire, à quo difficillimū plurimis cauere est, præterquam deceat saturari, faciliè ipse ab illo cauebat. Qui verò hoc facere non poterant, his consulebat abstinere ab illis quæ persuadent non famescendo comedere, neque sitiendo bibere: hæc enim esse aiebat, quæ ventribus, capitibus, atque animis noceant. Arbitrari autem, iocando dicebat, idcirco sues homines effici à Circe, quoniam multis talibus illos nutriebat: Vlysses autem partim Mercurij consilio, partim abstinence sua, suum factum non fuisse. Lib. I. de fac. & dic. Soc.

Nutritum nanque principium omnium est, nec vllus viuere possit, nisi nutriatur. Lib. 2. de fact. & dict. Socrat.

Cum nutrimento nobis opus esset, hoc è terra nobis dij produxere, ac tempora ad istud congrua præbuere, quæ non solum quibus indigemus multa atque diuersa, sed etiam quibus delectaremur, afferrent. Lib. 4. de factis & dict. Socratis.

Ministeria aliena nihil ad alendum
profunt

profunt : matrum lac & habitus bonus est, & fomenta iucunda sunt. Lib. de venatione.

Illud fat scio tu quoque vel experientia compertum habes, quò cuique plura suprà quàm fat est, ac redundãtia apponuntur, tãto citius edendi satietatem oboriri. Ita fit vt ipso quoque tempore, quo cibum capis, si multa apponantur, deterius habeas, quàm qui moderato sunt victu. In Hierone.

Cui perpetuò suppetit omne genus epularum, nihil illorum sumit cum appetentia. Verùm cui quid rarò contingit, is demum est qui cum voluptate satiatur, si quid illi obiiciatur. Ibidem.

V I N V M.

VINVM animos rigans, tristitias & dolores quemadmodũ Mãdrago-
ras sopit : & hilaritatem, quemadmodũ
oleum flammam, excitat. Itaque virorũ
conuiujs eadem accidunt, quæ iis, quæ
ex terra nascũtur. Etenim illa, cùm Deus
nimio imbre irrigat, recta stare non
possunt, nec auris perflari: vt cùm quan-
tum requirunt, tantum biberint, tum &
recta

recta augetur, florent, ad frugemque
perueniunt. Eodem modo & nos, si ni-
mio vino nos ingurgitauerimus, statim
tum corpora, tum mentes concidunt,
nec respirare, nedum loqui possumus.
In Conuiuio.

V I R.

V I D E, Bonus Vir.

V I R I E T M V L I E R I S
O F F I C I A.

Q V O N I A M verò vtraq; hæc & ex-
tra & intra domum diligentiam
expetunt, mihi videtur Deus naturam
mulieris ad curam intus suscipiendam
in lucem protulisse: molliorèque corpo-
re, vt intra parietes officium obiret. At
viri corpus animùmque, frigora, æstus,
itinera, expeditiones facillè tolerare cõ-
stituisse: quapropter illi foris res agen-
das delegasse. Rursus illas ob infantium
curam maiore erga liberos charitate,
tum ad custodienda, quæ à vitis parta
essent, metu vehementiore, qui rebus
asseruãdis utilis foret, præditas esse vo-
luit.

luit. Viro insuper, cui tueri extranea facta incumbit, ac oppugnantis resistere, maiorem addidit audaciam, memoriam verò ac diligentiam parem: atque in medio posuit, qua pro suo quisque officio cum dando, tum accipiendo usus esset. Eadem ratione & abstinendi ab his quæ oporteat rebus utrisque facultatē æquè concessit: qui verò probatior, hic longè meliora ad coniugē afferet. Quas igitur ob res cum hominum natura utrique non sufficiat officio, ea potissimum causa inter se matrimonio deincti sunt sibi inuicem hoc pacto utiles, ut quod alteri deesset, alter suppeditaret. Hæc nos, vxor, decet considerare, ut suas quisque partes quàm optimè absolua-
mus. Deus item vxorem pulchriorem condidit, ut formam cum pudicitia se domi continendo tueretur. Virum torrosiorem, ut extrà magis ageret, edidit. Si quis autem huiusmodi ordini aduersus ierit, aut viri partes vxor, seu vir vxoris peregerit, ultorem se sentiet habiturum Deū, qui apud exemplum nobis antè oculos posuit, quarū dux haud absimile huiuscemodi officio, quod subituri sumus, exequi videtur. Nam
quod

quod illa in alueari exercet, nobis munus incumbit. Illa equidem in otio esse apes non finit, sed quas oportet ad opus extra mittit, importatâq; ab eis excipit ac seruat, donec tempus vsus veniat quæ æquè omnibus diuidit. Intus fauis incubantibus ipsa præsidet, vt pulchrè ac celeriter conficiantur. Partus vti nutriantur, curat: quos iâ adultos, operi que aptos viderit, aliò trãsmutat, ac tanquã in colonias cū duce mittit. Me quoque, inquit vxor, talia peragete necesse? Necesse prorsus, inquàm ego, te dominantem seruis officia distribuere, ac eos qui opus extrâ facturi sunt, emittere: aliis verò intus ipsam præsidere, ac illata recipere, quæq; ex his esu absumi oportet, partiri: quæ autem obseruãda, condere: ac providere, ne quæ annum durare debent, vno mense absumantur. Cùm lana domum refertur, curandum vti vestes seruitiis conficiantur: vt triticum, cæteræque segetes ac legumina, proba sint vsui, ac facilè mandi possint. Sed vnum præter cætera tibi seruandũ, quod plus gratiæ sit habiturum: seruos videlicet cùm in morbos inciderint, curare vti curentur rectè. Per Iouem, inquit

quit vxor, vera mones, si illi gratiam habituri sint, ac propterea magis beneuolentes. At profectò inquam ego, apud dux, quem modò diximus, haud alia de causa, quàm ob hanc curam, à suis tantopere diligitur, vt quocûq; abscedat, eum omnes subsequantur, minimèq; deserendum putent. Miror, inquit illa, si non magis ad te pertinet exemplum apis quàm ad me. Nam & mea domi custodia, operùmque distributio ridicula prorsus videatur, nisi tu cures vti domũ aliquid importetur. Ridicula, ego inquam, & mea fuerit importatio nisi fuerit qui eam conseruet. An ignoras, qui fractis doliis dicuntur haurire, quàm frustra laborent, in quantãve sint miseria? Miseri profectò, inquit ille, si hoc agunt. Sed & alia, inquam ego, sunt tibi in hoc genere ediscenda præcepta. Quoties lanæ ac telæ nescientem famulam acceperis, si eam erudieris, altero tanto facies valentiolem. Si item ministerij nescientem, artem ministrandi docueris, pluris existimatam possidebis. Quoties modestos atque vtilis nacta fueris, his benignè facies, contrà verò ignauos plectes. Omnino illud mihi iucundissi-

L

mum fuerit si me ipso melior apparebis,
 ac me ministrum quodammodo tuum
 facies. Nec id verebere, vt per ætatem
 vilior domi habearis. sed ita tibi per-
 suade, quòd modò fida mihi liberisque
 nostris appareas, quanto senior, tanto
 honoratior domi fueris. Enimuerò pul-
 chrã, itémque bonã non ex ipsa tantùm
 specie aut forma, quantum ex virtute
 metiri ac spectare licet. In Oeconom.

V I R T V S.

FIT persèpe, vt habeant plures qui se-
 cum sentiant improbi viri quàm p̄bi.
 Improbilas enim proficiscens per subit-
 tas voluptates, harum persuasionibus
 vitur, quò multi secum sentiant. At vir-
 tus ad arduum agens, non est admodũ
 præpotens, vt subito inconsultòque ad
 se trahat, præsertim vbi alij sint, qui cõ-
 trà ad decliue molléque adhortentur.
 Lib. 2. de pædia Gyri.

Virtuti atque bonæ gloriæ ne
 bona quidem omnia Syrorum Assyrio-
 rumque tuis addita bonis præferenda
 sunt. Lib. 5. de pædia Cyri.

Nihil est virtute fructuosius. Lib. 7.

Ayuntamiento de Madrid de pædia

de pædia Cyri.

Ei qui virtute careat, neque aliud quicquam decet pulchrè esse. Lib. 8: de pædia Cyri.

Virtuti verò sudorem præposuerunt dij immortales. Longum enim & arduū iter ad eam: quod cum asperum primū sit, amœnum postea fit, cum ad vltimum quis peruenerit. Lib. 2. de fact. & dict. Socratis.

Quòd si virtus quasi corpus perspicì posset, homines eam fortasse minus negligenter: quia sicut à se illam, ita se ab illa videri intelligerent. Quilibet enim cum ab amato videtur, se ipso melior existit: nam nec turpia, nec indecora dicit aut facit, ne ab illo videatur. Nunc verò probra multa & flagitia palàm admittunt, quòd se à virtute videri non putāt, cum etiam eam ipsi minimè perspiciant. Illa verò ubique adest: nam immortalis est: & vt quisque erga se fuerit, honore bonos, ignominia malos afficit. Quòd si ab ea se conspici nossent, labores atq; doctrinam quibus vix illa percipitur, adirent, vt ipsam acquirerent. Lib. de venatione.

L 2

VIRTVTIS ET PRAVITATIS DESCRIPTIO.

NE c nō sapiēs Prodicus in illo quod de Hercule edidit opere, similiter disputat de virtute in hunc modum, quantum ego memini, dicens: Ait namque Hercule cū à puerili ætate ad adolescentiam perueniret, cum adolescentes iam sui arbitrij effecti, ostendunt siue per viam virtutis siue vitiorum vitam suam ducent, egressum à ciuitate in solitudinem, consedisse cogitationibus agitatum, vtram viarum supradictarum præponeret: vbi duas ad eum apparuisse accedere mulieres magnas, alteram honestam & liberalem visu, ex ipsa natura corpus quidem munditia ornatum, oculos verò verecundia, effigiem autem totam castitate, alba veste vestitam: alterã verò ad carnositatem atque mollitiem esse nutritam, ornatam verò colorem quidem vt albior atque rubicundior: effigiem verò vt rectior quàm à nactura esset, appareat: oculos autem vagantes atque apertos habentem: tali veste vestitam, ex qua pulchritudo quàm maxima coruscet: sæpè que se ipsam respicere

cere & attendere, si quis etiam alius eã videret: nonnunquam autem & ad propriam vmbra[m] aspicere. Cùm autẽ propius Hercule[m] accesserũt, primam quidem eodem modo ire, alterã verò præuenire volentem, cucurrisse ad Hercule[m], atque dixisse. Considero te ô Hercules, dubitantem quam viam eligas. Si itaq; me diligas, ad voluptuosissimam facilimãque te ducam viam: & illa quidem quæ delectant omnia gustabis, laboris expers viuens. Primùm nanque neque bellorum, neque negotiorum curam habebis, sed potius considerabis quem tibi gratum aut cibum, aut potum inuenias, quidve visu, aut odoratu, aut tactu voluptuosum percipias, quibũsque cupiditatibus vsus, quàm maximè delectatione affectus fueris, quòq; pacto mollissimè dormias, & absque laboribus omnia ista obtineas. Quòd si quando deficere illa quibus hæc acquirũtur suspicio sit, nõ erit tibi necessitas laborare, corpusque animãque pro inueniendis istis contere: sed illis tu uti poteris: quæ cæteri operantur, à nulloque abstinebis: vnde lucrum aliquod substendatur: vndique nanque utilitatem

suam acquirere meis necessariis licet. Hæc cum audisset Hercules: O mulier, inquit, quod nomen est tibi? At illa: Mei quidē necessarij, ait, Felicitatem me appellant: qui verò oderunt, Prauitatem me nominant. Cúmque hæc dicerentur, altera mulier accessit, & dixit: Ego quoque ad te venio Hercules, cum sciam tuos parentes, naturamque tuam, & ingenium in studiis considerassem, è quibus non modicum spero, dummodo meam eligas viam atque doctrinam, & te virtutis cupidum bonorumque ac honestorum operum efficitorem, meque multo honorabiliorem & in bonis præclariorem fore. Non decipiam autem te, à voluptate exordiendo, sed qualem rebus dii contulerunt naturam, tibi cum veritate narrabo. Nil enim eorum quæ bona atque honesta sunt dii hominibus sine labore & studio præstant. Sed siue deos esse tibi propitios vis, colendi sunt ipsi dii: siue ab amicis diligi, amicis benefaciendum: siue à quadam ciuitate honorari desideras, ciuitati aliqua vtilitas adferenda: siue à tota Græcia ob virtutem admiratione dignus existimari, conandum est toti Græciæ benefacere: siue tibi terram

fructus

fructus producere, terra colenda: siue à iumentis diuitias acquirere, iumentorum tibi cura habenda est: siue per bellum desideras augeri, ac vis amicos quidem à seruitute liberare, inimicos verò in seruitutem redigere, bellicæ artes & discendæ sunt ab illis qui sciunt & exercendum in eis, quomodo eis debeas uti. Si verò velis corpore etiam fortis esse, subiiciendum est animo corpus, ac exercendum in laboribus atque sudoribus. Prauitas verò subridens, ut Prodicus narrat: Intelligis, ô Hercules, inquit, quàm asperam ac longam viam ad delectationes hæc mulier narrat? Ego verò perfacili ac breuissima via ad felicitatem te ducam. Ad hæc Virtus respondens: O misera, inquit, quid boni tu habes, aut quid tibi suaue videri potest, cum nihil horum gratia agas, nec suauium desiderium expectes, sed antequam cupias, omnium istorum implearis? Nam antequam famescas, comedis: & antequam sitias, bibis: & ut cum voluptate comedas, exquisitorum ciborum vteris coquis: ut verò voluptuosè bibas, vina varia pretiosaque, ac in æstate circumiens hinc

& illinc quæritas niuem. vt autem quàm suauiter dormias, non solum stratum molle supponis, sed lecticas, ac lecticis sustentacua præparas. Non enim propter laborem, sed quoniam nil habes quod agas, somnum desideras. Res verò venereas omnibus machinationibus, & antequam corpus indigeat, exerces. Ipsis etiam viris, vt mulieribus vteris. Sic enim tuos amicos instruis, nocte quidè in turpitudinibus vacans, quod autem vtilissimū diei est, in somno consumēs. Cùm verò immortalis sis, à diis quidè proiecta es, à bonis verò hominibus ignominia affecta. Nunquam, quod auditu dulcissimum est tuam audisti laudè: nec quod suauissimum visu, bonum vllū tuum opus vidisti. Quis igitur cùm aliquid dicas, crederet tibi? aut cùm indigeas, quicquam tibi præstaret? Aut quis suæ compos mentis, voluerit inter tuos connumerari, qui in iuuentute quidem corporibus debiles, in senio verò mentes efficiuntur? cùm adolescentiam cum pigritia in deliciis peragant, in senio autem multis laboribus & infirmitatibus confringantur: quique verècundati super his quæ egerunt, non tamen minus

super his quæ agunt , grauantur , tanquam qui in iuuentute omnibus voluptatibus affecti, in senectutem sibi omnia molesta seruarunt. Ego verò sum quidē cum diis, adsum verò bonis hominibus: nihilque operis boni, neque diuini, neque humani, sine me fieri potest: magisque aliis omnibus , & apud deos , & apud homines optimos honorib. fruor: etenim desiderata cooperatrix artificibus, fida domorum domini custos, beneuola famulis, patrona operum quæ pacis sunt, bona coadiutrix, bellicorum verò firmissima socia, amicitia optima particeps. Ad hæc autem, meis necessariis suavis atque prompta cibi potusque fructio est: expectant enim quo usque alia desiderent. Somnus autem voluptuosior illis, quam otiosis euenit : & neque excitati molestè ferunt, neque ab illo detenti, quæ agēda sunt, negligunt. Iuniores autem gaudent seniorum laudibus: seniores verò lætantur iuniorum honoribus. Res quoque gestas à priscis iucundissime memoria repetēdo , nō minori cum iucunditate res eis præsentis peragunt : quas ob res diis amati, desiderati amicis, honorabiles patriis efficiuntur.

Cùm verò fatiſ datus finis peruenerit, non obliuioni traditi ſine honoribus iacent, ſed memoria hominum cōmendati, in æternum florent. Hæc, ô Hercules, inquit, bonorum parentum fili, ſudoribus licet exercendo beatiffimam felicitatem habere. In hunc itaque modum Prodicus admonitionem virtutis ad Herculem expoſuit, has tamen ſentētiās multò pulchrioribus verbis, quàm ego nunc, ornauit. Lib. 2. de fact. & dic. Socrat.

VIS, SEV VIOLENTIA.

NON minus iniuſtum eſt vi emere, quàm vi impotentioribus quid extorquere. Lib. 3. de rebus Græco.

Ego verò arbitror illos, quibus prudentia curæ eſt quique putant poſſe ciuibus ſuis, quæ eis conducunt, admonendo oſtendere, minimè violentos eſſe debere, cùm ſciāt ad vim quidem inimicitias ſequuturas atque pericula, perſuadendo autem ſine periculis cum amicitia eadem poſſe fieri. Qui enim coguntur, tanquam expoliati oderunt: quibus verò perſuaſum eſt, tanquam gratum aliquod acceperint, amant. Nequaquã

itaque illorum qui prudentiam exercēt, proprium est cuiquam vim inferre, sed illorum qui sine ratione potentiam habent. Prætereà, qui quidem audet vim inferre, non paucis indiget adiutoribus: qui verò persuadet, nullo. Lib. 1. de factis & dictis Socratis.

Omnia, inquit Pericles, quæ quispiam non persuasum quempiam, siue in scriptis, siue non scriptis impellat agere, potius vis mihi esse videtur, quàm Lex. bi.

Iam quòd non vim adhibeat (de puerorum corruptore loquitur) sed verbis persuadeat, ob eam causam maiore est odio dignus. qui enim vim affert, se improbum esse declarat: qui autem persuadet, eius cui persuadet, animū corrumpit. In Conuiuio.

VIT A.

Optimè eos viuere deputo, qui maximè curāt, vt quàm optimi reddantur: suauissimè autem illos, qui maximè sentiant sese fieri meliores. Lib. 4. de factis & dictis Socratis.

Honesta mors turpi vitæ anteponenda est. De repub. Laced.

Eligédum est potius mori, quàm ingenerosè vitā producere. In Apologia pro Socrate.

VERVM ô Cyre, quòd vos Persæ vni
 omnium hominum maximè medi-
 tamini erga nullam voluptatem insatia-
 biliter habere, & visu noui & auditu. Mi-
 hi autem videtur conducere longè ma-
 gis, si quis in maxima se voluptate con-
 tineat. Sed quid præbet maiorem ho-
 minibus voluptatem quàm secunda for-
 tuna, quæ nobis hoc tempore contigit?
 Igitur si quoniam res nobis secundæ
 sunt, voluptate ipsa téperanter vtamur,
 tutò fortasse possimus per felicitatem
 consensescere. Quòd si per eius inex-
 plebilem vsum aliam, atque aliam perse-
 qui nitentur, videte ne eadem patiamur,
 quæ multos ferunt passos in mari, qui
 dum propter prosperam fortunam cõ-
 quiescere à nauigatione nolissent, pe-
 riere. Sic item multi victoriam cõsecuti,
 dum alteram appetuissent, amiserunt
 etiam priorem. Lib. 4. de pædia Cyri.

† Mollities quidè & voluptates in prõ-
 ptu positæ, nec copori sanitatem, vt hi
 asserunt qui gymnasiis præsumt, nec a-
 nimo vllam sententiam cuiusquam exi-
 stimationis præstare possunt. Lib. 2. de

fact. &

fact. & dict. Socratis.

In iuuentute omnibus voluptatibus affecti, in senectutem sibi omnia molesta seruant. Ibidem.

Videris mihi, ô Socrates, inquit Euthydemus, dicere, homini voluptatibus feruienti, nullam vnquam virtutem conuenire. Quid enim interest, ait, ô Euthydemus, inter hominem incontinentem, & beluam? Nam quicumque ea quæ optima nō sint, cogitat, voluptuosa verò omnibus quærit modis exequi, quid à pecudibus differt? Lib. 4. de factis & dictis Socratis.

Voluptates multæ sunt & prauæ, quibus victi peiora dicere vel facere compelluntur: deinde ex inanibus dictis odia sibi comparant: ex improbis facinoribus, morbos, damna, mortes: nec sibi solum, sed liberis quoque & amicis. Lib. de venatione.

V T I L I T A S.

In istam sententiã penitus adducor, vt arbitrer natura quenque id potissimum diligere, vnde utilitatem speret. In Oeconomico.

V X O R.

Ovis morbidæ ad opilionem, & equi strigosioris culpã ad equitẽ referemus. Matróna si à coniuge admonita improbè egerit, haud extra causam erit. Si verò per viri indulgentiã peccauerit, non tam ipsa quàm vir accusabitur. Omnino qui simul in vna viuimus domo, chari inuicem & monitores esse debemus. In Oeconomico.

Existimo probam coniugem sociam domus esse, magnúmque momentũ ad viri felicitatẽ. Ipsam porrò substantiam virorũ opera videmus augeri, absumi plerunq; sumptibus mulierũ. Bene igitur huiuscemodi habẽtibus, res crescit: malè autẽ, secus euenit. Ibidem.

Modestorum & viri & fœminæ fuerit rem familiarem continuò reddere meliorem, ac aliis iustè partis facultatibus augere. Ibidem.

Post hæc vxorem monuimus, præceptorum omnium frustra esse diligẽtiam, nisi ipsamet curet, vt ordo cuique suus seruetur: exemplum reipublicæ seruando, in qua ciues non solùm bonas conscribunt leges, sed & illarum eligunt custodes,

stodes, qui vestigando aduersus agētes plectunt, seruantes verò collaudant. Pari ratione eius esse officium domesticis præsidere legibus, supellectilem tanquam arcis explorare: ac si quid bene habeat, sicuti & senatus equos atq; equites, probare: morēq; reginæ, quæ præsentī vtitur potestate, dignum collaudare, ignauum autem castigare. Ibidem.

Vxorem admonui, ne more seruorū totos dies assideret, sed cum imperio diuersa obiret: illam quæ telæ præisset, doceret, si quid melius nosset: si minus, disceret: obseruaret pistore, adesset pro mæ metienti. Domum circumiret, si suo quæq; loco sint recondita, prospiceret. Hæc & his similia mihi & diligentia & ambulatione digna sunt visa. Adieci, optimam ei fore corporis exercitationē lauado, pinsendo, vestes & stragula excutiēdo, deinde componendo. His modis demum & cibus ei suauior, & valetudo firmior, & color roseus, tum splēdor oris verior affuturus, præsertim si hæc spontē fecerit, & non coacta. Ibidem.

Principio quidem pulcherrimum esse videtur

videtur vxorrem ducere, ex his qui tum opibus, tum potentia præcellunt, eaque res putatur adiungere cum voluptate dignitatis non nihil ei qui duxit. Proximū autē est, ex paribus vxorē asciscere. Cæ-rū qui ex inferioribus ducit, prorsus contemptus & inutilis habetur. In Hierone.

Cū in multis, viri, inquit Socrates, tūm in his quæ puella hæc agit, perspicuum est muliebri ingenium non deterius esse virili, sed consilium & robur desiderare. Quare si quis nostrū vxorē habet, magna cū spe doceat quicquid volet, ea perita vsurus. Et Antisthenes: Cur ergo, inquit, ô Socrates, cū sic sentias, nō instituis Xantipen, sed vteris vxore earum quæ sunt, quæ fuerunt, & futuræ sunt, molestissima? Quòd, inquit, videā, qui equitandi peritissimi cupiūt esse, nō eos qui libentissimè parēt, sed ferocissimos equos cōparare: arbitrātur enim si tales possint coërcere, faciliorib. aliis se vsuros esse. Ego igitur, cū vellem cū hominibus congredi, eorūmq; consuetudine vti, hanc cōparavi, probè sciens futurum, vt si eam tulissem, facilè & cōmodè cum omnibus hominibus versaturum. In Conuiuio.

XENOPHON- TIS PARABOLÆ, SIVE SIMI-

LITVDI-
N E S.

QVI bellicas res exercent, non hoc laborant, ut à præliis nunquam vacent, sed quia putant etiam hi, si rerum bellicarum gloria excelluerint, futurum ut multas opes, multam felicitatem, maximosque honores & sibi comparent & reipu. Quòd si qui versati bellicis in rebus prius quam fructum ab his: quam susceperint, senectute redditos se videant imbecillos, simile hi mihi videtur pati, veluti si quis bonus agricola esse studuerit & bene ferendo & bene inferendo, cum de his fructus capiendus est, eum non conuehat, sed sinat rursum humi defluere. Ac si quis in ludo per multum sese laborem exercuerit, & dignus victoria defecerit ad calcem, neque hic videtur, mihi non esse iure de-

M

mentiarum accusandus. At ne viri amicissimi hæc nos patiamur, cauendum est. Lib. I. de pædia Cyri.

Qui autem vires habet, quibus potest tum iis amicis gratiam referte, qui de se bene meruerint, tum de his quos habet inimicos, operam dare ut ultionem sumat, hunc negligere pecuniæ redditum, putasne minus esse turpe, quam si quis & agros habeat, & ad eorum cultum operarios, deinde eos sinat ob negligentiam esse inutiles? Ibidem.

Quemadmodum otiosus agricola est inutilis, ita imperatoris nulla est utilitas, si vacarit. Ibidem.

Quem seipsis prudentiorem duxerint circa suam ipsorum utilitatem, huic homines perlibenter obediunt. Ac noris hoc ita habere cum in aliis multis, tum in ægrotis, quod alacriter eos vocant, qui iussuri sunt faciunda: & in mari, quod gubernatoribus qui unam navigant, audiunt: & quos aliqui putarint quam se melius vias nosse, ab iis tanquam ab harum peritissimis ducibus abesse nunquam volunt. Ibidem.

Est opus ubi hæc omnia studiosè didiceris, non his solùm utaris, sed tuo quoque

quoq; ingenio alia aduersus hostes molliare: quemadmodum Musici non his vtuntur duntaxat, quos didicere, sed alios novos modulos facere student. Ac sicuti in musicis quoque noua & florida habentur plurimum in pretio, sic in rebus bellicis noua inuēta existimantur longè illustriora, quoniam hæc magis queunt hostes decipere. Ibidem.

Constituere ordines diligenter, visum est Cyro plurimum conducere & ad non turbandum, & vt celerius restituerentur, si turbati essent, veluti & lapides & ligna si copulari oporteat, ea si vtrinq; prostrata fuerint, facillimè coaptantur, si manifestas habeant notas ex quo sit loco ipsorum quodque. Quòd simul alerentur, videbantur ei etiam vtiliter agere, vt minus inuicem se desererent, quòd intuerentur bestias quoque, simul enutritas incredibili duci sociarū desiderio, si quis eas ab inuicem distraheret. Lib. 2 de pædia Cyri.

Præterea existimabat Cyrus labores conducere, vt forent inuicem mansueti magis, quòd & equi inuicem laborantes mansuetius simul stare consueuerunt. Ibidem.

Quemadmodum equos queritis, nō qui patrij sint, sed qui optimi, sic etiam homines quæritote. Ibidem.

Nunc pugna quoque demonstratur nobis, ad quam video homines omnes natura doctos: quemadmodum alia itē animalia norunt singula pugnam quandam, quam neque ab alio quopiam didicere, quā ab ipsa natura: veluti bos cornu percutere, equus vngula, canis ore, aper dente. Ibidem.

At ignaris omnino virtutis mirarer equidem si quid plus apposita oratio prodesset ad probitatem, quā musicæ indoctis pulchrè cantatum carmen ad Musicam. Lib.3. de pædia Cyri.

Si quoniam res nobis secundæ sunt, voluptate ipsa temperanter vtamur, tūto fortasse possimus per felicitatem cōsenescere. Quòd si per eius inexplabilem vsum aliam atque aliam persequimur, videte ne eadē patiamur, quæ multos ferunt passos in mari, qui dum propter prosperam fortunam conquiescere à navigatione nolissent, periere. Sic item multi victoriam cōsecuti, dum alteram appetuissent, amiserunt etiam priorem. Lib.4. de pædia Cyri.

Cogit

Cogitandum tibi prætereà est, siues, si multæ etiam sint, fugere, vbi videant venatorem, vnà cum natis. Sed vbi quis venetur quenquam ex earum natis, non amplius fugere, ne si vna sit quidem, sed ruere aduersus capere molientem. Ibid.

Rex nihilominus videris natura esse, quàm qui in alueari apum est dux: illi enim apes pârent vltro, & vbicunque maneat, nulla illinc abscedit. Quòd si quò exeat, nulla eum relinquit: amor vsque adeò vehemens in his inest, vt eius patiantur imperium: identidémq; quodammodo homines mihi videntur erga te habere. Lib. 5. de pædia Cyri.

Exhinc milites ibant ad tabernacula, simúlque euntes inuicem disserabant: Quanta memoria Cyrus est, quot instruxit, quomodo nominatim præcepit. At Cyrus hæc propter diligentiam faciebat: quippe cui mirandum videretur, si qui in sordida arte versantur, singuli norunt artis suæ instrumentorum nomina, & medicus nomina tenet & instrumentorum & venenorū quibus vtitur: & imperator ita sit fatuus, vt nesciat nomina subditorum ducum, quibus ei opus est pro instrumentis vti: & dum

anticipare quicquam velit, & dum caue-
re, & dum audientiã iniicere, & dum ter-
rere, & dum honorare quandoq; quen-
quam cupiat, decorum ei esse videbatur
quenque suo nomine appellare. Ibid.

Quid si quis canes, quas ipse alis cu-
stodię gratia & ipsius tui & tuorũ, ita tra-
ctet, vt eas familiares reddat sibi ipsi,
quã tibi? Num tibi hoc cultus læti-
tiam afferat? Quòd si hoc tibi videtur
esse quid parui, illud animo volutato:
si quis eos qui tibi inseruiunt, quos tu
& præsidij & expeditionis gratia ade-
ptus es, ita disponat vt illius malint quã
tui esse, num ei gratiam habeas pro hoc
beneficio? Quid autem quòd homines
maximè & amplectuntur, & curant vt
maximè propria, si quis vxori tuæ ita
morem gereret, vt eam faceret sibi ma-
gis amicam quã tibi, num te hoc be-
neficio lætum redderet? Longè, vt opi-
nor, secus esset: sed qui hoc fecerit, ma-
ximè omnium iniurius in te foret. &c.
Ibidem.

Quemadmodum quando pugnan-
dum sit, qui plurima fecerit mancipia,
hunc opinantur inuictissimo esse ani-
mo: sic item quando persuadendum sit,
qui

qui plurimos egerit in sententiam nostram, hic iure ac meritò & eloquentissimus esse iudicetur, & ad res agendas præstantissimus. Ibidem.

Nunc nihilo præstamus in pelago navigantibus. Etenim illi cum semper navigant, nihilo magis proprium relinquunt quod navigarunt, quam quod nondum navigarunt. Lib. 6. de pæd. Cy.

Quemadmodum ædium neque sine lapidum munita structura, neque sine facientibus tectum vlla est utilitas: ita etiam neque phalangis, nec sine primis, nec sine ultimis, nisi boni fuerint, vlla utilitas est. Ibidem.

Quemadmodum aliæ artes vbi neglectæ sint, minoris pretij fiunt: & corpora ipsa bene habentia cum quis ea remittit ad inertiam, malè rursus habent: ita & temperantia & continentia & robur, cum quis eorum exercitationem relaxarit, hinc in malignitatem iterum vertitur. Lib. 7. de pædia Cyri.

Quemadmodum illis arma abstulimus, ita nos ipsos oportet sine armis nunquam esse, cum bene nouerimus quibus arma sunt semper proximè, hisce familiarissima etiam esse quæcun-

que velint. Ibidem.

Quemadmodum ipsi dignū esse existimatis vestris subditis imperare : ita etiam nos iis pareamus , quibus decet. Lib.8.de pædia Cyri.

At Cyrus suorum pietatem sibi etiā conducere arbitrabatur:quippe qui putaret, quemadmodum qui nauigationē eligunt, cum piis potius eligere solere, quā iis hominibus , qui impiē aliquid videantur perpetrasse. Ibidem.

Primò assiduē semper humanitatem animi maximè quoad poterat declarabat, existimans quemadmodum non facile est illos amare quibus se odio esse putant, neque beneuolos esse maleuolis:ita etiā qui cogniti fuerint amare & beneuoli esse,haudquaquam fieri posse vt his odio sint, qui amari sese arbitrantur. Ibidem.

Quemadmodum aliæ artes in magnis vrbibus excellentius laborantur: eodem modo regis esculenta sunt longè præstantius laborata.

Ego non eos felicissimos duco , qui pecunias plurimas habeant & possideant (hoc enim pacto qui muros custodiunt , essent felicissimi, quippe qui

omnia quę sunt in urbibus, custodiunt) verum qui & comparare plurimas pecunias iuste possit, & iis vti honeste plurimis, hunc ego felicem esse puto, eiusq; pecunias. Ibidem.

Quemadmodum famuli qui erant ad res necessarias constituti, locum habebant convenientem singuli: ita etiam armigeri eius in expeditione & habebant locum armaturę accommodatum, & sciebant quis hic esset, & indubitato omnes se locabant. Perpulchrum sanę arbitrabatur Cyrus in ædibus quoq; esse aptę locationis studiũ. Cũ enim cuiquam re vlla est opus, liquidum est quò sit iturus, ad eam accipiendam. Ibidem.

Verum ne putes homines nasci natura fidos: omnibus enim iidem fidi apparerent, quemadmodũ etiam alia quę naturã gignuntur, omnibus apparent eadem: sed fidos oportet sibi vnusquisque faciat, quorum comparatio nullo modo fit vi, sed beneficentia potius. Ib.

Nihil mirandũ mihi videbitur, si quęadmodum ignavi canes prætereuntes insectantur, ac mordent assequuti, persequentes verò fugiunt, sic hostes abeuntes nos insequantur. Lib. 3. de Cyri

minoris expeditione.

Si quem iniuriæ vlllo genere laceſſi-
ui, non poſſum non confiteri, vel aſinis
me, qui eſſe dicuntur omnium quadru-
pedum inuerecundiſſimi, inuerecundio-
rem fuiſſe. Lib. 5. de Cyri minoris ex-
peditione.

Si vt illis bene conſulerem, fui in ple-
tendo ſeuerior, nihil reuſo, quin iis
eas dem pœnas, quas liberis parentes,
pædagogi pueris: quãdo & medici gra-
uius laborantes, vtilitatis cauſa vrunt &
ſecant. Ibidem.

Quid turbulentis tempeſtatibus, con-
citato mari, nõnne videmus irasci iis
qui in prora ſunt, proræ magiſtrum? iis
qui in puppi ſedent, gubernatorem, illi
ſi quid vel in leuiſſimis rebus ad nutum
minus reſpicientes, offenderint? ob eam
nempe cauſam. quòd minima tunc pec-
cata facilè omnia perdere ac peſſunda-
re poſſunt. Ibidem.

Hos pro veſtra prudentia vos longè
aliter quàm canes tractare debetis: nam
ferociores quidem canes plerique in-
terdiu vinciunt, noctu dimittunt. Hos
vos, ſi quod æquum eſt feceritis, nocte
vinctos tenebitis, interdiu ſolutos di-
mitteris

mittetis. Ibidem.

Perpetuò ad alienam mensam, perinde ac canes solent, respicere, miserimum est. Lib.7. de Cyri minoris expeditione.

Decet virum vita dignum non id meditari, quo pacto socios ad pericula impellat, & si quid non ex animi sententia cesserit, confestim immutari: sed tanquam in naui moderari, quousque aura secundior flare incipiat. Id si minus quis fecerit, quo pacto vnquam quò tendit, peruenire poterit? cum re quæpiam leui impediente, confestim in contrarium nauigare velit. Siquidem sunt omnes fermè publicarum rerum mutationes morti obnoxia. Li.2. de re. Græ.

Quemadmodum bonorum, sic & periculi nos participes esse decet. Ibidem.

Viri socij, Lacedæmoniorum res mihi fluuiorum instar se habere videntur. Flumina etenim circa ortum suum tenui labuntur vena, ita vt facilè sint permeabiles: at cum longiùs defluunt, ac cæteros quoque excipiunt fluuios, iam non placidè, sed rapido feruntur gurgite. Pariter & Lacedæmonij, cum exercitum educunt, soli sunt: procedentes

verò reliquarum quoque ciuitatum sibi vires adiungunt, ita vt illis aucti quodammodo inuicti reddantur. Proinde videmus, quicunque vespas iam egrefas irritare conantur, aculeos illarum experiuntur: cùm verò inclusis ignem admouent, iam amplius nil mali patiuntur, sed quàm facilè vespas suffocāt. Hęc itaque considerans, vtilissimum iuxta Lacedæmonem ipsam, aut quàm propè pugna decertandum esse reor. Lib. 4. de rebus Græcorum.

Timebant etenim ne Lacedæmonij pariter cum illis irrumperent, ita vt equites tanquam vespertiones sub murorum propugnaculis delitescere cogentur. Ibidem.

Neque enim illos laudādos censeo, qui in certaminibus sæpius victoriam ac gloriā retulerunt: ita tamen contendunt, vt non antea desistant, quàm victi laborem ac exercitiū demum amittant. Neque alexæ lufores, qui cùm semel luçantur, inde duplo plus perdunt quàm lucrum iam antea partum. Videmus enim tales vt plurimùm ad extremam redigi inopiam. Quæ & nos considerare decet, nec vnquam eò certami-

nis descendere, vbi aut omnia vincere, aut cuncta perdere necesse sit: sed potius vt & viribus crescere, ac beatè degere possimus, inter nos amicitiam cōtrahamus: eo enim pacto & nos propter vos, & vos propter nos, potentiores quàm vnquam lapsis temporibus in terra Græcię euadere poterimus. Lib. 6. de rebus Græcorum.

Quemadmodum ex artificibus multi vno in loco quieti sedent: sic & virgines reliqui Græci per quietam lanificio insistere dignum putant. De repub. Lacedæmoniorum.

Quemadmodū priuati homines priuatis præstant virtute, & studiosi negligentibus: ita & Sparta, quæ sola publicè honestatem probitatēque exercet, virtute cunctis planè vrbibus præcellit. Ibidem.

Quòd si ad structuræ conuenientiã, hominibus pulchrum inuentum est perpendiculum & regula: pulchrum, mea sententia, Agesilai virtus exemplum his fuerit, qui probitati voluerint dare operam. De Agesilai laudibus.

Quemadmodum insanientium quidam, nec illa quæ horrida sunt abhorrent

rent: quidam verò & ea quæ timenda non sunt, pertimescunt: & his quidem nec publicè agere aut facere quòdcunque contigerit, turpe esse videtur, illis verò nec conuersandum cum hominibus esse: & quidam nec templum, nec aram, nec quicquam adorant diuinum: quidam autem lapides, ligna, ac feras colunt: sic etiam eorum qui in rerum omnium natura contemplanda vacant, quibusdam vnum solum videtur esse quod est, quibusdam verò infinita multitudo: & his quidem omnia semper moueri, illis verò nihil vnquam moueri. Et quibusdam omnia gigni atque corrumpi, quibusdam autem nil vnquam aut gigni, aut corrumpi posse. Lib. I. de factis & dictis Socratis.

Præterea de rebus agendis, quæ quidem ad hanc vitam agendam necessaria sunt, ea dicere ac facere suis familiaribus cõsulebat Socrates, quibus quàm optimè fieri res ipsas arbitrabatur. De illis verò quorum incertus exitus erat, à diis an suscipiendæ sint, petere hortabatur: asserebátque omnibus, qui aut domum, aut ciuitatem rectè habitaturi sunt, opus esse diuinatione. *Ædificandi nan*

di nanque, aut fabricandi, aut agros colendi, aut hominibus dominandi, aut computandi, aut domi militiæque præsidendi atem, huiuscemodique res sciendiciandi, hæc omnia doctrina homines consequi, suoque arbitrio eligere posse. Quod autem in his omnibus maximum est, id sibi ipsi deos conseruasse aiebat, incertumque hominibus esse uoluisse. Nec enim illi, qui satis suum colat agrum, constat, quis eo fruiturus sit. Nec illi qui optimè domum ædificet, notum est quis eam sit habitaturus. Nec duci, profuturum ne sit, an secus, ducere exercitum apparet. Nec reipubli. gubernatori certum est, an utile ipsi sit, ciuitati præesse. Nec si quispiam uenustam ac pulchram duxerit uxorem, putans lætitiã hinc sibi futuram, clarum est si propter illam mœsticia sit afficiendus. Nec si quis potentes in ciuitate affines assequatur, scire potest, si per illos exulabit à ciuitate. Horum itaque omnium, si qui sunt qui nil à diuina prouidentia putent, sed à nostro arbitrio omnia pendere, hos insanire quidem assererat. Ibidem.

Video

Video quòd quemadmodum ea quæ per corpus fiunt, non posse benefacere illos, qui nō exercent corpora: sic etiã qui non exercent animum, minimè posse animi opera agere: nec enim quæ faciènda sunt facere, nec à quibus abstinendum est, abstinere possunt. Ibidem.

Video nanque quòd sicut carminum facilè obliuiscuntur qui meditatione continua non vtantur: sic illi qui negligunt, tradunt obliuioni sermones ac admonitiones præceptorum suorum. Cùm verò quispiam istorum obliuiscatur sermonum, obliuiscitur etiam illorum quibus animus ad desideratam sobrietatè mouetur. Hoc autem factò, nil mirum profectò ipsam quoq; sobrietatem obliuioni tradere. Considero etiam illos, qui ad vitium bibendi, aut ad amores inciderint, minus quàm antea quæ deceant facere, & ab his quæ nō deceant, abstinere posse. Multi nanque cùm in pecunia expendenda antequam amassent, parci essent, post amorem non possunt: & cum pecuniam consumpsissent, ab eo quæstu à quo propter turpitudinem antea abstinebant, amplius abstinere nō quæunt. Cur igitur non videatur.

tur possibile eum qui antea sobrius erat, in posterum non sobrium effici? & quod iustè antea egerit, non posse similiter agere postea? Ibidem.

Alcibiades propter pulchritudinem quidem à multis ac venustis mulieribus allectus, propter potentiam verò quam in ciuitate & apud socios habebat, à multis assentatoribus dissolutus, & à populo honoribus affectus, facileque primas consecutus, sic neglexerit seipsū quemadmodum illi qui se in certaminibus gymnasiisque, exercent, cū semel primas occuparint, facile negligūt seipsos. Ibidem.

Quisnam tibicen. aut citharista, quisve alius magister, si vbi satis ab illis docti fuerint discipuli sui, ipsis omisis alios adierint ibique peiores effecti fuerint, causa huius fuisse dicetur? Aut quis pater, si filius suus cuiquam cōuersatus sobriè viuat, postea verò adiens alium vitiosus efficiatur, priorem arguet? nec tanto magis laudet illum, quanto magis cum posteriore peior factus sit filius suus? At sicuti patres cū eandem habitent cum liberis domum, dummodo illi sobriè viuant nō accusantur de-

linquentibus filijs sic etiam de Socrate iudicare oportet. Ibidem.

Nonne mirum tibi esse videtur, si quispiam bubulcus pauciores ac peiores faciat boues, deinde non malus fateatur est pastor? Hoc multò mirabilius est, si quis cum civitati præsit, atque peiores faciat ciues, deinde non erubescat, nec se putet malum esse civitatis gubernatorem. Ibidem.

Qui aurum aut argentum, aut tyrannidem, aut quidpiam huiusmodi à dijs orando petebant, illos simile quid opinabatur Socrates orare, ac si ludum taxillorum, aut prælium, aut aliquid orassent, cuius incertus exitus esset. Ibid.

Si ab hac vita migraturi, velim⁹ testamento cuiquam aut filios educandos, aut filias virgines conseruandas, aut custodiendam pecuniam relinquere, num hominem incontinentem arbitrabimur aptum ad hæc esse? Seruo verò nõ continenti commendabimus aut pecudes, aut ærarium, aut cuiusquam operis curam? ministrum autem talem aut ememus? gratis etiam nobis datum acceptabimus? Quòd si nec seruum incontinentem habere expediat, multò magis

gis de nobis ipsis, ne tales efficiamur, contendendum est. Non enim quemadmodum iniusti cum aliorum pecuniam arripiant, sibi ipsis diuitias accumulantes, sic etiam incontinens ceteris quidem nocet, sibi ipsi prodest: verum ceteris etiam sibi ipsi multò plus nocet. Siquidem perniciosissimum est non modò suam domum destruere sed non minus corpus, ac etiam animam propriam. Ib.

Nonne certò tenes, eos ipsos qui natura ipsa corporis imbecilles sunt, per exercitationem tamen multò fortiores ad ea quæ meditantur effici, ac facilius ea sustinere, quàm illos qui corpore fortissimi, inexercitati tamen sunt? cur igitur me quoque non opinaris per exercitationem omnia posse sufferre faciliùs te non exercitato? Ibid.

Itaque ô Antipho, sicut alius quidã aut equo bono, aut cane, aut auibus delectatur: sic & multò magis etiam ego bonis amicis delector, ac eos, si quid boni sciam, doceo: ceteris quoque eos commendo, quos putem profuturos eis ad virtutem percipiendam: thesauròsque sapientum priscorum, quos illi literis mandantes nobis reliquerunt,

vnà cum necessariis meis reuoluens, si quid reperiamus boni elicimus, magnúmque lucrum arbitramur, si amicitia coniungamur. *Ibidem.*

Si canis nanque tibi esset ad ouium custodiam aptus, qui pastoribus quidem afficeretur, tibi verò ad eunti exasperaretur, certum est, quòd ira atque indignatione dimissa, omni conatu aliquibus beneficiis eum mitigares. Fratrem verò confiteris magno tibi bono fore, si qualis oporteat tibi efficiatur, non conaris quàm optimum tibi eum efficere, præsertim cum putes scire bene dicere, benèque agere? *Lib.2. de factis & dictis Socratis.*

Nunc sic vos habetis (de duobus loquitur fratribus inter sese discordantibus) ac si manus quas Deus vt vna alteram iuuet, creauit, dimisso hoc, conarentur impedimento inuicem fore. Aut si pedes diuina prouidentia ad coadiuandum inuicem facti, relicto hoc vnus alterum impediatur: nónne tibi videtur magna ignorantia & calamitas eorum esse, qui manibus, aut pedibus, aut oculis, quæ ad vtilitatem hominum gemina, ac fraterna eis orta sunt, ad malum vtuntur? At manus quidem si oportue-

rit cas

rit eas, illáque plus quàm vnum passum distent, coniungere, non poterunt. Pedes autem nunquam simul irent ad spacium passus vnus. Oculi verò quorum' visua potentia maximè apparet in longum extendi, nunquam videre possunt eorum qui propinqui sunt anteriora simul & posteriora. Fratres verò dum amici sint, quamuis multum vnus ab altero distet, agunt tamen ea quæ profutura inuicem sunt. Ibidem.

Hominem etiam ergo putas, qui primus amicis benefecerit, posteris quoque fore benefactorem? Etenim equis, inquit Socrates, quicumque potuit primis bene vti, hunc cæteris etiam arbitrator bene vti posse. Ibidem.

Demùm adiens Socratem Aristarchus, & hæc omnia gauisus narrabat, atque his addebat, accusari se ab eis, quòd solus ociosus vnà comederet. At Socrates: cur, ait, non dicis eis canis responsionem? Dicitur nanque, cùm animalia essent vocalia, ouem domino suo dixisse: Mirum facis, inquit, profectò, qui cùm nobis, à quibus lanam, agnos, caseúmque habes, nil des, nisi

quicquid à terra capiamus: canē qui nil tibi tale præbet, de quo tu comedis pane participem facis. Canis verò cū hæc audisset: Non immeritò per Iouem, dixit: ego nanque sum illè, qui & vos ipsas saluas facio, atq; custodio, vt nec homines vos furentur, nec lupi rapiant. Quòd si ego vos nō custodiam, nec ad pascua vobis proficisci licebit, timentibus ne pereatis. His ab eo dictis, oues quoque fertur cani concessisse. Et tu itaque dic illis, Socrates ait, quòd tu custos earum vt canis, atque procurator es, per quem à nullo iniuriatæ, securè atque suauiter operando viuunt. Ibidem.

Quemadmodum cū quisquam pastor bonum canem habet, alii quoque propter eum suos greges adducunt, vt cane fruantur: Sic etiam multi amicorū Critonem rogabant, vt eis quoque Archedemum custodem præstaret. Ibid.

Sicut enim qui pulsare citharam scit, etsi non pulsat, non minus tamen citharista est: qui que mederi scit, etsi nō medetur, medicus tamen est: sic etiam iste iam nunc est imperator, etsi nunquam electus fuerit. Qui verò nescit, nec imperator, nec medicus est, etsi ab omnibus

homin

hominibus eligatur. Libro 3. de factis & dictis Socratis.

Bonum est, inquit Socrates, aciem etiam ordinare scire. Multò nãque differt ordinatus ab inordinato exercitus: quemadmodum enim lapides, lateres, ligna, & regulæ, inordinatè quidem projecta, ad nihil vtilia sunt: cùm verò ordinentur deorsum & sursum, quæ neque putrescunt, neque fluunt lapides ac testæ, in medio autem lateres & ligna, quemadmodum in ædificiis componuntur, tunc domus res pluris existimãda efficitur. Ibidem.

Qua de causa, inquit Socrates, arbitraris Homerum nuncupasse Agamemnonem populorum pastorem? Nõne quoniam quemadmodum pastorem oportet curare, ut saluæ sint oves, ac habeant unde viuant: sic etiam imperatorem curare necesse est, ut exercitus saluus sit, illudque perficiat cuius rei gratia militat? Militant verò, ut hostibus superatis feliciores ipsi sint. Ibidem.

Non ignoras illud, quod in quaq; re illis obedire potissimum hoïes volũt, quos putant optimos esse: nam & in morbo illi

potissimum obediunt, quem putat medicina excellere, & in naui qui nauigat, gubernatori, & in agricultura, agricolæ. Ibidem.

Fiducia nanque negligentiam, inertiam & inobedientiam parit: timor autem circumspectos, obediens, ac ordinatos homines reddit. Magnū argumentum huius nautas habes, qui quādiu nil timeant, nullo ordine cuncta peragunt. Cū verò aut tempestatē, aut bella suspicantur, nō modò facilimè quæcunq; eis dicuntur, perficiunt, sed etiā magno cū silētio attēdunt quid eis præcipiatur, sicuti illi qui tripudiis vacant. Ibidem.

Quemadmodum, Socrates inquit, si pecuniam quæ apud alios est, vt ipsi capiant, eos hortari voluissemus, id potissimum fieret, si eis ostenderemus illā eis fuisse paternā, ac ideo pertinere ad eos: sic etiā nunc, cū vt primas in virtutibus exercendis habeant velimus, ostendendum est eis iam olim ad eos pertinere, quòdque si in his studeant, omnibus erunt facilimè potentiores. Ibidem.

Miror, Pericles inquit, ô Socrates, cur ciuitas ad peiorē statum prolapsa sit. Puto, Socrates inquit, quòd quemadmodū

alij quoque nonnulli quoniam multum prævaluerunt negligentię dediti, minus postea quàm aduersariivaluerūt: sic etiã Athenienses, cùm multò superiores essent, neglexisse seipso, & idcirco peiores effectos fuisse. Ibid.

Atqui Pericles ait, in militaribus certaminibus vbi maximè sobrios, ordinatos, ac obediētes esse oportet, multi horum attendunt. Fortassis ideo, Socrates inquit, quoniam in his illi eis præsumunt, qui minimè sciant. Citharistarum enim & tripudiantium ac salientium nullus conatur ignarus præfectus effici, neque luctatorum, neque pancratistarum: sed omnes quicumque his præsumunt, possunt probare à quibus illa didicerunt, in quibus præsumunt. Duces verò plurimi ilico efficiuntur. Ibidem.

Rursus interrogatus Socrates, vtrum fortitudinem natura, an doctrina assequamur: Puto equidē, inquit, quòd quē admodum corpus alio corpore robustius ad labores subeundos nascitur, sic etiã animã alia anima fortiorē ad pericula sustinēda fieri. Multos nãq; in eisdē moribus ac legibus nutritos, video multum alios aliis audacia excellere. Arbi-

tror tamen omnem naturam doctrina ac exercitatione ad fortitudinem crescere. Ibidem.

Cùm autem quidam stomacharetur, quòd salutanti sibi quispiam nò respondisset: Ridiculum, inquit Socrates, si corpore aliquem deterius se habentem, quàm ipse te habeas, offendisses, nulla inde molestia suscepta abiisses: quò autè hùc animo agresti, & minus bene morato quàm ipse sis, offenderis, doles. Ibid.

Docebat Socrates illa ingenia indigere doctrina, quæ quàm optima sint. Nam & equorum quicumque fortes, animosi, ac dociles sunt, si ab ineunte ætate domentur, optimos ac vtiles: si verò indomiti mancant, effrenatos ac pessimos euadere. Canesque quæcunque ingeniosæ, sagaces, laboriosæ, feris importunæ, bene quidem eruditas, optimas ac perutiles venationibus: econuerso verò, vanas, furiosas, ac inobedientes effici. Similiter etiam hominum quotquot ingeniosi, animo fortes, rebus agendis idonei sint, eruditi quidem ac rerum illarum docti, quæ agenda sunt, optimi atque vtilis fiunt. Plura namque ac maxima bona operantur. Ru-

des autem atque indocti, pessimi noxiique efficiuntur. Cùm enim discernere non queant quæ agenda, quæve omittenda sint, sæpe pravis operibus vacant. Quòd si etiam elati animi vehementesque sunt, effrenati propterea, pervicacesque redduntur: quo circa plurimorū magnorūmq; malorū causa sunt. Lib. 4. de factis & dict. Socratis.

Miram quòd qui citharizandi aut equitandi velint artem discere, aut in aliquo aliquo similium instructiores reddi, non per se conantur id assequi, sed peritiores adeunt, eorūque admonitionibus acquiescunt, ac nihil præter illorum sententiã exequuntur, illud putantes sese sine præceptorum opera nõ satis posse perdiscere. Illorum autem qui se velint aptos ad dicendum atque ad Rempublicam regendam effici, nonnulli sunt, qui sine ratione & studio, repentino quodam casu se aptos fieri posse existimant. Ibidem.

Miram est profectò, si quis velit cerdonem, aut fabrum, aut equitem instruere, is certa habeat loca, quòd eum mittat, vt fiat doctior. Nonnulli etiam dicunt plena esse eorum omnia, qui aut

bouce

boues, aut equos bene instructos reddât. Si quis verò aut ipse instituerit velle ediscere, quidnam sit iustum, aut suos velit liberos in ea re fieri eruditiores, non inueniat quò id assequatur. Ibidem.

Quemadmodum incontinentia non famem, non sitim aduentare permittés, neque Veneris desiderium, neque vigilias, per quæ sola voluptuosè edere, bibere, Venere vti, quiescere, atque dormire possit, prohibet necessariis & continuis voluptatibus perfrui: sic cōtrà cum sola cōtinentia desiderari ista faciat, sola etiam perfrui rectè voluptatibus facit. Ibidem.

De medicina quidē medicis plus credunt homines quàm parentibus: & in cōcionibus omnes Athenienses, iis qui maximè sapiunt assentiuntur potius, quàm propinquis. Ibidem.

Omnia igitur hæc, si quis vti sciuerit, opes erunt: nescientibus nequaquam: haud aliter quàm tibix earum vsus ignaro, quæ veluti lapides inutiles possidenti fuerint, nisi eas inflauerit. In Oeconomico.

Nos mutuo sermone vnà adsentien-

Ayuntamiento de Madrid ^{do pro}

do procedere decet: haud aliter quàm qui clara ratione pecuniam inter se tractant. Ibidem.

Nihil in rebus humanis est ordine præstantius, nihil vtilius: quod in choro maximè cernitur, qui cùm ex hominibus constet, si temerè implicetur atque consistat, turbationem videas iniucundam, minimèque spectatione dignam. Cùm verò & loquentium concentus, & consistentium ordo respondeat, digna res videri spectarique. Eadem & exercitus ratio, cùm confusè incedunt iumentum, armiger, grauis armatura: qui tardè progreditur currentem, stantem currens, iumenta equitem, grauis armatura leuem, adficiunt incommodo. Ibidem.

Quòd si non progrediar, ero comparandus oberranti medico ac ægrotos quæritanti, medicinæ alioquin ignaro. Ibidem.

Satis igitur in hac re rustica videor confidere, vt ab ea minimè tanquam imperitus abstineam. Nam & quod ais, verum esse vel illud inter cætera persuaadet, quòd memini consuetudinis piscatorum, eorúmque qui in mari ver-

santur,

fantur, cùm ad littus applicant, neque considerantes neque tardè incedentes, statim in agros exiliūt, eosque vbi maxime fructus esse cōspexerint, extēplò que nam sit bona tellus iudicant, quæ mala: & hanc vituperant, illam verò collaudāt. Igitur nobis eodem modo de agricultura & tellure bona iudicandum. Ibidem.

Quòd si totam segetem vsque ad maturitatem crescere sines, durū profectò fuerit gracili telluri multum seminis aut fructum nutrire, non secus quàm sui plures alere fœtus iam adultos. Ibidem.

Quemadmodum videmus in triremi, cuius remiges gubernator ita verbis animabit, vt alacres ac ludibundi quocūque ille iusserit, celeriter perueniant. Alij verò ignauum nacti magistrum, altero tanto vix temporis spatio segniter ac summo eius odio, eūdem cursum absoluerint. Similis item est belli ducibus ratio. Nam vt priuatim cuiusue innatus quidam agendi amor, ita & toti exercitui sub strenuo imperatore alacritas quædam ad eas res nauandas, quæ ab ipso spectante, probari ac laudem referre

ferre possint, erga quem ipsi afficiuntur. Ibidem.

Neque enim amor appetere gaudet ea quæ in promptu sunt, sed ea quæ sperantur. Proinde non aliter quàm si qui nunquam expertus est sitim, potum nanciscatur, itidem qui expertus est amoris, expertus est iucundissimæ Veneris. In Hierone.

Quemadmodum athletæ cum plebeios superant, non ideo sibi placet, verùm cum à plebeis superantur, hoc illos angit: itidem tyrannus non inde gaudet, quòd plura possidere videtur priuatis, sed cum minus habet aliis tyrannis, tum diserueiatur, eò quod hos arbitratur sibi in diuitiis æmulos esse & concertatores. Ibidem.

Quin & illud probè nosti Simoni-des, quòd tyranni ciues quos metuunt, ægrè conspiciunt viuentes, rursus ægrè interficiunt. Quemadmodum si quis equum habeat egregium quidem, sed tamen formidabilem, & vnde periculum sit, ne quod malum det immedicabile, vt grauatè occidit illum, ita ægrè potest illo vti, obseruans ac sollicitus

licitus ne quod in periculis afferat exitiale malū. Itidem & reliquæ possessiones, quæ sic periculosæ sunt ut sunt vtilis, molestiam afferunt possidenti, rursum molestiam afferunt abiicienti. Ibid.

Nosti siquidem, quod in equis accidere solet, idem usu venire in quibusdā hominibus, ut quò copiosius ipsis superpetunt necessaria, hoc euadant ferociiores. Ibidem.

Ut enim quamuis bene superioribus sui partibus ædificata domus, si non subiecta sint cōuenientia fundamenta, nulli vsui fuerit: ita & bellator equus nulli vsui fuerit, si maximè omnibus aliis dotibus, cum malis tamen pedibus abundet: talis enim nullis suis dotibus uti possit. In libello de re equestri.

Quare ille equester, ut mea fert de pullis educendis ratio, tradet pullum suum domitori, sic tamen, ut non secus, ac si filium magistro erudiendum traderet, conscribat quomodo instructum reddi velit. Ibidem.

Ut non irritantur facilè, quibus nihil neque dicitur, neque fit, quo offendantur, ita & ferociorem equum minimè cōmouerit is, qui non læserit. Ibid.

Imperio autem. repentino equus ferocior, itidem. vt homo, perturbatur animo, siue quid tum aspexit: subitò, seu audiuit, seu etiam patitur. Ibidem.

Quicquid enim necessitate facit equus, neque scit facere, neque decet, non magis profectò, quàm si histrio ad actionem flagris atque stimulis incitetur. Ibidem.

Semper autem robustiori, id quod inbecillius est insidiatur. facile verò hæc intelligere potest, qui modò animaduertit: nam & animãtia quæ minus quàm homines consilio & intelligentia valent, vt milui, possunt, si quid non custo ditum fuerit, & rapere, & cum rapuerint, in tutum aliquem locum secedere, priusquam deprehendantur. Similiter lupi, quæ custode carent, prædantur, & vel ea quæ sunt in occultis locis, rapiunt: ac si quis occurrat canis, si inferior videatur, lupus in eum impetum facit: si superior, pecude, quamcunque tandem tulerit, interfecta, recedit. In Hipparch.

Profectò fallendi arte nihil vtilius est in bello: quando enim vel pueri in suis lusibus quæ possunt ad fallendum præcedant, vt cum pauca habeant, multa.

habere videantur, & contrà cùm multa prætendant, pauca videantur habere, cur tandem viri, si in fraudibus & fallaciis studium ponant, non possint ista eadem machinari? Nam si victorias, quæ bellis obtinentur, consideremus, plurimas & maximas arte & fallaciis partas esse reperiemus. Ibidem.

Vt enim cultus alius mulieri, alius virò honestus est, sic & odor alius virum, alius mulierem decet. In conuiuio.

Quin, inquit Socrates, mihi quoque, ô viri, vt bibatur valde placet. vinū enim animos rigans, tristitias & dolores quæ admodum mandragoras sopit: & hilaritatem, quemadmodum oleum flammam, excitat. Itaque virorum conuiujs eadem accidūt, quæ iis quæ ex terra nascūtur: etenim illa, cùm Deus nimio imbre irrigat, rectà stare non possunt, nec auris perflari: at cum quātum requirūt, tantum biberint, tum & rectà augetur, florent, ad frugemque perueniunt. Eodem modo & nos, si nimio vino nos ingurgitauerimus, statim tum corpora, tum mentes concidunt, nec respirare, nedum loqui possumus. Ibidem.

Similiter avaris accidit, vt si quis cùm

multa possideat, multaque edat, nunquam tamen expleatur. Ibidem.

Mihi quidem videtur, qui formam sibi spectandam proponit, ei qui agrum conduxerit similis esse: nō enim ut maioris sit pretij diligentiam adhibet, sed ut ipse multis modis ex eo voluptates plurimas percipiat. Qui autem amicitiam magis appetit, is similis videtur suum agrum possidenti & colenti: vndique enim inuehens in eum quicquid possit, vtiliorem & pretiosorem efficit, quem amore prosequatur. Ibidem.

FINIS PARABOLARVM.

O 2

VARIAP IETATIS
 HONESTATI' S QVE PRÆCEPTA,
 EX OPTIMIS QVIBUSQUE
 Autoribus desumpta, atque
 alphabetico ordine digesta.

A

ANTE omnia venerare numen. Pittacus.

A viciis abstine. Periander.

A iureiurando abstine. Idem.

A maledicentia temperato. Cleobulus.

Audito multa, loquere pauca. Bias.

Audi quæ ad te pertinent. Periander.

Age quæ iusta sunt. Periander.

Arcanum cela. Idem.

Affabilis esto. Idem.

Amicis vtere. Idem.

Amicos probato. Thales.

Amicis succurre. Solon.

Amico ne maledixeris. Pittacus.

Amicis aduersa fortuna vtentibus, idem esto. Periander.

A familiaribus in minutis rebus læsus, feras. Pittacus.

Aliena

Aliena ne concupifcas. Cleobulus.

Audito libenter. Pittacus.

Amicos beneficiis foue, quofiant amiciores: inimicis benefac, quò fiant amici. Cleobulus.

Audiēdi quàm loquēdi studiosior esto. Idem.

Amicorum nō minus absentium quàm præfentium memores eſſe oportet. Thales.

Amicum ne temere recipito, receptum ne reiicito. Solon.

Amato tanquam oſurus, oderis tãquam amaturus. Chilo.

Amicos reuerere. Iſocrates.

A quibus turpe eſt animum vinci, eorū omnium temperantiam exerce, lucri, iræ, voluptatis, doloris. Idem.

Amicos proba, & ex vitæ aduerſitate, & ex periculorum ſocictate. Aurum enim igne perſpicimus, amicos verò inter aduerſa cognofcimus. Idem.

Æquè putes turpe, & ab inimicis ſuperari iniuriis, & ab amicis ſuperari beneficiis. Idem.

Amplectere quidem præſentia, quærãque meliora. Idem.

Ames parentem ſi æquus eſt: ſi aliter, fe-

ras. Publius.

Alium filere quod voles , primus file.
Seneca.

Aequam memento rebus in arduis
Seruare mentem. Horatius.

A rebus malis manum liberam habe.
Menander.

Animi curam gere tui quantum potes.
Idem.

Amicos laudibus magis quàm re cele-
bres. Philemon.

Aequalis sis omnibus , etiam si opibus
præcellas. Eusebius.

Amicum propter iram rebus in aduersis
ne negligas. Idem.

Amicos habens , thesauros existimate
habere. Epicharmus.

Animum exerce in bonis operibus.
Callimachus.

Ad consilium ne accesseris antequam
voceris. Cato.

Æquum iudica. Idem.

Aleas fuge. Idem.

Aliena concupiscere noli. Idem.

Amorem libenter ferto. Idem.

Arcanum neque tu scrutaberis vllius vn-
quam,

Commissumque teges , & vino tortus
& ira.

& ira. Horatius.

Amicitiam cum nemine iungito, priusquam exploraueris quomodo prioribus amicis fuerit usus. Sperabis enim cum in te quoque fore talem, qualem erga illos se præbuerit. Isocrates.

Ama bonorum tuorum non ingentem cumulum, sed mediocrem fructum. Idem.

Assentatores non minus odisse debes, quam impostores. Nam utrique laudant eos, qui fidem eis habent. Idem.

A publicis functionibus discede non locupletior, sed laudatior. Idem.

Assuefac te non toruitati, sed seueritati. nam illa pertinaciæ, hæc prudentiæ tribuitur. Idem.

Autoritas dicentis non moueat te: nec quis dicat, sed quid dicatur attende. Seneca.

Altiori rei te non applices, & altiora te non quæsieris. Idem.

Ascribes tibi non ea quæ non feceris: nec maior quam, es, videri velis. Idem.

Adulationes si continens es, euita: sit tibi tibi tam triste laudari à turpibus, quam laudari ob turpia. Idem.

Admoneberis libenter, & reprehendē-
ris patienter. Idem.

Aduersitatibus actus, esto firmus: in pro-
speris cautus, & humilis occultator
virtutum, sicut alij vitiorum. Idem.

Ablata aliena restitue. Idem.

Assuefac vt omnes tuas rationes cum ra-
tione agas. Pythagoras.

Age res præclaras, nihil magnifici in-
terim promittens. Idem.

Assuefacte ipsum, vt nusquam sis impru-
dens. Phocylides.

Animi elationem remitte. Euripides.

Aut dic aliquid silentio melius, aut si-
le. Idem.

Amalis facinoribus abstineto, idq; ma-
ximè propter concordiam cum Deo.
Cum nullo enim iniusto Deus com-
mercium habet. Chærondes.

Ætate matura vxorem domum ducito.
Hesiodus.

Amores lasciuos, qui solum ridendo
splendent, oderis: non diu durat ma-
læ voluptatis delectatio. Euripides.

Aliquid quotidie aduersus paupertate-
m, aliquid aduersus mortem auxi-
lij compara, nec minus aduersus cæ-
teras pestes. Anneus Seneca.

Ante omnia hoc cura , vt constes tibi.

Idem.

Assuesce & dicere verum & audire. Idē.

Ama rationem , huius te amor contra durissima armabit. Quantò fortior ratio est, quantò constātor, tantò vehementius per metus ipsos & pericula exhibit. Idem.

Auersamini vitia: colite virtutes : ad rectas spes animum subleuate, humiles preces in excelsa porrigite. Boëtius.

Adolescentem verecundum esse decet. Plautus.

Absentem qui rodit amicum,

Qui non defendit alio culpante , solutos

Qui captat risus hominum , famamque dicacis:

Fingere qui non visa potest , commissa tacere

Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romano caueo. Horatius.

At tu dum prius floret tibi tēporis ætas

Vtere , nam tardo labitur illa pede.

Tibullus.

Age aliquid , & reipublicæ causa labora. Afer.

Animæ potius quàm corporis curam

habeto. Democritus.

Auaritiam omnis improbitatis metropolim fugito. Bion.

Ad largiendum quàm promittendum promptior esto. Democritus.

A cibus abstineto qui non esurientem incitent ad edendum : & à potu , qui non sitiétem inuitet ad bibendum. Socrates.

Adolescétis scito esse audire quidém per multa, loqui autém pauca. Anonymus.

Aures ob id tibi scito binas esse , & os vnicum, vt plurima audiens, loquaris paucissima. Zeno.

Affuescito iuuenis senioribus assurgere. Telecrus.

Amicis benefacere, & ex inimicis amicos reddere studeto. Aristo.

Admota manu Deum implorato. Anonymus.

Amicis & familiaribus eatenus auxiliare, vt interim periurium non admittas. Lycurgus.

Accommodato te amicis , sed vsque ad aras. Pericles.

Amico manum ne porrigito complicatis digitis : id est, Amico non te solùm præbeas comitem , sed co-

mitati comitem adiunge benignitatem ac liberalitatem. Diogenes.

Æris alieni atque litis miseriam fac effugas. Chilon.

Aut quàm rarissimè, aut quàm gratissimè cum proceribus conuiuare. Socrates.

Audiendi potius quàm loquendi cupidū te ipsum præbeto. Epaminondas.

Agros empturus, ante omnia animaduerte, ne malum habeant vicinum. Cato senior.

Aspicere oportet, quod possis perdere. Publius.

Alieno manum abstine. M. Cato.

Aduersus solem ne loquitor. Pythagoras.

Acta mala ne refrices. Aristophanes.

Assuesce autem viuendi modum habere purum, firmum : & caue ea facere, quæ inuidiam habeant. Pythagoras.

Adulterium fuge : masculamque venere[m] euita. Phocylides.

Amarus scenerator ne vnquam sis viro inopi. Idem.

Assentatores mensipetas ne tibi facito socios. Multi enim potus & cibi sunt socij, tempus captâtes, vt satiari possunt

sint. Idem.

Ama vxorem tuam : quid enim iucundius & melius , quàm cum viro mulier placet ad senectam vsque , & maritus suæ vxori sit charus , ita vt longè absit discordia. Idem.

Accipe consilium à prudente sapientéq; seruo. Idem.

A rebus venereis tanquam à domino agresti ac furioso profuge. Sophocles.

Alienis ne conare languoribus mederi , ipse vomicis scalens & hulceribus. Gerontius.

Aduersa laborans fortuna , ne futuram desperes felicitatem. Idem.

Aliorum edoctus exemplis , pericula suffugito. Demonax.

B

BONIS benefacito. Cato.

Beneficij accepti memor esto. Idem.

Bonos in pretio habeto. Periander.

Bene meritos honora. Idem.

Beneficium repende. Idem.

Benefacta benefactis aliis pertegito. Plautus.

Beneficium accipiens tempestiuum , in

tempo

tempore repende. Menander.

Beneficiū vbi acceperis, memento: dans autem obliuiscere. Idem.

Bene audire magis quàm ditescere velis. Philemon.

Bonis benefacito. Præclarus enim thesaurus est, beneficium in bonum virum collatum. Isocrates.

Beatos iudica non opulentissimos, sed nullius sceleris sibi conscios. Idem.

Bonos nō tantum lauda, sed etiam imitare. Idem.

Bene si amico feceris, ne pigeat fecisse: at potius pudeat, si non feceris. Plautus.

Beneficiorum potius quam trophæorum multitudinem post te relinquito. Xenophon.

Bene meritis parem semper referto gratiam. Lucullus.

Bene agentibus ne inuide. Æsopus.

Bonum esse non te pœniteat. Idem.

Bene loquentiam exerce, quæ valde omnes iuuabit. Phocylides.

Benignus esto cunctis, blandus nemini, paucis familiaris.

Bonæ famæ, neque tuæ seminator, nec inuidus alienæ. Seneca.

Con

cula subibis: neque extra modum ex-
pete diuitias: præsentibus fruire bo-
nis, veluti mortalis: gerásque curam
futurorum, veluti immortalis: neque
contemptè vitam instituas, sed ele-
ganter. Idem.

Consulturus super rebus tuis, cum ali-
quem in consilium tibi adsumes, con-
sidera primò, quo pacto suas ipse res
gessit. Qui enim malè administrauit
suas, nunquam bene consulat in alie-
nis. Idem.

Cogitationes inutiles, & vanas, velut
somnia similes, non in mentem reci-
pias: quibus si animus tuus se oble-
ctauerit, cum omnia bene disposue-
ris, tristis remanebis. Seneca.

Consilia salubria tunc tibi aduoca, cum
tibi alludit huius vitæ prosperitas:
tunc te veluti in lubrico retinebis, aut
sistes. Idem.

Continentiam si diligis, superflua cir-
cuncide, & desideria tua in animum
constringe. Idem.

Considera tecum, quantum natura po-
scat, & non quantum cupiditas ex-
pectat. Idem.

Concupiscentiæ tuæ impone frænum:
& omnia

& omnia blandimenta, quæ occulta
 voluptate animum trahunt, rejice.
 Idem.

Continentiam si diligis, turpia fugito,
 antequam eueniant. Idem.

Contententi facile cede. Idem.

Clementiæ sis cultor, sæuitiæ detesta-
 tor. Idem.

Cùm peccaris in re aliqua, libèter vinci
 te sinas. Philippides.

Consule ante opus, ne quid stulti com-
 mittas. Pythagoras.

Cùm quid sanctum agis, bonam spem
 tibi propone, certus quòd conatum
 iustum etiam Deus adiuuat. Me-
 nander.

Cōtinentiã tibi vt robur ingens opésq;
 parato. Pythagoras.

Conare amentiam fortunę animo forti
 sustinere. Menander.

Cùm sis natus mortalis, mori ne ti-
 meas. Diphilus.

Cùm molestum aliquid ingruit, quere
 nunquid aliud præsentis molestia gra-
 uius vsquam appareat: quod si appa-
 ruerit, gaudeto præsentis tanquam
 minore malo. Eusebius.

Conuiuia cum extraneis, ac vulgari-

bus respue. Quòd si quando tempus incidat : intentū habe animum, ne in vulgare statū defluas. Scias enim necessariū esse, qui cū inquinato confitetur, & ipsum inquinari. Epictetus. Cum his conuersare, qui te meliorem facturi sunt. Seneca.

Cogita te mortalem esse. Epicurus.

Colant te serui potius quàm timeant. Idem.

Compesce amoris impij flammam precor. Seneca.

Comprime motus:

Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit,

Occurrat, mentemque domet respectus honesti. Claudianus.

Cede repugnantibus: cedendo victor abibis. Ouidius.

Cum his ambulato, cum quibus conspectus non mutet colorem. Hippoc.

Citra delectū potatorū turbæ ne te immisceas: hominis est enim impudētis & parū cordati. Aristarchus.

Coneris ad exigua largiendū, quàm ad plurima promittendum, esse propensior. Democritus.

Ciuis cū sis, ciuitatis pareto legibus. Soc.

Consilio melius vincas quàm iracundia. Publius.

Cū pari viuito. Qui enim cū potētiore viuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere. Cum æquali, æquale tibi ius erit. *Æsopus.*

Caue parui commodi causa, amittas magnum. *Idem.*

Caue cuius homini fidē habeas. Sunt enim qui dolo nō tantū benignè dicunt, sed & benignè faciunt. *Idem.*

Caue fidem habeas verbis: ni caueris sæpe tibi dabuntur verba.

Capienda est coniectura cū ex verbis, tūm ex factis, & ex his ita sunt iudicanda. *Idem.*

Cogita q̄s quid suadet. Multi enim suadent vtilia, nō tibi, sed sibi. *Anianus.*

Caue sit in tuo conuictu homo duplici corde, quique in sermone sit *Protheus.* *Idem.*

Cum flagitiosis nullum habeto commercium. *Æsopus.*

Caueo ne alienam disciplinam temere contempnas. *M. Cato.*

Corne edito. *Pythagoras.*

Cibum in matellam ne immittas. *Idem.*

Caue certamen congradi cum potentioribus. *Pindarus.*

Criminis haud parui causa auerferis amicū. *Pythagoras.*

- Contentus rebus proprijs, aliena relinque. Phocylides.
- Cognatis amorem tribuas, sanctamq; concordiam. Idem.
- Conare adolescens, eos qui corporis gratia tibi affecti sunt, animi tui amatores facere. Æsopus.
- Cunctabundus negotia aggredere: aggressa celeriter confice. Bias.
- Cum voluptatibus pugnam capescito, victoriam reportaturus speciosam. Democritus.
- Coneris monimenta virtutis post te, magis quam corporis imaginem relinquere. Isocrates.
- Consilium captaturus, præterita exempla conferto futuris: sic enim celerimè id quod latet, ex eo quod in pro patulo est, deprehendas licebit. Idem.

D

- D**EVM cole. Solon.
- Diutinam amicitiam custodi. Periad.
- Dolorem fuge. Idem.
- Delecta amicos. Idem.
- De numine ne malè loquare, quid sit auem, ausculta. Bias.

Deposit

- Deposium redde. Pittacus.
 Desidiosus ne esto. Idem.
 Domus curam age. Cleobulus.
 Datum serua. Cato.
 Delibera lentè, quod decreueris, con-
 stanter vrge. Bias.
 Disce puer quæ viro sunt vsui futura.
 Arittippus.
 Damnū potiùs quàm turpe lucrum de-
 ligito: nā id semel tantum dolori est,
 hoc autem perpetuò. Chilo.
 Dum secunda fortuna arridet superbire
 noli, aduersa perstrepenste, noli fran-
 gi. Idem.
 Danda est opera, ne quid contra æqui-
 tatem contendas, ne quid pro iniu-
 ria. Cicero.
 De teipso laudes ne habueris. Empe-
 docles.
 Deum cole, & omnia facies diuino in-
 stinctu. Pythagoras.
 De pietate & loquere, & disce. Chæ-
 rondes.
 Diuitijs fretus, iniusta ne nitaris facere.
 Polixenus.
 Deum time. Isocrates.
 Diligenter inquirito in tuos familiares:
 téque scito talem à vitæ tuæ ignaris

iudicatum iri, quales illi fuerint, cum quibus viuis. Idem.

Diuitiarum studio occupatos contemne, atque ijs quæ habent vti nescientes. Simile nanq; cõtingit illis, quod equum possidenti bonum, & equitare nescienti. Idem.

Dedecus magis vites, quàm periculum. Oportet enim malis formidabilem esse finem vitæ: probis verò vitam cū turpitudine coniunctam. Idem.

Disce id quod scire potes. Seneca.

Dicentium esto tacitus auditor, auditorum promptus repetitor. Te quaerenti facilè responde. Idem.

Doctrinam quam nosti, sine arrogantiâ postulanti impartire. Idem.

Dubium nõ definias, sed suspensam tene sententiam. Idem.

Daturus non differas. Sossades.

Diuitijs non confide. Idem.

Declina inuidiam vulgi, & insidias odio te prosequentium caue. Theobulus.

Ducas autem virginem, vt bonis moribus ipsam instituas: omnia diligenter circumspicens, ne vicini tuas nuptias irrideant. Hesiodus.

Defunctum non maledictis afficias, sed
beatorum

beatum prædices. Chilon.

Dum vires annique ſiunt, tolera-
te labores:

Iam veniet tacito curua ſeneſta
pe de, Ovidius.

Delinquentibus ne temere irascitor, ſed
eorum vitia medicorũ exemplo cor-
rigito, qui non indignantur ægrotis,
ſed medentur morbo. Democritus.

Diuitias iniuſtas ne corradito. Democritus.

De temetipſo in neutram partem præ-
dica: quoniam laudare ſe, vani: vitupe-
rare, ſtulti eſt. Ariſtoteles.

Ditare magis, quàm ditelcere ſtudet.
Ageſilaus.

De quibus alios reprehendis, teipſum
in primis increpa. Diogenes.

De inimico ne loquere malè, ſi cogites.
Publius.

Dies quod donat timeas, cito raptum
venit. Idem.

De quo bene merearis, vide. Multi ſo-
re, qui accepto beneficio in autoris
abusi ſunt perniciem. Alopus.

Deum ante omnia cole. Idem.

Donum quodcunque dat aliquis, pro-
ba. Anonymus.

Duc cęcũ rectis intectũ suscipe: nautas
Mercibus amissis sparsim miserare
vagantes. Phocylides.

Diues opum cùm sis, mendicis porrige
dextram. Idem.

Diuitijs ne parcas: memento quòd mor-
talis es. Non enim licet apud Pluto-
nem diuitias habere, & pecunias fer-
re. Idem.

Dignum te Deo reddideris, si nullum
facinus eo indignum admiseris. De-
mocritus.

E

E A F A C I T O, quorum non possis pœ-
nitere. Periauder.

Ex ingenuis liberos crea. Idem.

Egressurus domo, tecum expendito,
quid foris agere velis: domum vbi re-
dieris, quid egeris reputato. Cleo-
bulus.

Ex alienis vitijs disce quàm fœda sint.
Anacharsis.

Eos tibi amicos deligito, quorum te
postea non pudeat.

Ex alijs periculum facito, tibi quod ex
vsu fiet. Terentius.

Existim

Existima te maximè decere modestiam, verecundiam, probitatem, temperantiam. Nam his omnis adolescentiæ disciplina continetur. Isocrates.

Ea parato viatica, quæ simul cum naufrago enatent. Aristippus.

Ebrietatem tanquam pellem fuge. Æchylus.

Ea tantùm honesta & pulchra esse ducito, quæ bona sunt: turpia verò quæ mala. Antisthenes.

Eorum quæ non decet, nihil concupiscito. Menedemus.

Exercitationibus corporis firma te nõ ijs quæ robori, sed quæ sanitati conducant. Id assequêris, si desinas laborare, tolerando adhuc labori sufficiens. Isocrates.

Exerce spõtaneis teipsum laboribus, ut adactos quoque perferre queas. Idẽ.

Ede citra satietatem, bibe cum sobrietate. Seneca.

Ebrietatem vita. Idem.

Errori facilè dato veniam. Idem.

Exiguæ si tibi sint res, non tamen sint angustiæ. Ne tua defleas, nec aliena mireris. Idem.

Æquus omnibus esto; seuerior iudicio,

quàm sermone : vitáque , quàm vul-
tu. Idem.

Erga rebellantes audacia , erga subie-
ctos benevolentia utere. Agesilaus.

Et iusta dicere studeto , & eadem facere
ne negligito. Diogenes.

Etiám obliuisci quòd sis , interdum ex-
pedit. Publius.

Etiám atque etiám vide , qui cum res ti-
bi sit. Si in fortiorem dentes acuis ,
non illi , sed tibi nocueris. Æsopus.

Extra publicam viam ne deflectas. Py-
thagoras.

Eodem ore calidum & frigidum ne ef-
flato. Anianus.

Ea perfice , quæ te non postea dolore af-
ficient. Pythagoras.

Ensem accingitor non ad cædem , sed
ad defensionem. Phocylides.

Errata propria , magis quàm aliena re-
prehendito. Democritus.

F

FRUERE esto. Pittacus.

Fer mœrorem & iacturam fortiter.
Palemon.

Fideles existima , non eos qui quicquid
dixeris

dixeris , aut feceris , laudant : sed qui etiam errata & delicta reprehendunt.

Isoocrates.

Familiaritate proba amicos , lege inimicos. Idem.

Facultates quas habes , dilige duas ob causas : vt & magnum aliquod damnum resarcire , & amicis probis laborantibus possis opem ferre : ad reliquum vitæ usum non plus æquo , sed moderatè ista concupisce. Idem.

Faciem reddere nitidam & speciosam non laborabis , sed in actionibus studiisque tuis pulcher esto. Pittacus.

Fuge voluptatem , quæ ferat in posterum damnum. Alexis.

Fortunæ mutationem sustine. Euripides.

Fortis esto voluptatum victor. Democritus.

Fraudulentos adulatorum sermones auersare Philon.

Fortunæ , animi fiduciã , legi naturam , affectibus rationem opponito. Diogenes.

Filias viris elocato ætate virgines , sed prudentia matronas. Cleobulus.

Feras , non culpes , quod vitari non potest

test. Publius.

Fer difficilia , vt facilia leuius feras.

Idem.

Feras quod lædit, vt quod prodest, perferas. Idem.

Fac quæ te non mœstificent. Æsopus.

Familiam ne siueris peccare. Marcus Cato.

Fac ea quæ te non lædant : confydera autem ante opus. Pythagoras.

Fidem in omnibus serua. Phocylides.

Furum ne accipias furtiuum virorum depositum : vtrique enim fures & receptor & furator. Idem.

Fuge discordiam & litem. Idem.

Filiis ne difficilis sis , sed mitis esto.

Idem.

Facere quàm dicere bene , promptior esto. Democritus.

Foro te para. Cato.

Familiam cura. Idem.

Filios corripe. Periander.

Familiæ curam gere. Cleobulus.

Fuge turpia. Chilon.

Fœdera mortales ne sæuo rumpite ferro,

Sed castam seruate fidem. Silius Italicus.

Fuga

Fuga morbum à corpore, inscitiam ab animo, voluptatem à ventre, seditio- nem à ciuitate, dissensionem à do- mo, & à cunctis rebus intemperan- tiam. Pythagoras.

G

GRATIFICARE amico. Sotades.
Gaude cū tibi cōtigerint bona: mo- deratēque cole, si tibi inciderint ma- la: neutrius tamen animi in aliis velis esse manifestus. Absurdum enim est reconditas in domibus opes asserua- re, & cogitationem in propatulo po- sitam circumferre. Isocrates.

H

HOMINEM esse te ipsum submone
semper. Democritus.

Hospites pauperes ne negligas, cū vi-
deris. Anaxagoras.

Homo cū sis, da operam vt iram co-
hibeas. Socrates.

Homo cū sis, id fac semper intelligas
& memineris:

C O G N O S C E T E I P S V M .

Philemon.

Hoc tene,

Hoc tene, aduersis non succumbere, lætis non credere. Seneca.

Helleborum frustra, cùm iam cutis egra tumebit,

Poscentes videas. veniēti occurrite morbo. Persius.

Honestam paupertatem impiis diuitiis longè præfero. Cato.

Hominibus ne magna promittito, sed magna facito. Phocion.

Hominibus placere cupiens, loquere illis iucundissima, præsta autem utilissima. Antalcidas.

Hyrundinem sub eodem tecto ne habeas. Pythagoras.

I

INFORTVNIVM tuum celato, ne voluptate afficias inimicos. Periander.
In speculo teipsum contemplare, & si formosus apparebis, age quæ deceât formam. Sin deformis, quod in facie minus est, id morum pensato pulchritudine. Bias.

Inimicum ne putes amicum. Pittacus.

Inter amicos ne fueris iudex. Idem.

Infortunatum ne irriseris. Idem.

Inimici

Inimicitiam solue. Idem.

Iustè iudicato. Cleobulus.

Inferiorem ne reiicias. Idem.

Iustè rem para. Chilon.

Iracundiæ moderare. Solon.

Ignoscas aliis multa, nihil tibi. Cleobulus.

Ingratus ne esto. Pittacus.

Iniustitiam fugito. Idem.

Iniquos fortunæ casus fortiter perferre consuescito. Cleobulus:

In secundis rebus moderatus esto: in aduersis verò fortis ac prudens. Periander.

In sermone vide ne arcana effutias. Solon.

Immortale odium ne serues, mortalis cum sis. Bias.

Iuuenis cum sis, multa vtilia disce. Menander.

Iuuenis cum sis, audire seniores velis. Pythagoras.

Iusiurandum fuge, etiam si iustè iures. Sostiades.

Improbum virum nunquam tibi facias amicum. Simonides.

In rebus aduersis amicos beneficiis affice.

fice. Anacharsis.

Ita dispensa tempus, quasi & diu victurus, & mox moriturus. Bias.

Impera, sed prius edoctus imperio parere. Solon.

In defunctum maledicta ne congerito. Aesopus.

Iusiurandum si postulabitur, duabus de causis dabis: vel ut temetipsum turpi crimine liberet, vel ut amicos è periculis eripias. pecuniæ verò causa nullius dei numen iures, etiam si liquidò id facere possis: ne aliis periurus, aliis auarus esse videaris. Isocrates.

In vestitu fac ornatum probes, luxum repudies. Habet autem ornatus magnificentiã, luxus redundantiam. Idem. Immortalitatem specta magnitudine animi: mortalitatem, moderato rerum usu. Idem.

In deliberando tardus esto: in exequendo deliberata celer. Idem.

Impera tibi ipsi non minus, quàm & cæteris: idque maximè regium putato, si nullis libidinibus seruias, sed cupiditates magis in potestate habeas, quàm ciues tuos. Idem.

Imagines,
Ayuntamiento de Madrid

Imagines, quæ virtutis tuæ potius, quàm corporis monimenta sint, fac relin-
quas. Idem.

In omnibus tuis factis Regni memeto:
solicitè que caue, ne quid honore isto
indignum designes. Idem.

Inexpertū nihil afirmes: quia nō omne
quod verisimile est, statim verum est:
sicut & sæpius, quod primū incredi-
bile videtur, non continuè est falsum.
Seneca.

Locos si tempus exigit, hos quoque cū
dignitate sapienter gere: vt te nō gra-
uet quispiam, tanquam asperum: nec
contemnat, tanquam vilem. Idem.

Imprudenciam nullius despicias. Idem.

Iustitiam qui quis sectari desideras, pri-
mò Deum time, & eum ama, vt ame-
ris ab eo. Amabilis autem eris Deo,
si in hoc illum imitaberis, vt omni-
bus velis prodesse, nulli nocere. Et
tunc cuncti appellabunt te virum iu-
stum, & omnes te sequentur, vene-
rabuntur, & diligent. Idem.

Iustus vt sis, non solùm non nocebis,
sed etiam nocentes prohibebis. Nam
nulli nocere, non est iustitia, sed alie-
ni ab stinencia. Idem.

Iusurandum refuge, si possis: sin minus,
cum licet. Epictetus.

Impera tibi ipsi. Sotades.

Impera linguæ. Idem.

Iusta faciens, Deum auxiliatorem con-
sequeris. Menander.

Ira moderator. Idem.

Iram rationis insciam refrenare in per-
turbationibus sapientem in primis
oportet. Idem.

Inter epulandum cōsidera duos tibi ex-
cipiendos conuiuas, corpus & animã.
Tum quòd omne in corpus collatū,
statim rursus effluxurum sit: quod
autem in animam, perpetuò seruan-
dum. Epictetus.

In iustè pecunias ne comparato. Euri-
pides.

Ira furor brevis est, animum rege, qui
nisi pareat,

Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce
cātēna. Horatius.

Inter spem curamque, timores inter &
iras,

Omnem crede diem tibi diluxisse supre-
mum. Idem.

In alie

In alienas ædes nec pedes nec oculos
inferto. Zenocrates.

In solitudine te ipsum, in via obuios &
domi parentes diligenter reuerere.
Demetrius Phalereus.

Illud in primis discito, talem humana-
rum rerum circum esse, qui rota-
tus eosdem semper fortunatos esse
non sinit. Crælus.

Inter loquendum manus ne moue-
to: id enim est vecordium. Chi-
lon.

Ita te ipsum comparato, ut optima que-
que facias. Epictetus.

Ita uiuito, ut uiuus sis laudabilis, mor-
tuus autem beatus iudicaris. An-
tagenes.

In conferendis beneficiis ne vincaris
vnquam. Anaxilaus.

In maxima licentia tibi ipsi moderare
& cupiditatibus quasi frenos imponi
to. Antoninus Verus.

Ita mortem contemnito, ut nihilo
secius curam habeas incolumita-
tis. Chilon.

Immortalitatem appetens, iustè piè que
uiuito. Antisthenes.

Q 2

Ita te gere erga patriã , vt erga matrem.
Pythagoras.

Ita cum hominibus omnitépore viuito,
ac si Deus autor omnis boni, ac mali
vltor, præfens noſtras aétiones intue
retur. Athenodorus.

In amicitie vſu ita verſari oportet, vt me
mineris eam ad grauiffimas inimici
tias poſſe conuerti. Bias.

Iniuriam magis quàm incendium extin
guito. Heraclitus.

Id agas , ne quis tuo te merito oderit.
Publius,

Ita amicum habeas, poſſe vt fieri inimi
cum putes. Idem.

Iratum breuiter vites, inimicũ diu. Idẽ.
Iactantiam vitato: ita facilẽ aſſentatorũ
peſtiferũ genus vitaueris. Æſopus.

In ſecundis rebus non efferaris, non ſi
ferox. Nam ſi vultum mutarit fortuna,
vliſcentur quos læſiſti. Idem.

Inter amicos fac habeas diſcrimen. Sunt
enim quidam amici non tui, ſed men
ſæ tuæ , ſed fortunæ tuæ. Quæ quidẽ
fortuna ſimul ac mutata erit , & illi
mutabũtur. Et bene tecum actũ erit,
ſi non inimici fuerint. Idem.

In ſecundis rebus Dei ſis memor, vt in
aduerſis

aduersis reb. præsens sit vocatus. Idē.

In quam domū mercedis gratia te tradas vide. Nonnulli humanissimi sunt heri. Multi etenim hodie eò dementiæ prolabuntur, vt vel seruos infortunio malo & damno libēter mactēt.

Idem.

Ignem gladio ne fodito. Pythagoras.

Ignem igni ne addas. Plutarchus.

Ita fugias, ne præter casam. Terentius.

Intra tuam pelliculam te contine. Porphyrius.

Intra tuum ipsius sinum inspice. Plinius.

In alieno choro pedem ne imposito. Plutarchus.

Iustitiam exerce operæque verbóque. Pythagoras.

L

LAVDATO honesta. Periander.

Liberos institue. Idem.

Litem oderis. Idem.

Largire cum vtilitate. Idem.

Lingua non præcurrat mentem. Pitagoras.

Legibus pare. Idem.

Libros euolue. Cleobulus.

Liberos tibi charissimos erudi. Idem.

Laudatus esto apud omnes. Thales.

Linguam, ventrem, & pudenda cohibe.
Anacharsis.

Libros lege: quos legeris memento.
Cato.

Literas disce. Idem.

Linguam perpetuò compesce: in con-
uiujs verò maximè. Chilon.

Lucrum improbum ne accipere velis vn-
quam. Democritus.

Linguam maximè vbique nitere cohi-
bere. Philippides.

Legibus obtempera. Isocrates.

Legibus regiis cum ipsis obtempera,
tum voluntatem eorum firmissimam
esse legem ducito. Quemadmodum
enim in republica populari degenti
multitudo colenda est: sic eum qui in
imperio regio consedit, regem admi-
rari oportet. Idem.

Latior esto, quoties displices malis: &
malorum de te existimationes par-
uas, ad veram laudationem tibi ascri-
be. Seneca.

Lauda parcè, vitupera parciùs. Nam si-
militer reprehensibilis est nimia lau-
datio

datio. Illa siquidem adulatione, ista
verò malignitate suspecta est. Idem.

Loquacem mulierem tibi ne associato.
Antiphanes.

Leuiter ex merito quicquid patiâre fe-
rendum est.

Quæ venit indignè pœna, dolenda
venit. Ovidius.

Loquere quæ sunt optima: & quæ sunt
honestissima facito. Agesilaus.

Lucrum ne magnifacito. Alcamenes.

Lingux continens esto. Æsopus.

Lingux mentem adhibe: celandum ver-
bum in mente tene. Phocylides.

Lapso redde manum, miserum seruato
virumque. Idem.

M

MAGISTRATVS metue. Periander.
Mortalia cogita. Idem.

Mortuum ne rideto. Idem.

Mortem oppete pro patria. Idem.

Multitudini place. Chilon.

Moribus probatus esto. Idem.

Malos odio prosequitor. Solon.

Multis terribilis, caueto multos. Pe-
riander.

Malorum consuetudinem fugito. Æsopus.

Magistrum metue. Cato.

Mundus esto. Idem.

Maiori cede. Minori parce. Idem.

Miserum ne irriseris. Idem.

Mutuum dato. Cui autem des, videto. Idem.

Meretricem fuge. Idem.

Maledicus ne esto. Idem.

Minorem te non contempseris. Idem.

Memineris iuuenis, quòd aliquando senex eris. Martialis.

Munera iusta & da, & accipe. Demonax.

Mulieri vitam ne credas tuam. Menander.

Mortalis natus cum sis, ne irrideas mortuum. Æschylus.

Mores improbos fuge, & lucrum improbum. Palæmon.

Memento iuuenis cum sis, quòd senex eris aliquando. Hippocratides.

Mediocritatem sectare: auaritiam fuge. Democritus.

Memineris cum fueris diues, pauperes iuuare. Epictetus.

Mores primum, mox eloquentiam di-

Ayuntamiento de Madrid see, quæ

ſce , quæ malè ſine moribus diſcitur.
Plinius Secundus.

Moribus tuis adſit affabilitas, verbis vrbanitas. Eſt autem affabilitatis , obuios ſalutare:urbanitatis, comiter eos appellare. Iſocrates.

Magnificas opes tuas duabus de cauſis: tum vt magnam mulctã ſoluere, tum vt honeſto amico, quem vrgeat infortunium , ſubuenire queas. Quòd autem ad cæteras vitæ rationes attinet, non ſupra modum , ſed mediocriter eas diligit. Præſenti ſtatu contentus eſto : quære tamen res meliores. Idem.

Magiſtratum adeptus , nullius improbi miniſterio in obeundis negotiis vitor. Nam quicquid ille deliquerit , id tibi imputabitur. Idem.

Magis caue reprehensionem quàm periculum. Nam vt vitæ finis improbis hominibus , ſic bonis viris vita cum ignominia formidolosa eſſe debet. Idem.

Magnanimos puta , nõ eos qui maiora ſuſcipiunt, quàm ſuſtinere poſſint : ſed qui & mediocria deſiderant , & quæ aggrediuntur perficere poſſunt. Idem.

Minimè decere puta , cum priuati quidam homines mortem oppetendam censeant , vt post obitum laudentur: reges eas actiones fugere, quæ viuētibus gloriam pariant. Idem.

Meditare de præclaris actionibus loqui: vt assueſcas iis similia sentire, quæ dictitas. Quæ tibi cogitanti optima videbuntur , ea re ipsa perficito. Idem.

Mobilis esto, non leuis: constans, non pertinax. Seneca.

Magnanimus si fueris , nunquam iudicabis tibi contumeliam fieri. De inimico dices, non nocuit mihi, sed animum nocendi habuit: & cum illum in potestate tua habueris, vindictam putabis, iudicare potuisse. Idem.

Maiorem te natu reuerere: iuniorem doce. Socrades.

Mali viri est , imprudenter agere & loqui. Quin ista facito, quæ tibi non in posterum molesta sint. Pythagoras.

Mendacia ne dixeris, sed omnia vera loquaris. Phocylides.

Mendax testimonium fuge , & iusta dicito. Idem.

Malum, etiam si solus fueris, neque di-

xeris neque feceris. Disce autem te-
ipsum multò magis quàm alios reue-
teri. Democritus.

Mortalis existens, mortalia quoq; pas-
surum te expectes. Euripides.

Mortem meditare. Epicurus.

Misce stultitiam consiliis breuem.

Dulce est desipere in loco. Horatius.

Mala dediscito. Socrates.

Memento te esse hominẽ. Simonides.

Mel summo digito, non caua manu gu-
stato. Id est: voluptates quàm parcif-
simè admitte. Dionysius Sophista.

Magistratus cùm sis, ita tuis imperato,
vt pater filiis. Agasicles.

Meticulosus esto, sed aduersus inhone-
sta. Zenophanes.

Multò satius esse putato, humi cuban-
tem viuere, ac bono quietoque ani-
mo esse, quàm perturbatum in aureo
lecto. Phocion.

Mulieri nunquam credas arcana. Æso-
pus.

Morbum morbo ne addito. Euripides.

Maturè fias senex, si diu velis esse senex.
Cato Maior.

Marinus cùm sis, ne velis fieri terrestris.
Anonymus.

(Mendacium

Mendacium si quod in te dicatur, et quo
animo feras. Pythagoras.

Manum ne sanguine polluito. Phocylides.

Mercedem da laboranti: ne preme pauperem. Idem.

Mortalia curato vir optime, quandoquidem tibi quoque est moriendum. Antiphanes.

Maiori studio auribus, quam lingua utere. Demonax.

Medicum atque amicum, eum tibi seligito, non prout fors tulerit omnem, sed ut quisque melior est, atque utilior. Idem.

N

NE cui inuideas. Periander.

Ne tempori credideris. Idem.

Ne quavis de re doleas. Idem.

Ne efferaris gloria. Idem.

Ne prior iniuriam facias. Idem.

Ne loquaris ad gratiam. Idem.

Ne ob diuitias laudaris virum indignum. Bias.

Ne contende cum parentibus, etiam si iusta dixeris. Pittacus.

Ayuntamiento de Madrid **Ne**

- Ne geras imperium , priusquàm parêre didiceris. Idem.
- Ne lingua præcurrat mentem. Idem.
- Ne festinaris loqui. Idem.
- Nosce te ipsum. Idem.
- Ne sis vnquam elatus. Cleobulus.
- Ne te ipsum præcipites in discrimen. Idem.
- Ne cui miniteris, est eñ muliebre. Idē.
- Ne cui inuideas mortalia. Chilon.
- Ne quid suspiceris. Idem.
- Ne fueris onerosus. Idem.
- Nemini inuideto. Solon.
- Ne iurato. Idem.
- Nemini promittito. Thales.
- Ne cui calamitatem suam exprobraris. Pittacus.
- Ne præceps sis ad loquendum. Bias.
- Ne quæras fraude ditescere. Thales.
- Ne lingua præuertito animum. Chilo.
- Neminem irriseris. Cato.
- Nil temerè credideris. Idem.
- Nil mentiri debes. Idem.
- Nihil ex arbitrio virium feceris. Cato.
- Nihil turpis lucri agito gratia.
- Non modò in delinquentes, sed in eos etiam qui peccare gestiant, grauitè animaduertito. Periander.

Nec

Nec veneris, nec tu vini tenearis amore
 Vno nanque modo vina Venúsque
 nocent.

Vt Venus eneruat vires , sic copia Bac-
 chi

Attenuat gressus , debilitátque pe-
 des.

Multa cæcus amor cogit secreta fateri,
 Arcanum demens detegit ebrietas.

Compedibus Venerē, vinclis constrin-
 ge Lyæum

Ne te muneribus lædat vterque suis.

Vina sitim sedent , natis Venus alma
 creandis

Seruiat , hos fines transfiliisse nocet.
 Vergilius.

Ne quid expectes amicos, quod tu age
 re possis. Ennius.

Nitere tibi ipsi gloriam relinquere. Me-
 nander.

Ne insulta infortunato : cōmunis enim
 fortuna est. Aristides.

Nunquam de te ipso infortunatus de-
 speres. Polyænus.

Ne sapias, mortalis cum sis , quæ supra
 Dei voluntatem sunt. Theobulus.

Ne omnia nitatis omnibus credere sem-
 per. Philom.

- Ne properes ditescere , ne citò pauper
 fias. Menander.
- Ne fuge socium in malis constitutum.
 Phocion.
- Nunquam contendas duorum amico-
 rum esse iudex. Idem.
- Nitere amicis non malus esse amicus.
 Lucullus.
- Neque petulantem risum ama , neque
 audacem orationem proba: nam al-
 terum incogitantia est , alterum in-
 fania. Isocrates.
- Ne te pigeat longam ire viam ad eos,
 qui se aliquid utile docere profiten-
 tur. Cùm enim mercatores rei fami-
 liaris augendæ gratia tanta maria
 transeant: turpe fuerit , adolescentes
 excolendi ingenij causa nec terre-
 stre iter velle suscipere. Idem.
- Ne sæpius eosdem iidem de rebus, ne-
 que verbosius alloquare. Est enim re-
 rum omnium satietas. Idem.
- Ne cui arcana tua credas , nisi res illas
 taceri æquè expediat & illis audien-
 tibus, & tibi dicenti. Idem.
- Neque cum damno fidem amicorum
 explorare , neque sodalium animos
 ignorare velis , cuius rei commodis-

suma erit ratio , si egere te simularis, cum non eges. In consilium item eos adhibeto de rebus quas vulgari nihil refert, perinde ac si arcanæ sint. Nam & deceptus , nihil detrimenti capies: & voti compos factus, mores eorum habebis perspectiores. Idem.

Non minus turpe ducas superari beneficiis amicorum , quàm vinci maleficiis inimicorum. Idem.

Nemini calamitatem exprobres : nam fortuna communis est: futurâq; provideri non possunt. Idem.

Nullius improbi negotij vel adiutor , vel patronus esse velis. Nam & ipse talia putaberis agere, qualia perpetrata à cæteris defendes.

Neminem eorum qui lucris iniustis ditescunt, æmulare : sed eos pluris facito , qui in iustitiæ studio incommodis afficiuntur. Nam iusti , si nulla re alia iniustis præstant, spe certè bona sunt superiores. Idem.

Nihil rerum humanarum esse firmum existima. Sic enim fiet, ut nec in rebus secundis lætitia exultes , nec in aduersis consterneris. Idem.

Nihil per iracundiã agito: sed iram cum

- tempus postulabit, simulato. Idem.
- Noli de rebus quibus vis contendere, sed de ijs duntaxat, quarum victoria tibi profutura est. Idem.
- Nullam familiaritatem temere, aut sine ratione contrahe: sed ijs gaudere cōgressibus assuesce, qui te & sapientia augeant, & virtutis apud alios opinione. Idem.
- Noli putare, alijs viuendum esse moderatè, regibus perturbatè, sed tua temperantia fac alijs exemplo sit: nec ignores totius ciuitatis mores ad exemplum magistratum confirmari. Idem.
- Ne admittas, vt natura tua simul vniuersa intereat: sed cùm corpus mortale tibi contigerit, animus immortalis, conare immortalè animi tui memoriam relinquere. Idem.
- Nunquam in re quapiam dicas, perdidisti hoc, sed reddidisti: Puer obiit, redditus est: Ager creptus, nōne & hic redditus est? Epictetus.
- Neque quicquam vnquam humile cogitabis, neque quicquam cupies nimis. Idem.
- Nunquam autem turpe quid commit-

tes, vel cum alio, vel solus, sed omnium maximè teipsum reuerere. Pythagoras.

Nemo tibi neque verbis, neque factis imponat, vt facias, dicásve, quod tibi non consultissimum sit. Quin facito quæ tibi nō obsint, & rationem ante factum inito. Idem.

Neque somnum mollibus in oculis suscipe; antequam diurnorum operum ter vnumquodque percurras: Quo transgressus sum? quid feci? quod mihi decens perfectum non est? Incipiens à primo, percurre, & quæ postea. Mala quidem operatus dole, bona verò lætare. Hæc labora, hæc meditare: hæc oportet cupere te: hæc te diuinæ virtutis ad vestigia ponent. Idem.

Nihil illorum age, quæ ignoras: sed discere quæcunque oportet. Sic enim iucundissimè viues. Idem.

Ne tabulis & picturis domum tuam circumdanda, sed temperantia ipsam depinge. Illud enim alienum est, & oculorū modo iucunda præstigiatio. Hoc verò indelebilis æternusque domui ornatus existit. Epictetus.

Ayuntamiento de Madrid **Noli**

Noli aliam occultare in corde sententiã,
& aliam proferre. Phocylides.

Ne tute teipsum ob rem leuem iracundo
dum exhibeas. Epicharmus.

Ne malum malo medicare. Herodotus.

Nullum tibi tempus ociosum elabatur.

Hipponax.

Noli inuidere fortunatis, ne videre ma-
lus. Chares.

Ne cum regibus cõtenderis. Euripides.

Ne magis alios homines reuerere quã
teipsum: neq; magis delinquas, si ne-
mo resciturus sit, quã si omnes ho-
mines. Sed teipsum maximè verearis,
& hanc animo tuo legẽ constituas, vt
nihil absurdũ cõmittat. Democritus.

Ne respexeris ad falsas vulgi opiniones,
sed veritatis rationem omnibus præ-
fero. Sopater.

Nuptias frugales & æquales opibus ce-
lebrato. Chilo.

Ne coloribus ornare corpus velis, sed
potius animum factis & moribus sin-
ceris. Antiphanes.

Neque procliuis ad risum, neque tristis
esto. Naumaches.

Ne nimiũ seuerus & grauis esto, erga in-
feliciter agẽtes, homo cũ sis. Eurip.

R. 2

Ne sis miser ante tempus. Seneca.

Noli mala tua facere tibi ipsi grauiora,
& te querelis onerare, leuis est dolor,
si nihil illi opinio adiecerit. Idem.

Nunquam te fallant animi sub vulpe la-
tentes. Horatius.

Nec tua laudabis studia, nec aliena re-
prehendes.. Idem.

Nec citò credideris, quãtum citò cre-
dere lædat.

Exemplum vobis non leue Procris
erit. Ouidius.

Néue puellarum lachrymis moueare ca-
ueto,

Vt flerét, oculos erudiere suos. Idé.

Ne fræna animo permitte caléti.

Da spacium, leuémque morã: mala cun-
cta ministrat impetus. Stautus.

Nolo ego cum improbis te viris, gnate
mi, neque in via, neque in foro vllum
sermonem exequi. Plautus.

Nemo confidat nimium secundis.

Nemo desperet meliora lapsis.

Miscet hæc illis, prohibétque Clotho.

Stare fortunam, rotat omne fatum.

Seneca.

Ne possessioni augédæ studeas, sed mi-
nuendæ cupiditati. Plato.

Nihil

Nihil turpius ignavia, nihil bellica virtute pulchrius ducito. Anonymus.

Non manus tantum verum & oculos contineto. Isocrates.

Non solum manus, sed & linguam habeto continentem. Pericles.

Ne quid in convivio præter decorum vel facias vel dicas: à iurgiis autem & obscenitate præsertim te tempore. Sertorius.

Ne verba per iram proferto, sed verbis iram compescito. Aristippus.

Nullam iustitiæ anteponito utilitatem. Demosthenes.

Ne nimium cupias. Chilo.

Nullius gratiam legibus aut iustitiæ præponito. Simonides.

Non videri, sed esse vir optimus stude. Aeschylus.

Nullum tempore preciosiorem sumptum esse puta. Theophrastus.

Ne eos tibi fideles putes, quos pecunia corrueris. Philippus Macedonum rex.

Neque de præteritis postea, neque de futuris antea curam suscipito. Id enim animi bene constituti signum est, & hilare cogitationis argumentum.

Aristippus.

Noli ditari nequiter. Thales Milesius.

Nil proprium ducas, quod mutari possit. Publius.

Noli quibusvis habere fidem: & consilium quod ab alijs acceperis, fac inspicias. Multi enim cōsulti, nō suis consultoribus, sed sibi cōsulunt. Æsopus.

Nullum reprehenderis vitij, cuius ipse vitiosus reprehendi. Anianus.

Ne pudeat te semper discere meliora. Æsopus.

Ne gustaris quibus nigra est cauda. Pythagoras.

Ne cuius porrigas dextram. Idem.

Ne malorum memineris. Thrasibulus.

Ne quid sublime loquaris. Theognis.

Ne quid tunc, cum res maximè fuerint secundæ. Philemon.

Neque cecum ducem, neque amentem consultorem adhibeto. Pindarus.

Nec nullis sis amicus, neque multis. Hesiodus.

Ne præceptis fueris ad iurandum. Tryphon.

Ne expende præter tempus, tanquam bonorum nescius: neque illiberalis sis: mensura omnibus in rebus optima. Pythagoras.

Ne ditare

Ne ditare iniustè, sed ex iustis vive.
Phocylides.

Ne peierato, neque inscianter, neque
sponte. Idem.

Ne iniustum fácias: facientem iniusta
coerce. Idem.

Nunc inopi tribue, & ne dic, cras hucce
redito.

Elargire manu larga, miseratus egenti.
Idem.

Ne sis ad pugnam præceps, compesce
furorem. Idem.

Ne citius crede, quàm verè videris fi-
nem. Idem.

Ne populo fidas, variorum est bellua
morum:

Non magis aut ignis poterit, quàm aut
vnda teneri. Idem.

Ne tumulum mortuorum reso dias. Idé.

Neque malis doleas, neque exultes gau-
dio. Idem.

Ne maneat cœlebs, ne ignominis pe-
reas.

Da aliquid naturæ & ipse: gigne verò
rursus sicut genitus es. Idem.

Ne detrectes in re exigua hominibus
gratificari: videberis enim in rebus
magnis, idem aliquando agere. Epi-
curus.

Omnibus placeto. Periander.

Oculis moderare. Idem.

Omnibus teipsum præbe. Idem.

Opportunitatem expectato. Idem.

Oderis calumnias. Chilo.

Opes eiusmodi tibi para, quæ naui fracta simul cum domicilio enatent.
Aristippus.

Orationem blandam, mellitum laqueum existimato. Diogenes.

Optima quæque ad imitandum tibi proponito. Plinius Secundus.

Ostenta magnificentiam nulla re magni sumptus, statimque peritura: sed tum ijs rebus quas iam diximus, tum pulchritudine possessionum, tum beneficentia in amicos. Nam quæ hoc modo insumpseris, ea & tibi manebunt, & posteris tuis plures commoditates allatura sunt, quàm pecuniæ profusiones. Isocrates.

Optimum est seruare modum: sed quoniam is facile cognosci non potest, malis citra resistere, quàm ultra progredi. Mediocritatis enim vis, magis in eo quod parum, quàm in eo quod

nimum

nimum est, cernitur. Idem.

Operam cum primis dabis, vt & te & urbem in tuto colloques: sed si periculum adeundū fuerit, honestè mori, quàm turpiter viuere præoptabis. Idem.

Ob nullam alienam excellentiam te efferas. Epicætetus.

O puer tace: multa continet bona silentium. Sophocles.

Ocyus ite viri, & nascentem extinguite flammam, Ne serè redeant post aucta pericula curæ. Silius Italicus.

Officiositate reddēda ne sis negligens, neque acerbus exactor appareas. Seneca.

Opta quod coram bonis & honestis optari potest. Idem.

Omnibus precantibus præter quàm tibi ipsi ignoscito. M. Cato.

Obiurgauerit te meritò aliquis, scito quia prodesse voluit. Seneca.

Opiniones tuæ sint iudicia. Idem.

Optima quidem optato, sed quæcūque inciderint ferto. Alex. Mameæ filius.

Omnia ijs ne credito, qui se amicos esse venditant. Epicurus.

Opa oia maturè cōficias face. M. Cato.

R S

- Oculis magis quàm auribus fidem habeto. Herodotus.
- Observato modum, nam omnibus in rebus illud
- Optimum erit, si quis tempus spectaverit aptum. Hesiodus.
- Officiũ ne collocaris in inuitũ. Aristides
- Omnibus iusta tribue, neque iudicium in gratiam trahe. Phocylides.
- Oib' adde modũ, verbis, potũq; cib'q;
Cum primis mensura bona est, transgressus iniquus. Idem.
- Operare laboras, vt ex proprijs viuas. Idẽ.
- Obletamenta admittito, non quidem omnia, sed quæ honestati sunt coniuncta. Democritus.

P

- P** I E T A T E M sectare. Periander.
- Probrum fugito. Idem.
- Principibus cede. Idem.
- Parcito tanquam immortalis. Idem.
- Prius intellige, & deinde ad opus accede. Bias.
- Persuasionem cape, non vi. Idem.
- Parentes reuerere. Pittacus.
- Parentes patientia vince. Cleobulus.
- Principem honora. Thales.

- Pacem dilige. Idem.
- Præcipuam disciplinam putato, dedisce
re mala. Antisthenes.
- Parentes ama. Cato.
- Pugna pro patria. Idem.
- Patere legem quam ipse tuleris. Idem.
- Pauca in conuiuio loquere. Idem.
- Probitatem iureiurando certiozem pu-
tato. Solon.
- Principi consule non dulciora, sed opti-
ma. Idem.
- Præclara studiose meditare. Idem.
- Pudicitiam ama. Pittacus.
- Prudentiam dilige. Idem.
- Priusquàm incipias consulto, & vbi con-
sulueris, maturè facto opus est. Sa-
lustius.
- Percontatoré fugito : nam garrulus idé
est. Horatius.
- Principiis obsta, sero medicina paratur.
Cùm mala per longas cõualuere mo-
ras. Ouidius.
- Propone tibi ad imitandum bonum vi-
rum & temperatum. Bion.
- Parentes cole, & amicos beneficiis affi-
cito. Menander.
- Peregrinus cùm sis, pacatus esto, & be-
ne tecum agetur. Democritus.

Parentes honora. Isocrates.

Præstare puta audivisse multa, quàm pecuniæ multum coegisse. nam hæc facile amittitur, illa nunquã deserunt. Solius enim possessio sapientiæ est immortalis, Idem.

Præsenti statu contentus esto: quære tamen res meliores. Idem.

Publicis à functionibus discede nõ locupletior, sed laudatior. Laus enim multitudinis magnis opibus est præferenda. Idem.

Paupertatem cum iustitia coniunctam, opibus malè partis anteposito. Nam iustitia pecunijs eò præstantior est, quòd hæ viuentibus tantùm profunt, illa verò etiam post obitum gloriam parit: & hæ quidem vel perditis hominibus cõtingunt, illam autè improbi cõsequi nullo modo possunt. Idem.

Primos honores cõiunctissimis, verissimos benevolentissimis defert. Idem.

Per omnẽ ætatẽ tantã veritatis præserto reuerentiam, vt plus habeatur fidei tuæ affirmationi, quàm aliorũ deierationi. Idem.

Potestatẽ da prudentibus, liberè dicẽdi sententiã: vt si qb. de reb. dubitas præstò

sunt qui

sint qui illas vnà tecum examinent.

Discerne eos qui arte assentantur, ab illis qui ex beneuolentia te colunt: ne improbi meliore cōditione sint, quā boni viri. Idem.

Præstare puta liberis tuis honestam famam, quàm magnas opes relinquere. nam hæ mortales sunt, illa immortalis: fama pecuniæ quæri possunt, emi pecuniis fama non potest. opes etiã improbis contingunt: gloriam verò parare non possunt, nisi virtute præstantes. Idem.

Persuasum habe, bonum consiliarium vtilissimam, & rege omnium dignissimam esse possessionem. Idem.

Prudens si esse cupis, in futurum prospectum intende: & quæ animo tuo contingere possunt, cūcta propone. Nihil tibi subitum sit, totum antè conspicias. Nam qui prudens est, non dicit, Ego non putavi hoc fieri: quia non dubitat, sed expectat: non suspicatur, sed cauet. Seneca.

Prudentiam ergo quisquis sequi desideras, rectè per rationē viuas, & omnia prius existimes atque perpendas: & dignitatem rebus, non ex opinione multorū,

multorum, sed natura earundem constituas. Idem.

Promittas cum consideratione: sed plenius, quàm promiseris, præsta. Idem.

Placeas non multis: sed quibus placeas, cogita. Idem.

Paruo redime desideria tua. Id quære, quod inuenire possis. Idem.

Pauper nunquam eris, si ad naturam viuas. Si alicui sua non videntur amplissima, si totius mundi dominus sit, miser est. Qui cum paupertate bene conuenit, diues iudicetur. Desideria tua paruo redime: quia hoc tantum curare debes, vt ea desinant: atque ita quasi ad exemplar diuinum compositus, à corpore ad spiritum, quantum potest abducere te festina. Idem.

Pares tibi omnes facies, sic inferiores non contemnes, superiores rectè viuendo non metues. Idem.

Pietatis erga deos id maximū esse scito, vt de ipsis bene sentias, putésque & eos esse, benéq; ac rectè gubernare. Tum vt ita te cōpares, parère eis, atque omnibus cedere quæ fiant, neque inuitū sequi quasi omnia ex optimo consilio efficiantur. Hoc enim pacto

neq; deos vnquam culpabis , neque inculabis, quasi neglectus. Epictetus.

Peruasum habeas , tuas non esse facultates, quas non conclusas animo geras. Pythagoras.

Pro iusto etiam vinci sustine. Socrades.

Peccans pœnitundine afficiaris. Idem.

Parentes in primis honoribus afficias. Philemon.

Parentes amato quàm constantissimè. Chæremon.

Parce vitæ tuæ , ne ipsam animi affectibus edas. Pythagoras.

Propter morientes ne tristeris: est enim necessariū: sed propter turpiter è vita discedentes. Polyænus.

Potius eos tecum versaturos elige , qui te venerentur & ament, quàm qui timeant. Pythagoras.

Parcè tua vttere potestate , quo semper ea uti possis. Cato senior.

Peregrinis & egentibus alimoniam ministrato. Democritus.

Præsentem nec vituperato, nec laudato. Polyænus.

Postremum vitæ diem tibi semper instare propone. Musonius.

Parentibus obedito , sed honestum iu-

- stúmque imperantibus. Idem
 Princeps cum sis, non mollicie deliciis
 ve, sed temperantia ac fortitudine pri
 uatis hominibus antecellere studeto
 Agesilaus.
- Potentiori ne resistas, sed huic cedendo
 & ferendo vincas. Anianus.
- Promissis magnificis ne semper credito.
 Idem.
- Periculú ne temerè subeas. Epicharm⁹.
- Primum deum cole, deinde autem tuos
 parentes. Phocylides.
- Pauperem ne repelle: iniustè ne iudices
 personam. Si tu malè iudicaueris, te
 deus postea iudicabit. Idem.
- Præteritis malis cor ne cõsumito. Quod
 enim factum est, infectum feri nõ po
 test. Idem.
- Peregrinis & egentibus ex iis quæ sup
 petunt ministra alimoniam. Equidem
 quisquis indigenti victum negat, is
 neque ab alio quicquam accipiet, dũ
 egerit. Democritus.

QUICQUID promiseris. facito. Pe
 riander.

Quod iustum est, imitare. Idem.

Quæ facturus es, ea ne prædixeris: fru
 stratus

stratus enim rideberis. Pittacus.

Quæ feceris parentibus , eadem à liberis expecta. Idem.

Quæ fieri non possunt , caue concupiscas. Idem.

Quod oderis , alteri ne feceris. Cleob.

Quod adest,boni consulito. Thales.

Quantò plus liceat , tam libeat minus. Cleobulus.

Quod facturus eris , dicere sustuleris. Thales.

Quæ in aliis dānes,ipse ne feceris. Idē.

Qualem gratiā retuleris parētibus tuis, talem expecta à liberis tuis. Idem.

Quod præclarū est,accuratè agito.Solō

Quæ fieri non possunt,ne tentes. Chilo Lacedæmonius.

Quæ nō deposueris,ne tollito. Solon.

Quod ferendum est,feras. Minue iram. Terentius.

Quicquid boni feceris , id Deoꝝ acceptum referas. Bias.

Quodcunque pollicitus fueris , serua. Periander.

Quod malè fers , adsuesce, feres : bene multa vetustas lenit. Ovidius,

Quid de quoque viro, & cui dicas, sæpe videto. Horatius.

Quæ factu sunt turpia, ne dictu quidem decora esse puta. Isocrates.

Quicquid egeris, palam fore omnibus credito. Etsi enim quidpiam in præsentia celaris, post tamen innotescet. Idem.

Quæ scis, diligentia tuere: quæ non didicisti, artium cognitione adiunge. Nec enim minus turpe est vtilem orationem cum audieris, non discere, quam si boni quippiam detur ab amicis, non accipere. Idem.

Quicquid in vita otii dabitur, id audientia doctrinae studio consumito. Sic enim futurum est, ut quæ magnis alii laboribus inuenere, tu facile perdiscas. Idem.

Quemadmodum improbis diffidendum, sic bonis habendam esse fidem ducito. Idem.

Quibus de rebus apertè profiteri verberis, & tamen cum amicis aliquibus communicare cupies, sic orationem instituito, quasi res aliena sit. Nam eo pacto, & quid ipsi censeant, cognoscas, nec te ipse prodes. Idem.

Quum ab aliquo consilium in tuis negotiis expetes, considerabis in primis, quomodo res suas ipse administrarit.

stratit. Nam qui suis rebus malè consuluit, nunquam de alienis melius de- liberabit. Idem.

Quicquid dicturus es prius cum animo tuo reputa: multi enim sunt quorum cogitationi lingua anteuertat. Idem.

Quæ tuis liberis præciperes, ea ipse facere ne graueris. Idem.

Quicquid aggressurus es, eius initium primò, tum quid deinceps sequatur, considera: atque ita rem aggrediare. Id si non feceris, nunquam ipsam prò ptè aggredieris, nihil eorum cogitās, quæ futura sunt: postmodũ verò cum quædam apparebunt turpia, pudore afficeris. Epictetus.

Quod ad corpus attinet ad purum vsq; vsum sume, velut cibum, potum, vestem, domum. Quod autem ad gulam aut delicias pertinet, penitus circumscribe. Idem.

Quæ nefas est facere, nec suspectus habearis, quasi facias. Pythagoras.

Quale sit id quod amas, celeri circumspicente mente

Et tua læsuro subtrahere colla iugo.

Ouidius.

Quoties necesse est fallere, aut falli à

suis, patiare potius ipse, quàm facias
scelus. Seneca.

Quid sit futurum cras, fuge quærere, &
Quem sors dierum cunque dabit, lucro
Appone. Horatius

Quencunque miserum videris, hominẽ
scias. Seneca.

Quò maior fueris, hoc magis laborato.
Maximinus.

Quum fueris iratus, ne quid dixeris, fe-
cerisve, priusquàm Græcarum lite-
rarum vigintiquatuor nomina apud
te recensueris. Athenodorus.

Quñ licet fugere, ne quæras litẽ. Pericl.

Quàm minimum loquens plurima au-
dito. Demonax.

Qui bonus est, ab eo bona discito.
Theagnis.

Qui cum certes, etiam atque etiam vide.
Nã etsi tu fortis es, est forsã alius te
fortior. Aut si non fortior, certè calli-
dior, vt consilio suo tuum vincat ro-
bur. Anianus.

Quod non es, non te esse simules : non
doctum, cum sis indoctus, non diui-
tem non nobilem, cum sis pauper &
ignobilis, te iactes. vero enim com-
petto, rideberis. Idem.

Quæ vncis
Ayuntamiento de Madrid

Quæ vncis sunt vnguibus, ne nutrias.
Pythagoras.

Quæ tibi donauit Deus, ex his subleua
egentes. Phocylides.

Quanquam citra Dei culpam mala acci-
dant, non tamen sine illo calamitatē
nobis immitti arbitreris. Theo-
pompus.

R

Responde in tempore. Periander.

Res amici diliges, vt perinde serues vt
tuas. Cleobulus.

Rem tuam custodi. Cato.

Rebus secundis ne efferaris, aduersis ne
deiciaris. Cleobulus.

Rationi pareto. Aesopus.

Regium esse putato male audire, cū
ipse bene feceris. Antisthenes.

Reprime iracundiam, atque ad te redi.
Terentius.

Relictis certis, ne persequare incerta.
Menander.

Regum mores imitare, & eorum æmu-
lare studia, vt eos præbare & sectari
videaris. vnde fiet, vt & apud multitu-
dinem gloria floreas, & illorum be-
neuolentiam erga te confirmes. Iso-
crates.

Religionem eam serua, quam à maioribus accepisti: sed id pulcherrimum sacrificium, & cultum esse maximū existima, si ipse te quàm optimū & iustissimum præbeas. Maior enim spes est, Deos immortales talium vota audituros, quàm eorum, qui multas victimas prosternunt. Idem.

Rumoribus, criminibus, suspicionibus, minime credulus sis: sed potius malis qui per speciem simplicitatis ad nocendum aliquibus surrexerint, honorem furripientes, contrarius sis: ad iram tardus, ad misericordiam pronus. Seneca.

Risus neq; multus sit, neque ob multa, neque solutus. Epictetus.

Reuerere te ipsum, & non erubescas coram aliis. Theophrastus.

Rebus in angustiis animosus, atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secūdo
Turgida vela. Horatius.

Respice quod non es: tollat sua munera cerdo.

Tecum habita, & noris quàm sit tibi
curta supellex. Persius.

Rem pub

Rem publicam vt ciuis optimus diligito. Plinius Secundus.

Rationem cupiditatum dominam constituito. Demosthenes.

Regem honora. Æsopus.

Rapacitatem fugito. Tryphon.

Rosam quæ præterierit, ne quæras iterum. Anaxilaus.

Rusticanum oratorem ne contempseris. Diogenianus.

Rebus principio parce tuis, ne in fine labores. Phocylides.

Rebus prosperè cedentibus, suspecta tibi semper sit aduersitas.

Annus etenim vnus quatuor constat partibus. Vnicum temporis momentum variam secum affert rerum mutationem. Gerontius.

S

S V P P L I C I B V S misericors esto. Periander.

Sapientum vtere consuetudine. Idem.

Spes foue. Idem.

Seniorem reuerere. Idem.

Sperato tanquam mortalis, partito tanquam immortalis. Idem.

Suspicionem abiicito. Cleobulus.

Sapientia utere. Chilon.

Similis tui sis. Thales.

Sufurronem ex ædibus eiice. Idem.

Satius esse puta *ἔἰς κόρακας*, ἢ *ἔἰς νόλακας*,
id est, in coruos, quàm in adulatores incidere. Illi mortuum exedunt, hi viuum etiam. Antisthenes.

Saluta libenter. Cato.

Si fortuna iuuat, caueto tolli. Si fortuna tonat, caueto mergi. Periander.

Senectutē honora: senescimus etenim omnes.

Sperne voluptates, nocet empta dolore voluptas. Horatius.

Semper tu hoc facito cogites: Id optimum esse, tute vt sis optimus: si id ne quiueris, saltem vt optimis sis proximus. Plautus.

Si vitate velis acerba quædam

Et tristes animi cauere casus:

Nulli te facias nimis sodalem.

Gaudebis minus, & minus dolebis.

Martialis.

Summum crede nefas, animum præferre pudori

re pudori,

Et propter vitam viuēdi perdere cau-
sas. Iuuenalis.

Sapienti à viro accipe consilium. Me-
nander.

Spera te colentem parētes , prosperum
rerum successum habiturum. Palæ-
mon.

Semper quod tristitiam inferat , eiice ē
vita. Sostiades.

Sis ad iram non celer , sed tardus. De-
mocritus.

Si quicquam turpe admiseris , nūquam
sperato clam fore. Nam vt alios id ce-
les, at ipse tibi eris conscius. Isocra-
tes.

Sic autem rectissimè tractabis amicos,
si non expectes dum te rogent: sed
vltro, cum tempus postulat, eis opem
feras. Idem.

Sic te parato , vt aliis plus possis : & æ-
quo tamen iure cum cæteris viuito,
vt te iustitiam colere appareat , non
ex imbecillitate, sed propter æquita-
tem. Idem.

Summo studio elabora, vt in tuto viue-
re queas: sed si quando tempus inci-
derit, vt pericula sint adeunda: inco-

lumis è bello euadere stude cum laude & gloria, non cum infamia & dedecore. Nam fatum omnes quasi capitis condemnauit: honeste autem mortem oppetere, Natura peculiare præstantium virorum munus esse voluit. Idem.

Si fortè ita ceciderit, vt re aliqua leuiore gaudeas, dissimula: sed rerum maximarum studium ostenta. Idem.

Sapientes existima, non eos qui de rebus minutis curiosè rixantur, sed qui de maximis rebus egregie dicunt: nec eos qui aliis felicitatem pollicentur, cum ipsi multarum rerum inopia laborent: sed eos qui etsi mediocria de se profitètur tamen & negocia dextre obire, & inter homines versari commodè possunt: nec in vitæ mutationibus perturbantur, sed pulchrè moderatèq; ferre tam secundas res, quàm aduersas didicerunt. Idem.

Sermo tuus non sit inanis, sed aut suadeat aut moneat, aut consoletur, aut præcipiat. Seneca.

Studio tuo semper adsit alterna requies. Non semper in actu sis, sed interdum animo tuo requiem dato. Et requies

Ayuntamiento de Madrid ^{illa}

illa plena sit sapientiæ , studij , & cogitationis bonæ. Idem.

Sermones vtilis , magis quàm facetos & affabiles ama: & rectos potius quàm facundos. Idem.

Scurrilitas tibi non sit , sed grata urbanitas. Idem.

Sales tui sint sine dente , ioci sine vilitate , risus sine cachinno , vox sine clamore , incessus sine tumultu , quies sine desidia. Et cum ab aliis luditur , tu sancti aliquid , honestique tractabis. Idem.

Sermonis esto rari , loquentium patiens auditor : seuerus ac serius , sed hilares non aspernans. Idem.

Sufurro neminem appetas , neminem suffodias , palam aggredere palmam : nec gere conflictum , nisi prius indixeris. Nam fraudes & doli imbecillum decent. Idem.

Sapientiæ sis cupidus & docilis. Idem.

Silentium sit plurimum. Loquere necessaria , & paucis , & rarò. Epictetus.

Si quis ad te deferat : Ille de te malè dicit : ne excusa quæ dicantur , sed responde : Ignorat ille & alia , quæ mihi
adsunt

adsunt mala: alio qui non sola hæc diceret. Idem.

Superior his rebus esse assuesce: ventre quidem ante omnia, & somno, & libidine, & iracundia. Pythagoras.

Si cupis bene audire, disce bene dicere. Doctus autem bene loqui, conare re ætè agere: atque sic perfrueris bona fama. Epictetus.

Semper assiduus esto, & quemadmodum qui scalas cõscendere cœperint, non prius desistunt ab ascensu, quàm supremum attigerint gradum: sic & tu in bonis semper altius scandendo affectus sis. Agaperus.

Sapientiam ne iacta, neque vires, neque diuitias. Vnus est deus sapiens, potes, & omnifariam diues. Phocylides.

Sic vitam institue, tanquam & parum & multum victurus temporis. Bias.

Simul cum potentia mansuetudinè serua, vt non timendus, sed reuerentia dignus videaris illis, qui in te incidant. Philonides.

Sustine & abstine. Epictetus.

Sic viue cum hominibus tanquam Deus videat: sic loquere cum deo, tanquam homines audiant. Seneca.

Sic facies quæcunque facias , tanquam spectet aliquis. Omnia mala nobis solitudo persuadet. Idem.

Si honesta sunt quæ facias, omnes sciât: si turpia , quid refert neminem scire, cum tu scias. O te miserum , si contemnis hunc testem. Idem.

Sis pius in primis. nam cū vincamur in omni

Munere, sola deos æquat clementia nobis. Claudianus.

Sit procul omne nefas. Ut ameris, amabilis esto. Ovidius.

Sic certe viuendum est, tanquam in conspectu viuamus: sic cogitandum, tanquam aliquis in pectus intimum prospicere possit , & potest. Quid enim prodest ab homine aliquid esse secretum? Nihil Deo clausum est. Interest animis nostris, & cogitationibus mediis interuenit. Seneca.

Si bene quid facias, facias cito. nam cito factum.

Gratum erit: ingratum gratia tarda facit. Aufonius.

Scripta caue relegas blandæ seruata puellæ.

Constantes animos scripta relecta mouent

mouent.

Omnia pone feros, quamuis inuitus, in ignes,

Et dic, ardoris sit rogos iste mei. Ouidius.

Satius esse putato incidere in coruos, quàm in parasitos.

Hi enim uiuentis animum corrumpunt: illi solum mortui corpus. Antisthenes.

Studeto huiusmodi parare tibi opes, quæ naufragio non pereant, sed simul cum possidente enatent. Aristippus.

Si facultas adest aliis gratificandi, ne differas. nosti enim quàm mutabilis sit rerum omnium status. Democritus.

Stude amicos donis retinere, & inimicos beneficiis amicos reddere. Alexander Magnus.

Summo adnitere studio, ne temere uerba parum decentia tibi elabantur. Apollonius.

Seria negotia non in conuiuio uolento, nec quouis loco, nec præsentibus omnibus tractato. Anonymus.

Si quid rectè curatū uelis, alteri ne mandes

des, sed ipse curato. Anianus.

Stateram ne trásgrediaris. Pythagoras.

Salem & mensam ne prætereas. Id est,
ne violes amicitia: iura. Idem.

Sint inter ciues equales aduenç honore.
Nam paupertatem latè sentimus &
omnes.

Et regio haud firmam sedem morta-
libus offert. Phocylides.

Seruo ordinata tribuas, vt tibi placeat.
Idem.

Somno ne licentius indulgeto, quàm
par est. Æschines.

Si bene mereri de aliquo voles, citissi-
mè aliquod in illum beneficium con-
feras. Mora enim ingratum redditur,
& parum amabile quicquid dederis.
Democritus.

T

TEMPUSVM ne negligas. Periander.
Temperantiam exerce. Chilon.

Tempori parce. Idem

Turpia fuge. Idem.

Tutiorẽ quouis muro, fratrum con-
cordiam putato. Antisthenes.

Tu te consule. Aut: Tutò consule.
Cato.

Trocho lude. Aleas fuge. Cato.

Tacere noli, vbi non oportet. Cicero.

Tu ne cede malis, sed contrà auden-
tior ito. Vergilius.

Tu quancunque deus tibi fortunauerit
horam,

Grata sume manu. Horatius.

Tolle moras, semper nocuit differre pa-
ratis. Lucanus.

Turpe nil fac, neque disce. Menander.

Te latiturum semper ne putes, impro-
bus cum sis. Idem.

Tu pauper effectus, diuitibus ne inuide
to. Sertorius.

Talem erga parentes tuos te præbe,
quales in te liberos esse tuos optares
Isocrates.

Tardè amicitiam contrahe, contractâ
seruare perpetuò stude. Nam subinde
mutare familiaritates, æquè turpe est
atque amicum habere neminè. Idem.

Testimonium veritati, nō amicitiaē red-
das. Seneca.

Temperantiam exerce: & factis obscæ-
nis abstine.

Moderatè cibum potúmque sumas,
loquarísque. Phocylides.

Tristia semper à vita repelle. Menander.

Ayuntamiento de Madrid

Tu

Tu autem quod æquissimum est spera,
& ad id quod iniquissimum est, te pa-
ra. Seneca.

Tu semper amoris

Sis memor, & chari comitis ne abscedat
imago. Valerius Flaccus.

Te ipsum

Concute num tibi quid vitiorum in-
seuerit olim

Natura, aut etiam consuetudo ma-
la: nanque

Neglectis vrenda filix innascitur a-
gris. Horatius,

Tu licet extremos latè dominere per
Indos,

Te Medus, te mollis Arabs, te Seres
adorent:

Si metuis, si praua cupis, si ducris
ira,

Seruitij patiere iugum, tolerabis ma-
gnas

Interius leges. tunc omnia iura te-
nebis,

Cùm poteris rex esse tui. Claudianus

Talis esse studeto, qualis haberi velis.
Socrates.

Tria hæc in omni vita tibi parato: vt in
animo scilicet prudentiam, in lingua

silentium, & in vultu verecundiam habeas. Idem.

Tum demum silentium abrumpito, cū ea loqui poteris, quæ sunt indigna silentio. Cato Uticensis.

Tempus ita metire, quasi & diu & parū victurus. Bias.

Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes inciderunt in periculia. Anonymus.

Tua seruato diligenter. M. Cato.

Testimonium falsum fuge: iusta loquere. Phocylides.

Temperantiam exerce: turpibus operibus abstine. Idem.

Terram impartire insepultis mortuis. Idem.

Tempori serui, ne contraflato ventis. Idem.

Tantum cibi & potionis adhibeto, vt reficiantur vires; non opprimantur. Cicero.

Te homo cūm sis, communem memineris esse fortunam. Apelles.

V

Verita

Veritati adhæreto. Periander.

Violentiam oderis. Idem.

Voluptati tempera. Idem.

Vxori dominare. Pittacus.

Vxorem ducito ex æqualibus, ne si ex
ditioribus duxeris, dominos tibi pa-
res, non affines. Idem.

Voluptatem coerce. Idem.

Veritatem sustineto. Solon.

Virtutem laudato. Idem.

Vitæ curam age. Thales.

Voluptati frenos injcito. Cleobulus.

Vxori præsentibus alienis nec blandi-
re, nec iurgium facito. Idem.

Ventrem vitæ charybdim putato. Dio-
genes.

Verecundiam serua. Cato.

Vino te tempera. Idem.

Vtere virtute. Idem.

Viue tibi, tecúmque habita, nec gran-
dia tentes.

Effugit immodicas patula. puppis
aquas. Horatius.

Viue, & amicitias semper cole. Auso-
nius.

Vince animos, itamque tuam, qui cæ-
tera vincis. Ovidius.

T 2

Viro infortunato ne infigas malum.
Menander.

Viuere volens, ne facias morte digna.
Athenodorus.

Victum compara ex qualibet re, præterquam ex rebus malis. Anonymus.

Viri improbi semper comitatum fuge.
Æschylus.

Vel dic quippiam silentio melius, vel sileto. Musonius.

Vince ratione præsentem calamitatem.
Idem.

Vitia non homines infectare. Plinius Secundus.

Venerare numen cum aliàs, semper, tum verò maximè, cum publicè sacra fiunt. Isocrates.

Vitare comotationes, consultissimum certè fuerit. Sed si quando te interesse contigerit, surgito ante ebrietatem. Cum enim vino mens corrupta fuerit, idem ei quod curribus euenit, è quibus aurigæ sunt excussi. Nam vt hi temerè feruntur, carentes gubernatoribus: sic animus in multa delicta impellitur, mente subuersa. Idem.

Verisssi

Verissimos honores eos esse puta, non qui palàm ex metu tibi habentur: sed si ipsi inter sele prudentiam tuam plus q̄ fortunam, admirentur. Idem.

Urbanus esse stude, & grauis: quorum hoc principatum decet, illud congressibus est aptum. Sed hoc est rerum omnium difficillimum. Nam eos qui grauitatem affectant, plerunque frigere: qui urbani esse student, nimis abijcere se comperies. Est autem vtraque hac ratione vtendum, & finitimum vtrique incommodum effugiendum. Idem.

Victus tibi ex facili sit: non ad voluptatem, sed ad cibum accede. Palatum enim tuum fames excitet, non saporés. Seneca.

Verberes nec quenquam alium plus, quàm te. Idem.

Verba blanda timebis, non acerba. Idem.

Vitiorum tuorum esto fugax ipse, aliorum verò non curiosus scrutator, neque acerbus reprehensor: sed sine exprobratione corrector, ita vt admonitionem semper charitate &

hilaritate præuenias. Idem.

Valere anima præoptes quam corpore.
Pythagoras.

Voluptatem non quamlibet, sed honestati coniunctam eligere decet.
Demosthenes.

Voluptatem fuge, quæ in posterum dolorem pariat. Solon.

Vbique seruato fidem. Phocylides.

Ventrem modis omnibus refrenare conaberis, quando quidem solus beneficijs acceptis ingratus est, semperque plura sibi iusto postulat. Chares.

Voluptates extirpa: eas inter res vilissimas habe, quæ latronum more in hoc nos amplectuntur, vt strangulent. Seneca.

Viue sine inuidia, mollésque inglorius annos.

Exige, amicitias & tibi iunge pares. Quidius.

Vsibus edocto si quicquam credis amico

Viue tibi, & longè nomina magna fuge. Idem.

Viue memor lethi, fugit hora. &c.
Persius.

Venturæ

Venturæ memores iam nunq. eſtote
ſenectæ

Sic nullum vobis tempus abibit
iners. Ovidius.

Voluptates omnes veluti Syrenes fuge
Socrates.

Veritatem amplectere, & cunctis bene-
facito. Pythagoras.

Vituperatus ne irascitor, laudatus ne
extollitor. Plato.

Virum iuſtum pluris facito, quàm cõ-
gnatum. Antifthenes.

Voluptates contemplare non à fronte,
ſed à tergo. Anriſtoteles.

Vide vt ocium in re quapiam honeſta
colloceſ. Plato.

Verecundis prudentibúſque Deum fa-
uere ſcito. Echereus.

Vitam adeò puram ducito, vt ne in ſu-
ſpicionem quidem criminis incur-
raſ. Æſchynes.

Uſuram, quæſtúmque illicítum, breues
habere delicias, longam autem cala-
mitatem ſcito. Antiphaneſ.

Vxorem nõ oculis ſolùm & digitis, ſed
auribus etiam ducito. Olympiaſ.

Vxorem non voluptatiſ, ſed liberorum

gratia ducito: debetur enim hoc naturæ & patriæ. Antisthenes.

Vicinis bonus esto. M. Cato.

Virginitatem custodi. Phocylides.

Venerare canos, cede verò senibus.
idem.

Ventris debitam portionem seruis præbeto. Idem.

Valetudinis rationem habeto. Cicero.

Vitæ finem spectato. Æsopus.

Vitam age bonam ad senectutis limen
vique. Phocylides.

Finis sententiarum diuersorum
autorum.

ISOCRATES.

Vtere præceptis nostris, aut ipse inueni
meliora.

HORATIUS.

Viue, vale: si quid nouisti rectius istis,
Candidus imperti, si nō, his vtere mecum.

DEO GLORIA.

T 5

ILLVSTRIVM

VIRORVM NO-

MINA, QVORVM

SENTENTIAE

*et praecepta in hoc
continentur
libello.*

A

Aeschylus.

Aesopus.

Afer,

Agapetus.

Agaficles.

Agefilaus.

Alcamenes.

Alexander Magn.

Alexander Mammeæ filius.

Alexis.

Anacharsis.
Anaxagoras.
Anaxilaus.
Anianus.
Antagenes.
Antalcidas.
Antiphanes
Antisthenes.
Antoninus Verus.
Apelles.
Apollonius.
Aristarchus.
Aristippus.
Aristoteles.
Aristides.
Aristo.
Aristophanes.
Athenodorus.
Aufonius.

B

Bias.
Bion.
Boëtius.

C

Callimachus.
Cato.
Cato Maior.
Chares.
Chæremon.
Chærondes.
Chilo.
Cicero.
Claudianus.
Cleobulus.
Cræsus.

D

Demetrius
Phalereus.
Democritus.
Demonax.
Demosthenes.
Diogenes.
Diogenianus.
Dionysius Sophista.
Diphilus.

E

Echereus.
Empedocles.
Ennius.
Epaminondas.
Epicharmus.

Epict

Epictetus.
Epicurus.
Euripides.
Eusebius.

G

Gerontius.

H

Herodotus.
Hesiodus.
Hippocratides.
Hipponax.
Horatius.

I

Isocrates.

Iuue

Iuuenalis.

L

Lucanus.

Lucullus.

Lycurgus.

M

Martialis.

Maximinus.

Menander.

Menedemus.

Mufonius.

N

Naumaches.

O

Olympias.
Omulus.
Ouidius.

P

Palæmon.
Periander.
Pericles.
Persius.
Philemon.
Philippides.
Philon.
Philonides.
Phocion.
Phocylides.
Pindarus.

Pitta

Pittacus.

Plato.

Plautus.

Plinius.

Plinius Secundus.

Plutarchus.

Polyenus,

Porphyrius.

Publius.

Pythagoras.

S

Salustius.

Seneca.

Sertorius.

Silvius Italicus.

Simonides.

Socrates.

Solon.

Solon.
Sopater.
Sophocles.
Sofiadés.
Státius.

T

Telecrus.
Thales.
Theobulus.
Theophrastus.
Theognis.
Theopompus.
Terentius.
Thrasýbulus.
Tibullus.
Tryphon.

V

V

Valerius Flaccus.
Vergilius.

X

Xenocrates.
Xenophanes.
Xenophon.

Z

Zeno.

FINIS

*Indicis Autorum, quorum
autoritate Xeno-
phon nititur.*

LOCORVM COM-
munium, qui in Xeno-
phonte habentur,

I N D E X.

A

- Abſtinentia.**
Abundantia.
Aduerſæ res.
Adulatio.
Adulterium.
Agricultura.
Alacritas.
Ambitio.
Amicitia.
Amicus.
Amor.
Amor fraternus.

Anima, seu

Animus.

Animi immortalitas

Artes.

Auaritia.

B

Beatitudo, seu æterna
felicitas,

Bellum.

Beneficentia.

Beneficium.

Bonus vir.

C

Civis.

Civitas.

Cognos

Cognoscere se ipsum.

Concordia.

Constantia.

Conuersatio , seu Consue-
tudo.

Contentio.

Continentia.

Contumacia, seu Inobediē-
tia.

Conuicium.

Corpus hominis.

Cura domestica.

Curiositas.

D

Deus.

Diuites.

Diuitiæ.

Domus.

V 3

E

Educatio.

Errata.

Exercitatio.

F

Fama.

Fames.

Famulus.

Fides.

Fœdus.

Forma.

Formosus.

Fortuna.

Fraus.

Frugalitas.

Furtum.

8 V

Futura.

G

Gaudium.

Gloria.

Gratitudo.

H

Homo.

Honor.

Hostis.

I

Imperator.

Imperium.

Improbitas.

Inæqualitas.
Inconstantia.
Incontinentia.
Ingratitudo.
Inuidia.
Ira.
Iusiurandum.
Iustitia.
Iustus.

L

Labor.
Lachrymæ.
Laus.
Lex.
Liberi.
Libertas.
Libido.

Lin

Lingua.
Lucrum.

M

Magistratus.
Mala.
Matrimonium.
Mediocritas.
Mendacium.
Metus.
Milés.
Militia.
Minister.
Moderatio, seu equanimitas
Mors.
Mulier.
Munera.
Mutatio.

V 5

N

Necessitas.

Negotium.

Nemo iustus.

Nimum fugiendum.

O

Obedientia.

Otium.

Oeconomus.

Opera.

Opportunitas.

Ordo.

Ornatus, seu vestitus.

Ostentator.

Par

Parentes.	
Parfimonia.	
Partorum conseruatio.	
Patientia.	
Patria.	
Paupertas.	
Peccatum.	
Pecunia.	
Periurium.	
Perfeuerantia.	
Picturæ.	
Pietas.	
Potentia.	
Præfectus.	
Præmium.	
Princeps.	
Pulchritudo.	
Qua	

Q

Qualis gubernator, talis
populus.

R

• Ratio.

Regnum.

Respublica.

Res secundæ.

Rex.

Rifus.

S

Sapiens.

Sapientia.

Senectus.

Seni

Seniores.
Sepultura.
Sermo.
Seruus.
Simulachrum.
Somnus.
Sophistæ.
Studium.

T

Temperantia.
Timor.
Tyrannis.
Tyrannus.

V

Valctudo.

Val

Vates.

Venatio.

Victor.

Victoria.

Vistus, seu alimonia.

Vinum.

Vir.

Viri & Mulieris officia.

Virtus.

**Virtutis & prauitatis descri
ptio.**

Vis seu violentia.

Vita.

Voluptas.

Vtilitas.

Vxor.

F I N I S.

LUGDUNI

Excudebat

*Nicolaus Edoardus, Campa-
nus, tertio Calend. Iulias*

1558.

1887
Nicolás Echevarría (1887)
Ayuntamiento de Madrid

,

The image shows a close-up of a marbled paper pattern, likely used for book endpapers or covers. The pattern consists of irregular, organic shapes in shades of yellow and cream, outlined by thin, dark lines. These shapes are set against a background of red and black, creating a complex, cellular or stone-like texture. The overall appearance is that of a traditional hand-marbled paper.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

